

Euroopa Liidu Teataja

L 352

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

49. aastakäik

13. detsember 2006

Sisukord

I Aktid, mille avaldamine on kohustuslik

.....

II Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik

Euroopa Keskpank

2006/905/EÜ:

- ★ Euroopa Keskpanga suunis, 31. august 2006, millega muudetakse suunist EKP/2000/7 eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta (EKP/2006/12) 1

Hind: 18 EUR

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA SUUNIS,

31. august 2006,

millega muudetakse suunist EKP/2000/7 eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta

(EKP/2006/12)

(2006/905/EÜ)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SUUNISE:

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eelkõige artikli 105 lõike 2 esimest taanet,

Artikkel 1

Eurosüsteemi ühtse rahapoliitika rakendamise põhimõtted, instrumentid, menetlused ja kriteeriumid

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja, eelkõige selle artikleid 12.1 ja 14.3 koosmõjus artikli 3.1 esimese taandega, artikliga 18.2 ja artikli 20 esimese lõiguga,

31. augusti 2000. aasta suunise EKP/2000/7 (eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta) ⁽¹⁾ I lisa asendatakse tekstiga käesoleva suunise lisas.

ning arvestades järgmist:

Artikkel 2

Kontrollimine

(1) ühtse rahapoliitika saavutamiseks eurosüsteemis, kuhu kuuluvad euro kasutusele võtnud liikmesriikide keskpangad (RKPd) (edaspidi "osalevad liikmesriigid") ja Euroopa Keskpank (EKP), tuleb määratleda eurosüsteemis kasutatavad instrumentid ja menetlused, et rakendada seda poliitikat ühtselt kõikides osalevates liikmesriikides.

RKPd edastavad EKPlle hiljemalt 20. septembriks 2006 dokumentide ja meetmete üksikasjad, millega nad on kavandanud käesolevat suunist järgida.

(2) EKP-l on pädevus kehtestada eurosüsteemis ühtse rahapoliitika rakendamiseks vajalikud suunised ja RKPd on kohustatud tegutsema kooskõlas nende suunistega.

Artikkel 3

Jõustumine

(3) Äsjased muudatused eurosüsteemi ühtse rahapoliitika määratluses ja rakendamises, eelkõige mittekaubeldavate varade lülitamine eurosüsteemi krediitidehingute nõuetele vastavate tagatiste ühtsesse nimekirja, vajavad kohast kajastamist, milleks asendatakse praegu kehtiva EKP suunise (eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta) I lisa,

Käesolev suunis jõustub kahe päeva möödumisel pärast selle vastuvõtmist. Artiklit 1 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007.

⁽¹⁾ EÜT L 310, 11.12.2000, lk 1. Suunist on viimati muudetud suunise EKP/2005/17 (ELT L 30, 2.2.2006, lk 26).

Artikkel 4

Frankfurt Maini ääres, 31. august 2006

Adressaadid

Käesolev suunis on adresseeritud osalevate liikmesriikide keskpankadele.

EKP nõukogu nimel
EKP president
Jean-Claude TRICHET

LISA

"Rahapoliitika teostamine euroalal - eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste ülddokumentatsioon

SISUKORD

Sissejuhatus	8
1. PEATÜKK	
Rahapoliitilise raamistiku ülevaade	9
1.1. Euroopa Keskpankade Süsteem	9
1.2. Eurosüsteemi eesmärgid	9
1.3. Eurosüsteemi rahapoliitilised instrumendid	9
1.3.1. Avaturuoperatsioonid	9
1.3.2. Püsivõimalused	11
1.3.3. Kohustuslik reserv	11
1.4. Osapooled	11
1.5. Alusvara	11
1.6. Rahapoliitilise raamistiku muudatused	11
2. PEATÜKK	
Rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud osapooled	12
2.1. Üldkriteeriumid	12
2.2. Kiirpakkumiste ja kahepoolsete operatsioonide osapoolte valimine	12
2.3. Sanktsioonid osapoolte kohustuste rikkumise korral	13
2.4. Juurdepääsu peatamine või lõpetamine usaldatavusnormatiividele viidates	14
3. PEATÜKK	
Avaturuoperatsioonid	15
3.1. Pöördtehingud	15
3.1.1. Üldist	15
3.1.2. Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	15
3.1.3. Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	16
3.1.4. Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	16
3.1.5. Struktuurilised pöördoperatsioonid	17
3.2. Otsetehingud	17
3.3. EKP võlasertifikaatide väljalaskmine	18
3.4. Valuutavahetustehingud	19
3.5. Tähtjaliste hoiuste kogumine	20
4. PEATÜKK	
Püsivõimalused	21
4.1. Laenamise püsivõimalus	21
4.2. Hoiustamise püsivõimalus	22
5. PEATÜKK	
Menetlused	24
5.1. Pakkumismenetlused	24
5.1.1. Üldist	24
5.1.2. Pakkumisoperatsioonide kalender	25
5.1.3. Pakkumisoperatsioonide väljakuulutamine	27
5.1.4. Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine	28

5.1.5.	Pakkumiste jaotamise kord	29
5.1.6.	Tulemuste väljakuulutamine	31
5.2.	Kahepoolsete operatsioonide kord	32
5.3.	Arvelduskord	33
5.3.1.	Üldist	33
5.3.2.	Avaturuoperatsioonide arveldamine	34
5.3.3.	Päevalõpukord	34
6. PEATÜKK		
Kõlblikud varad		35
6.1.	Üldist	35
6.2.	Alusvara kõlblikkuse määratlus	35
6.2.1.	Turustatavate varade kõlblikuskriteeriumid	35
6.2.2.	Turustamatute varade kõlblikuskriteeriumid	38
6.2.3.	Täiendavad nõuded kõlblike varade kasutamisel	39
6.3.	Eurosüsteemi krediidihindamisraamistik	42
6.3.1.	Reguleerimisala ja osad	42
6.3.2.	Turustatavate varade kõrgetele krediidistandarditele vastavuse määramine	43
6.3.3.	Turustamatute varade kõrgetele krediidistandarditele vastavuse määramine	44
6.3.4.	Krediidihindamise süsteemide vastuvõetavuskriteeriumid	46
6.3.5.	Krediidihindamissüsteemi toimivuse seire	48
6.4.	Riskiohjemeetmed	49
6.4.1.	Üldpõhimõtted	49
6.4.2.	Turustatavate varade riskiohjemeetmed	50
6.4.3.	Turustamatute varade riskiohjemeetmed	52
6.5.	Alusvara hindamispõhimõtted	53
6.6.	Kõlblike varade piiriülene kasutamine	54
6.6.1.	Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel	54
6.6.2.	Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused	56
7. PEATÜKK		
Kohustuslik reserv		57
7.1.	Üldist	57
7.2.	Asutused, mille kohta kehtib kohustusliku reservi nõue	57
7.3.	Kohustusliku reservi kindlaksmääramine	58
7.4.	Reservihoiuste hoidmine	59
7.5.	Reservibaasi aruandlus ning selle kinnitamine ja kontrollimine	60
7.6.	Kohustusliku reservi nõude rikkumine	61
LISAD		
1.	Rahapoliitiliste operatsioonide ja menetluste näited	62
2.	Sõnastik	71
3.	Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide ja rahapoliitiliste välisvaluuta vahetustehingute osapoolte valimine	79
4.	Euroopa Keskpanka rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistik	80
5.	Eurosüsteemi veebilehed	86
6.	Menetlused ja sanktsioonid osapoolte kohustuste rikkumise korral	87
7.	Kehtiva katte loomine krediidiinõuetele	89

TAUSTINFOD, JOONISED JA TABELID

Taustinfod

Taustinfo 1	EKP võlasertifikaatide väljalaskmine	19
Taustinfo 2	Valuutavahetustehingud	20
Taustinfo 3	Pakkumismenetluste teostamise etapid	25
Taustinfo 4	Fikseeritud intressimääraga pakkumiste jaotamine	29
Taustinfo 5	Eurodes noteeritud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamine (näide viitab pakkumistele, mis on noteeritud intressimääradena)	30
Taustinfo 6	Muutuva intressimääraga valuutavahetustehingute pakkumiste jaotamine	31
Taustinfo 7	Riskiohjemeetmed	49
Taustinfo 8	Lisatagatise nõuete arvutamine	52
Taustinfo 9	Reservibaas ja kohustusliku reservi määr	59
Taustinfo 10	Kohustusliku reservi hoiuste intressi arvutamine	60

Joonised

Joonis 1	Tavapakkumismenetluste tavapärane ajagraafik (EKP (Kesk-Euroopa) ajad)	26
Joonis 2	Kiirpakkumismenetluste tavapärane ajagraafik	26
Joonis 3	Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel	54
Joonis 4	Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused	55

Tabelid

Tabel 1	Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid	10
Tabel 2	Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad	26
Tabel 3	Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad	33
Tabel 4	Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad	40
Tabel 5	Kaudsed krediidi hinnangud euroala piirkondade ja kohalikest omavalitsustest ning avaliku sektori üksustest väljalaskjatele, võlgnikele ja garantidele, kellel ei ole reitinguagentuuri krediidi hinnangut	44
Tabel 6	Turustatavate varade likviidsusklassid1	50
Tabel 7	Turustatavate fikseeritud ja nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (protsendid)	51
Tabel 8	Turustatavate vastassuunaliselt liikuva intressimääraga võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (protsendid)	51
Tabel 9	Fikseeritud intressimääraga krediidi nõuete suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (protsendid)	53

LÜHENDID

CCBM	keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel
CET	Kesk-Euroopa aeg
EÜ	Euroopa Ühendus
EKP	Euroopa Keskpank
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EMÜ	Euroopa Majandusühendus
ESA 95	Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem 1995
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
ICSD	rahvusvaheline väärtpaberite keskdepositoorium
ISIN	rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber
RTGS	reaalajaline brutoarveldussüsteem
SSS	väärtpaberiarveldussüsteem
TARGET	üleeuroopaline automatiseeritud reaalajaline brutoarveldussüsteem
UCITS	avatud investeerimisfondid

Sissejuhatus

Käesolevas dokumendis esitatakse operatsiooniline raamistik, mille eurosüsteem (*) on valinud ühtse rahapoliitika teostamiseks euroalal. Dokument moodustab osa eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra õiguslikust raamistikust ning on mõeldud eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra ülddokumentatsiooniks, mille eesmärk on eelkõige pakkuda osapooltele teavet, mida nad vajavad seoses eurosüsteemi rahapoliitilise raamistikuga.

Ülddokumentatsioon ise ei anna osapooltele õigusi ega tekita neile kohustusi. Eurosüsteemi ja selle osapoolte õiguslik suhe määratakse kindlaks asjakohaste lepingute või määrustega.

“Dokument on jagatud” seitsmeks peatükiks: 1. peatükis antakse ülevaade eurosüsteemi rahapoliitilisest operatsioonilisest raamistikust. 2. peatükis määratletakse eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide osapoolte kõlblikuskriteeriumid. 3. peatükis kirjeldatakse avaturuoperatsioone, 4. peatükis aga osapoolte käsutuses olevaid püsivõimalusi. 5. peatükis kirjeldatakse rahapoliitiliste operatsioonide tegemisel rakendatavat korda. 6. peatükis määratletakse rahapoliitiliste operatsioonide alusvara kõlblikuskriteeriumid. 7. peatükis tutvustatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi.

Lisades on esitatud näited rahapoliitiliste operatsioonide kohta, sõnastik, eurosüsteemi valuutaturul teostatavate sekkumisooperatsioonide (interventsioonide) osapoolte valiku kriteeriumid, Euroopa Keskpanga raha- ja pangandusstatistika aruandlusraamistiku tutvustus, eurosüsteemi veebilehtede loetelu, osapoolte kohustuste rikkumisel rakendatavate menetluste ja sanktsioonide kirjeldus ning täiendavad õiguslikud nõuded katte tagamiseks krediidiinõuetele, mida kasutatakse eurosüsteemis tagatisena.

(*) EKP nõukogu on otsustanud hõlmata terminiga “eurosüsteem” Euroopa Keskpankade Süsteemi neid osi, mis täidavad tema põhiülesandeid, s.t Euroopa Keskpanga ja kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpanku.

1. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU ÜLEVAADE

1.1. Euroopa Keskpankade Süsteem

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS) koosneb Euroopa Keskpankangast (EKP) ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpankadest. ⁽¹⁾ Euroopa Keskpankade Süsteem tegutseb kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga (asutamisleping) ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirjaga (EKPS põhikiri). Euroopa Keskpankade Süsteemi juhivad EKP otsuseid tegevad organid. EKP nõukogu vastutab rahapoliitika väljatöötamise eest ning EKP juhatus on volitatud rakendama rahapoliitikat vastavalt nõukogu tehtud otsustele ja kehtestatud suunistele. Kui see on võimalik ja otstarbekas ning aitab kaasa töö tulemuslikkuse tagamisele, laseb EKP liikmesriikide keskpankadel ⁽²⁾ teostada eurosüsteemi ülesannete hulka kuuluvaid operatsioone. Eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone teostatakse kõigis liikmesriikides ühtsetel tingimustel. ⁽³⁾

1.2. Eurosüsteemi eesmärgid

Asutamislepingu artikli 105 kohaselt on eurosüsteemi esmane eesmärk hinnastabiilsuse säilitamine. Nimetatud põhieesmärki piiramata peab eurosüsteem toetama Euroopa Ühenduse üldist majanduspoliitikat. Nende eesmärkide poole pürgimisel peab eurosüsteem tegutsema kooskõlas vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõtetega ja toetama ressursside efektiivset jaotamist.

1.3. Eurosüsteemi rahapoliitilised instrumendid

Oma eesmärkide saavutamiseks on eurosüsteemi käsutuses hulk rahapoliitilisi instrumente; eurosüsteem teostab avaturuoperatsioone, pakub püsivõimalusi ja kohustab krediitiasutusi hoidma kohustuslikku reservi eurosüsteemis olevail kontodel.

1.3.1. Avaturuoperatsioonid

Avaturuoperatsioonid mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli, suunates intressimäärasid, juhtides likviidsust turul ja kajastades rahapoliitilist olukorda. Avaturuoperatsioonide teostamiseks on eurosüsteemis viit liiki instrumente. Kõige olulisem instrument on *pöördtehing* (rakendatakse tagasiostulepingute või tagatud laenude baasil). Eurosüsteem võib kasutada ka *otsetehinguid*, *võlasertifikaatide väljalaskmist*, *valuutavahetustehinguid* ja *tähtajalise hoiuste kogumist*. Avaturuoperatsioonid algatab EKP, kes otsustab ka kasutatava instrumendi ja tehingu teostamise tingimused. Teostamise viisiks võib valida tavapakkumismenetlused, kiirpakkumismenetlused või kahepoolset menetlused. ⁽⁴⁾ Eesmärkide, regulaarsuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada järgmisse nelja kategooriasse (vt ka tabel 1):

⁽¹⁾ Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi "asutamislepingu") kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriikliku õiguse kohased volitused ning seega ei ole nad seotud ühtse rahapoliitika teostamisega.

⁽²⁾ Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "liikmesriikide keskpangad" asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpankasid.

⁽³⁾ Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "liikmesriik" liikmesriiki, mis on asutamislepingu kohaselt võtnud kasutusele ühisraha.

⁽⁴⁾ Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide, s.t tavapakkumismenetluste, kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide teostamiseks kasutatavaid menetlusi kirjeldatakse täpsemalt 5. peatükis. *Tavapakkumismenetluste* puhul kulub pakkumise väljakuulutamisest kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi. *Tavapakkumismenetlustes* võivad osaleda kõik osapooled, kes vastavad punktis 2.1 sätestatud üldistele kõlblikuskriteeriumidele. *Kiirpakkumised* teostatakse 90 minuti jooksul. Eurosüsteem võib kiirpakkumismenetlustes osalema valida piiratud arvu osapooli. Terminiga "kahepoolset operatsioonid" tähistatakse kõiki juhtumeid, mil eurosüsteem teostab ühe või mitme osapooliga tehingu ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete operatsioonide hulka kuuluvad väärtpapierbörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Tabel 1

Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid

Rahapoliitilised operatsioonid	Tehingute liigid		Tähtaeg	Sagedus	Menetluskord
	Likviidsuse lisamine	Likviidsuse absorbeerimine			
Avaturuoperatsioonid					
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	-	Üks nädal	Kord nädalas	Tavapakkumised
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	-	Kolm kuud	Kord kuus	Tavapakkumised
Peenhäälestusoperatsioonid	Pöördtehingud Valuutavahetustehingud	Pöördtehingud Tähtajaliste hoiuste kogumine Valuutavahetustehingud	Määratlemata	Ebaregulaarsed	Kiirpakkumised Kahepoolsed operatsioonid
	Otseostud	Otsemüük	-	Ebaregulaarsed	Kahepoolsed operatsioonid
Struktuurioperatsioonid	Pöördtehingud	Võlasertifikaatide väljalaskmine	Standardiga määratletud või määratlemata	Regulaarsed ja ebaregulaarsed	Tavapakkumised
	Otseostud	Otsemüük	-	Ebaregulaarsed	Kahepoolsed operatsioonid
Püsivõimalused					
Laenamise püsivõimalus	Pöördtehingud	-	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	
Hoiustamise püsivõimalus	-	Hoiused	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	

- *Põhilised refinantseerimisoperatsioonid* on regulaarsed likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord nädalas ja mille tähtaeg on tavaliselt üks nädal. Selliseid tehinguid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhimõttel. Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on eurosüsteemi avaturuoperatsioonide eesmärkide poole pürgimisel esmatähtsad ning tagavad finantssektorile suure osa refinantseerimise mahust.
- *Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid* on likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord kuus ja mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud. Selliste operatsioonide eesmärk on tagada osapooltele täiendav pikemaajalisem refinantseerimine ning neid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhimõttel. Selliste operatsioonide puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt anda turule märku ning seepärast on ta üldjuhul intressivõtja.
- *Peenhäälestusoperatsioonid* toimuvad vastavalt vajadusele ja nende eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Peenhäälestusoperatsioonid toimuvad enamasti pöördtehingutena, kuid need võivad toimuda ka otsetehingutena, valuutavahetustehingutena ja tähtajaliste hoiuste kogumisena. Peenhäälestusoperatsioonide teostamisel rakendatavaid instrumente ja menetluskorda kohandatakse sõltuvalt tehinguliigist ja operatsiooni konkreetsest eesmärgist. Peenhäälestusoperatsioone teostavad tavaliselt liikmesriikide keskpangad, kasutades kiirpakkumismenetlusi või kahepoolseid menetlusi. EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada EKP ise.
- Lisaks sellele võib eurosüsteem teostada *struktuurioperatsioone*, lastes välja võlasertifikaate ning kasutades pöörd- ja otsetehinguid. Selliseid operatsioone teostatakse siis, kui EKP soovib kohandada eurosüsteemi struktuurilist positsiooni finantssektori suhtes (regulaarselt või ebaregulaarselt). Pöördtehingutena teostatavaid struktuurioperatsioone ja võlainstrumentide väljalaskmist viivad liikmesriikide keskpangad ellu tavapakkumismenetlustega. Otsetehingutena teostatavaid struktuurioperatsioone viiakse ellu kahepoolsete operatsioonidena.

1.3.2. Püsivõimalused

Püsivõimaluste eesmärk on lisada ja absorbeerida üleölikviidsust, anda märku rahapoliitika üldistest suundumustest ja piirata pankadevahelise üleööturu intressimäärasid. Olenevalt teatavate operatsioonidele juurdepääsutingimuste täitmisest on juhul, kui kõlblikud osapooled sellekohast initsiatiivi näitavad, neil kasutada kaht liiki püsivõimalusi (vt ka tabel 1):

- Osapooled võivad kasutada *laenamise püsivõimalust*, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu üleölikviidsust. Tavaolukorras ei kehti osapooltele vahendite kasutamise suhtes laenupiiranguid ega muid piiranguid peale piisava alusvara esitamise nõude. Laenamise püsivõimaluse intressimäär võetakse tavaliselt pankadevahelise üleööturu intressi ülemmääraks.
- Osapooled võivad kasutada *hoiustamise püsivõimalust*, et teha liikmesriikide keskpankades üleöhoiuseid. Tavaolukorras ei kehti osapooltele vahendite kasutamise suhtes ei hoiustamis- ega muid piiranguid. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär võetakse tavaliselt pankadevahelise üleööturu intressi alamääraks.

Püsivõimalusi haldavad liikmesriikide keskpangad detsentraliseeritult.

1.3.3. Kohustuslik reserv

Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib euroalal tegutsevate krediidasutuste suhtes ja selle peamiseks eesmärgiks on rahaturu intressimäärade stabiliseerimine ja struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine (või suurendamine). Iga asutuse reservinõue määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Intressimäärade stabiliseerimiseks lubab eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem institutsioonidel kasutada perioodi keskmist täitmist. Reservinõude täitmine määratakse kindlaks institutsiooni päeva keskmiste reservihoiuste põhjal arvestusperioodi jooksul. Institutsioonide kohustusliku reservi hoiused tasustatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimääraga.

1.4. Osapooled

Eurosüsteemi rahapoliitiline raamistik on loodud sellisel, et tagatud oleks lai osapoolte valik. Institutsioonid, kelle suhtes kehtib EKPSi põhikirja artikli 19.1 kohane kohustusliku reservi nõue, võivad kasutada püsivõimalusi ja osaleda avaturuoperatsioonides, mis põhinevad tavapakkumistel. Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioonides osaleda valida piiratud arvu osapooli. Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid. Rahapoliitika huvides teostatavate valuutavahetustehingute puhul kasutatakse aktiivseid valuutaturu osalisi. Kõnealuste operatsioonide osapoolteks on ainult sellised eurosüsteemi valuutaturul teostatavateks sekkumisoperatsioonideks valitud institutsioonid, mis asuvad euroalal.

1.5. Alusvara

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 18.1 peavad kõik eurosüsteemi laenuoperatsioonid (s.t likviidsust lisavad rahapoliitilised operatsioonid ja päevasised laenuoperatsioonid) tuginema piisavatele tagatistele. Eurosüsteemis on tehingute tagamiseks võimalik kasutada väga erinevaid varasid. Eurosüsteem on töötanud välja kõlblike tagatiste ühtse raamistiku, mida kasutatakse kõigis eurosüsteemi laenuoperatsioonides (edaspidi "ühtne loetelu"). Alates 1. jaanuarist 2007 vahetab see loetelu välja senise, majandus- ja rahaliidu loomisest kehtinud kaheastmelise tagatisvara süsteemi. Ühtne loetelu hõlmab nii turustatavaid kui ka turustamatuid varasid, mis vastavad eurosüsteemi poolt kogu euroala jaoks kindlaksmääratud kõlblikuskriteeriumidele. Turustatavaid ja turustamatuid varasid ei eristata varade kvaliteedi ega nende kõlblikkuse järgi eurosüsteemi mitmesugusteks rahapoliitilisteks operatsioonideks, kuid siiski selle erinevusega, et tavaliselt ei kasuta eurosüsteem turustamatuid varasid otsetehinguteks. Kõiki kõlblikke varasid võib kasutada piiriüleselt, mida võib teha keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli (CCBM) vahendusel või turustatavate varade puhul Euroopa Liidu väärtpapierarveldussüsteemide vaheliste kõlblike ühenduste kaudu.

1.6. Rahapoliitilise raamistiku muudatused

EKP nõukogu võib muuta eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide instrumente, tingimusi, kriteeriume ja menetlusi.

2. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕBLIKUD OSAPOOLED**2.1. Üldkriteeriumid**

Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide osapooled peavad vastama teatavatele kõblikkuskriteeriumidele. ⁽¹⁾ Need kriteeriumid määratletakse selliselt, et eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone saaksid kasutada lai valik asutusi, et toetataks asutuste võrdset kohtlemist kogu euroalal ja tagataks, et osapooled täidavad teatavaid operatsioonilisi ja usaldatavusnõudeid:

- Kõbllikeks osapoolteks saavad olla ainult sellised asutused, kelle suhtes kehtib EKPS põhikirja artikli 19.1 kohane eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Asutused, mis on vabastatud eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemist tulenevatest kohustustest (vt punkt 7.2), ei ole eurosüsteemi püsivõimaluste ja avaturuoperatsioonide jaoks kõblilikud osapooled.
- Osapooled peavad olema finantsiliselt usaldusväärsed. Siseriiklikud asutused peavad nende suhtes rakendama vähemalt ühte EL/EMP ühtlustatud järelevalve vormi. ⁽²⁾ Osapooltena võib siiski aktsepteerida ka finantsiliselt usaldusväärseid asutusi, kelle suhtes rakendatakse võrreldava tasemega ühtlustamata siseriiklikku järelevalvet, nt selliste asutuste euroalal tegutsevaid filiaale, mille peakorter asub väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda (EMP).
- Osapooled peavad vastama kõigile vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavates asjakohastes lepingutes või määrustes sätestatud toimumiskriteeriumidele, et tagada eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide tõhus teostamine.

Kõnealused kõblikkuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed. Üldistele kõblikkuskriteeriumidele vastavad asutused võivad:

- omada ligipääsu eurosüsteemi püsivõimalustele ning
- osaleda tavapakkumistel põhinevates eurosüsteemi avaturuoperatsioonides.

Asutus võib omada ligipääsu eurosüsteemi püsivõimalustele ja tavapakkumistel põhinevatele avaturuoperatsioonidele ainult oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Kui asutus tegutseb (peakontori või filiaalide kaudu) mitmes liikmesriigis, on igal üksusel ligipääs kõnealustele operatsioonidele oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu olenemata asjaolust, et asutuse pakkumise võib igas liikmesriigis esitada ainult üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

2.2. Kiirpakkumiste ja kahepoolsete operatsioonide osapoolte valimine

Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuutavahetustehingute puhul peavad osapooled olema suutelised teostama tulemuslikult suuremahulisi valuutatehinguid igasugustes turutingimustes. Valuutavahetustehingute osapoolte valik vastab euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi valuutaturul teostatavateks sekkumisoperatsioonideks. Valuutaturul teostatavate sekkumisoperatsioonide osapoolte valimise kriteeriumid ja kord on esitatud lisas 3.

Muude kiirpakkumismenetlustele ja kahepoolsetele menetlustele tuginevate operatsioonide (peenhäälestuspöördehingud ja tähtjaliste hoiuste kogumine) puhul valib iga liikmesriigi keskpank osapoolte kogumi oma asukoha liikmesriigis tegutsevate asutuste seast, mis vastavad osapoolte üldistele kõblikkuskriteeriumidele. Esmane valikukriteerium on aktiivsus rahaturul. Lisaks võib arvesse võtta ka muid kriteeriume, näiteks maaklerite tegevuse tulemuslikkust ja pakkumisvõimet.

⁽¹⁾ Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.

⁽²⁾ Krediidiasutuste ühtlustatud järelevalve aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiiv 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine), ELT L 177, 30.6.2006, lk 1.

Kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide puhul kauplevad liikmesriikide keskpangad üksnes osapooltega, kes kuuluvad nende vastavate peenhäälestusoperatsioonide osapoolte hulka. Kui funktsionaalsetel põhjustel ei saa liikmesriigi keskpank iga operatsiooni puhul kaubelda kõigi oma peenhäälestusoperatsioonide osapooltega, toimub osapoolte valik kõnealuses liikmesriigis rotatsiooni korras, et tagada võrdne juurdepääs.

EKP nõukogu võib otsustada, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada EKP ise. Kui EKP peaks teostama kahepoolseid operatsioone, valib EKP võrdse juurdepääsu tagamiseks osapooled rotatsiooni korras nende euroalal tegutsevate osapoolte seast, kes on kõlblikud kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide jaoks.

2.3. Sanktsioonid osapoolte kohustuste rikkumise korral

EKP rakendab sanktsioone asutuste suhtes, mis rikuvad kohustusliku reservi kohaldamist käsitlevatest EKP määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi, vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone, ⁽³⁾ Euroopa Keskpanga 23. septembri 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 2157/1999 Euroopa Keskpanga volituste kohta sanktsioonide rakendamiseks (EKP/1999/4), ⁽⁴⁾ nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt, ⁽⁵⁾ arvestades muudatusi, ja Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ⁽⁶⁾ Asjakohased sanktsioonid ja nende kohaldamise menetluskord on sätestatud eespool nimetatud määrustes. Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõuete tõsise rikkumise korral peatada osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides.

Eurosüsteem võib kohaldada ja kohaldab osapoolte suhtes rahatrahve või peatab osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepingute või määruste kohaselt, kui osapooled rikuvad vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavatest lepingutest või määrustest tulenevaid kohustusi nii, nagu allpool sätestatud.

See kehtib juhtudel, kui rikutakse pakkumiseeskirju (kui osapool ei saa üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara, et katta likviidsuse lisamise operatsiooni raames talle määratud summa, või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et arveldada talle likviidsuse absorbeerimise operatsiooni käigus määratud summa) ja kahepoolsete tehingute eeskirju (kui osapool ei saa esitada piisavat hulka kõlblikke alusvarasid või kui ta ei saa eraldada kokkulepitud kahepoolseks tehinguks piisaval hulgal sularaha).

Samuti kehtib see juhtudel, kui osapool rikub alusvara kasutamise eeskirju (kui osapool kasutab varasid, mis on kõlbmatud või kõlbmatuks muutunud või mida osapool ei saa kasutada näiteks seetõttu, et väljalaskja/garant ja osapool on lähedalt seotud või samased) ja kui rikutakse päevalõpukorra ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimuste kohta kehtivaid eeskirju (kui osapool, kelle arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne, ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi).

Lisaks osapooltele, kes rikub eeskirju, võib peatamismeetmeid rakendada ka sama asutuse teistes liikmesriikides asuvate filiaalide suhtes. Teatavaks ajavahemikuks võib peatada osapoolte osaluse kõigis edasistes rahapoliitilistes operatsioonides, kui see on erandliku meetmena vajalik rikkumise tõsiduse tõttu (näiteks sagedane või pikaajaline rikkumine).

Pakkumisoperatsioone, kahepoolseid tehinguid, alusvara, päevalõpuoperatsioone või laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi käsitlevate eeskirjade rikkumise korral liikmesriikide keskpankade kehtestatavad rahatrahvid arvutatakse eelnevalt kindlaksmääratud trahvimäära põhjal (nagu on sätestatud lisan 6).

⁽³⁾ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 4.

⁽⁴⁾ EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21.

⁽⁵⁾ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

2.4. **Juurdepääsu peatamine või lõpetamine usaldatavusnormatiividele viidates**

Asjaomase liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepingute või määruste kohaselt võib eurosüsteem usaldatavusnormatiividele viidates peatada või lõpetada osapoolte juurdepääsu rahapoliitilistele instrumentidele.

Lisaks sellele võib osapoolte juurdepääsu peatamine või lõpetamine olla põhjendatud juhtudel, kui osapool jätab täitmata lepingulised kohustused, mis on määratletud liikmesriikide keskpankade rakendatavates lepingutes või määrustes.

3. PEATÜKK

AVATURUOPERATSIOONID

Avaturuoperatsioonid mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli. Neid kasutatakse intressimäärade suunamiseks, turu likviidsuse juhtimiseks ja rahapoliitilise olukorra kajastamiseks. Eesmärkide, regulaarsuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada nelja kategooriasse: põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid, peenhäälestusoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid. Kasutatavatest instrumentidest on pöördtehingud peamised eurosüsteemi avaturuinstrumentid ning neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonikategoorias, samal ajal kui võlasertifikaate võib kasutada struktuurilisteks absorbeerimisoperatsioonideks. Lisaks võib eurosüsteemis peenhäälestusoperatsioonide teostamiseks kasutada veel kolme instrumenti: otsetehinguid, valuutavahetustehinguid ja tähtajaliste hoiuste kogumist. Järgmistes punktides tutvustatakse üksikasjalikult eurosüsteemis kasutatavate eri liiki avaturuinstrumentide konkreetseid omadusi.

3.1. Pöördtehingud

3.1.1. Üldist

Instrumenti liik

Pöördtehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid tagasiostulepingu alusel või teostab laenuoperatsioone, kasutades kõlblikke varasid tagatisena. Pöördtehinguid kasutatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide teostamiseks. Lisaks sellele võib eurosüsteem pöördtehinguid kasutada struktuuri- ja peenhäälestusoperatsioonideks.

Õiguslik olemus

Liikmesriikide keskpangad võivad pöördtehinguid teostada kas tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku vastupidises tehingus, mille puhul vara läheb tulevikus uuesti üle võlgnikule) või tagatud laenudena (s.t varade kohta esitatakse täitmisele pööratav nõudeõigus, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavaid sätteid tagasiostulepingutel põhinevate pöördtehingute kohta esitatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavates lepingutes. Tagatud laenudel põhinevate pöördtehingute teostamiskord võtab arvesse eri liikmesriikides rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (nt pandi või loovutuse või hüpoteegi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

Intressitingimused

Tagasiostulepingu puhul vastab ostuhinna ja tagasiostuhinna vahe operatsiooni tähtjaks laenatud rahasummalt makstavale intressile, s.t tagasiostuhind sisaldab vastavat maksta jäänud intressi. Tagatud laenuna teostatava pöördtehingute intressimäär kindlaksmääramiseks rakendatakse ettenähtud intressimäärade laenusumma suhtes operatsiooni tähtaja jooksul. Eurosüsteemi avaturu pöördoperatsioonide suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360".

3.1.2. Põhilised refinantseerimisoperatsioonid

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on olulisimad eurosüsteemi teostatavad avaturuoperatsioonid, millel on esmatähtis roll intressimäärade suunamisel, turu likviidsuse juhtimisel ja rahapoliitilise olukorra kajastamisel. Lisaks sellele tagatakse nendega rahandussektorile suur osa refinantseerimismahust.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— tegemist on likviidsust lisavate pöördoperatsioonidega;

- neid teostatakse regulaarselt iga nädal; ⁽¹⁾
 - tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal; ⁽²⁾
 - liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
 - neid teostatakse tavapakkumismenetlustena (vastavalt punktile 5.1);
 - kõik üldistele kõlblikkuskriteeriumidele (vt punkt 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi põhilisteks refinantseerimisoperatsioonideks
- ning
- põhiliste refinantseerimisoperatsioonide tagatisvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6. peatükk).

3.1.3. Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid

Eurosüsteem teostab ka regulaarseid refinantseerimisoperatsioone, mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud ja mille eesmärk on pakkuda finantssektorile täiendavat pikemaajalist refinantseerimist. Nende operatsioonide osakaal refinantseerimise üldises mahus on väike. Selliste operatsioonide puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt turule märku anda ning toimib seega üldjuhul intressivõtjana. Sellest tulenevalt teostatakse pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone tavaliselt muutuva intressimääraga pakkumistena ja aeg-ajalt märgib EKP jaotatavate operatsioonide mahu tulevastes pakkumistes ära. Erandjuhtudel võib eurosüsteem pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostada ka fikseeritud intressimääraga pakkumistena.

Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate pöördoperatsioonidega;
 - neid teostatakse regulaarselt iga kuu; ⁽¹⁾
 - tavaliselt on nende tähtaeg kolm kuud; ⁽²⁾
 - liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
 - neid teostatakse tavapakkumismenetlustena (vastavalt punktile 5.1);
 - kõik üldistele kõlblikkuskriteeriumidele (vt punkt 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi pikemaajalisteks refinantseerimisoperatsioonideks
- ning
- pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6. peatükk).

3.1.4. Peenhäälestus-pöördoperatsioonid

Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioone teostada avaturu pöördtehingutena. Peenhäälestusoperatsioonide eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimivate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Ootamatud turusuundumused eeldavad kiiret tegutsemist ja seepärast on soovitatav hoida kõnealuste operatsioonide teostamise menetluskord ja operatsioonilised detailid paindlikud.

Peenhäälestus-pöördtehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need tehingud võivad toimuda likviidsust lisavate või absorbeerivate operatsioonidena;

⁽¹⁾ Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostatakse vastavalt eurosüsteemi eelnevalt avaldatud pakkumistoimingute kalendri (vt ka punkt 5.1.2), mis on olemas EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

⁽²⁾ Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tähtaeg võib aeg-ajalt varieeruda olenevalt muu hulgas liikmesriikide pangapühadest.

- nende sagedust ei ole määratletud;
 - nende tähtaega ei ole määratletud;
 - likviidsust lisavaid peenhäälestus-pöördtehinguid teostatakse tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi välis-
tatud ei ole ka kahepoolsete operatsioonid (vt 5. peatükk);
 - likviidsust absorbeerivaid peenhäälestus-pöördtehinguid teostatakse üldjuhul kahepoolsete operatsioonidena
(vastavalt punktile 5.2);
 - liikmesriikide keskpangad teostavad neid operatsioone tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab,
kas erandolukorras võib kahepoolsete peenhäälestus- pöördtehinguid teostada EKP);
 - eurosüsteem võib punktis 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt valida hulga osapooli, kes võivad osaleda
peenhäälestus-pöördtehingutes
- ning
- peenhäälestus-pöördoperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6.
peatükk).

3.1.5. Struktuurilised pöördoperatsioonid

Eurosüsteem võib struktuurioperatsioone teostada avaturu pöördtehingutena, mille eesmärk on kohandada euro-
süsteemi finantssektori struktuurilist positsiooni.

Nende operatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate operatsioonidega;
 - nende sagedus võib olla regulaarne või ebaregulaarne;
 - nende tähtaega ei ole eelnevalt määratletud;
 - neid teostatakse tavapakkumismenetlustena(vt punkt 5.1);
 - liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
 - kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele (vt punkt 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi struktuu-
rilisteks pöördoperatsioonideks
- ning
- struktuuriliste pöördoperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6.
peatükk).

3.2. Otsetehingud

Instrumenti liik

Avaturu otsetehingud on tehingud, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid otse turul. Selliseid
operatsioone teostatakse ainult struktuurilistel ja peenhäälestusega seotud eesmärkidel.

Õiguslik olemus

Otsetehing eeldab omandiõiguse täielikku üleminekut müüjalt ostjale, ilma et sellega seonduks omandiõiguse taga-
siminek. Tehingud teostatakse tehinguks kasutatava võlainstrumentidega seotud turutavade kohaselt.

Hinnatingimused

Hindade arvutamisel tegutseb eurosüsteem tehingus kasutatavate võlainstrumentide puhul kõige üldisemalt heaks-
kiidetud turutavade kohaselt.

Muud omadused

Eurosüsteemi otsetehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need operatsioonid võivad toimuda likviidsust lisavana (otseost) või likviidsust absorbeerivana (otsemüük);
- nende sagedust ei ole määratletud;
- neid teostatakse kahepoolsete operatsioonidena (vt punkt 5.2);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib peenhäälestus-otseoperatsioone teostada EKP);
- otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid;

ning

- otsetehingute alusvarana kasutatakse tavaliselt ainult turustatavat vara (vt 6. peatükk).

3.3. EKP võlasertifikaatide väljalaskmine

Instrumenti liik

EKP võib välja lasta võlasertifikaate eesmärgiga kohandada eurosüsteemi finantssektori struktuurilist positsiooni, et tekitada turul likviidsuspuudujääk (või seda suurendada).

Õiguslik olemus

Sertifikaadid määravad EKP võlakohustuse sertifikaadi hoidja ees. Sertifikaate lastakse välja ja hoitakse väärtpaberite registreerimisvormi kohaselt euroala väärtpaberideposiituumides. EKP ei kehtesta piiranguid sertifikaatide võõrandatavusele. Täiendavaid sätteid EKP võlasertifikaatide kohta esitatakse konkreetsete sertifikaatide tingimustes.

Intressitingimused

Sertifikaate lastakse välja diskontomääruga, s.t neid lastakse välja alla nominaalmäära ja lunastatakse kehtivusaja lõppedes nominaalmäära alusel. Väljalaskesumma ja lunastamissumma vahe moodustab väljalaskesummalt sertifikaadi kehtivuse ajal kokkulepitud intressimääraga koguneva intressi. Kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". Väljalaskesumma arvutamist kirjeldatakse taustinfos 1.

Muud omadused

EKP võlasertifikaatide väljalaskmise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- sertifikaate lastakse välja selleks, et absorbeerida turul likviidsust;
- sertifikaate võib välja lasta regulaarselt või ebaregulaarselt;
- sertifikaadid kehtivad kuni 12 kuud;
- sertifikaate lastakse välja tavapakkumismenetlustega (vt punkt 5.1);
- sertifikaatide pakkumine ja nendega arveldamine toimub detsentraliseeritult keskpankades

ning

- kõik üldistele kõlblikkuskriteeriumidele (vt punkt 2.1) vastavad osapooled võivad esitada pakkumisi EKP võlasertifikaatide märkimiseks.

TAUSTINFO 1

EKP võlasertifikaatide väljalaskmine

Väljalaskesumma on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

kus:

N = võlasertifikaadi nominaalsumma

r_1 = intressimäär (%)

D = võlasertifikaadi kehtivusaeg (päevades)

P_T = võlasertifikaadi väljalaskesumma

3.4. Valuutavahetustehingud

Instrumenti liik

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuutavahetustehingud hõlmavad hetke- ja forvardtehinguid, milles euroga kaubeldakse välisvaluuta vastu. Neid kasutatakse peenhäälestuseks peamiselt eesmärgiga juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid.

Õiguslik olemus

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatud valuutavahetustehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab (või müüb) eurot hetketehtinguga välisvaluuta vastu ja samal ajal müüb (või ostab) selle forvardtehinguga tagasi kindlaksmääratud tagasiostupäeval. Täiendavad sätted valuutavahetustehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste eeskirjadega.

Valuuta ja vahetuskursi tingimused

Üldjuhul tegeleb eurosüsteem üksnes laialdaselt kaubeldavate valuutadega ja tegutseb standardsete turutavade kohaselt. Iga valuutavahetustehingu puhul lepivad eurosüsteem ja osapooled kokku vahetustehingu kursivahe. See kursivahe väljendab forvardkursi ja hetkekursi vahelist erinevust. Euro-välisvaluutade vahetustehingute kursivahed noteeritakse üldiste turutavade kohaselt. Valuutavahetustehingute kursiarvutused on esitatud taustinfos 2.

Muud omadused

Valuutavahetustehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need tehingud võivad toimuda likviidsust lisavate või absorbeerivate operatsioonidena;
- nende sagedust ei ole määratletud;
- nende tähtaega ei ole määratletud;
- neid teostatakse kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete operatsioonidena (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib kahepoolseid valuutavahetustehinguid teostada EKP)

ning

- eurosüsteem võib punktis 2.2 ja lisas 3 määratletud kriteeriumide kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda valuutavahetustehingutes.

TAUSTINFO 2

Valuutavahetustehingud

S = euro (EUR) ja välisvaluuta (ABC) hetkekurs (tehingupäeval)

$$S = \frac{x \times \text{ABC}}{1 \times \text{EUR}}$$

F_M = euro ja välisvaluuta ABC forvardkurs tagasiostupäeval (M)

$$F_M = \frac{y \times \text{ABC}}{1 \times \text{EUR}}$$

Δ_M = euro ja ABC forvardkursi vahe tagasiostupäeval (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.)$ = valuuta hetkesumma; $N(.)_M$ on valuuta forvardsumma:

$$N(\text{ABC}) = N(\text{EUR}) \times S \quad \text{või} \quad N(\text{EUR}) = \frac{N(\text{ABC})}{S}$$

$$N(\text{ABC})_M = N(\text{EUR})_M \times F_M \quad \text{või} \quad N(\text{EUR})_M = \frac{N(\text{ABC})_M}{F_M}$$

3.5. Tähtjaliste hoiuste kogumine**Instrumendi liik**

Eurosüsteem võib esitada osapooltele üleskutse paigutada intressiga tasustatavad tähtjalised hoiused osapoole asukohajärgse liikmesriigi keskpanka. Tähtjaliste hoiuste kogumine on kavandatud üksnes peenhäälestuseks, et absorbeerida likviidsust turul.

Õiguslik olemus

Osapooltelt vastuvõetud hoiused on tähtjalised ja fikseeritud intressimääraga. Liikmesriikide keskpangad ei anna hoiuste vastu tagasi.

Intressitingimused

Hoiuste suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". Intressi makstakse hoiuse tähtaja möödumisel.

Muud omadused

Tähtjaliste hoiuste kogumise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- hoiuseid kogutakse likviidsuse absorbeerimiseks;
- hoiuste kogumise sagedust ei ole määratletud;
- hoiuste tähtaegu ei ole määratletud;
- hoiuste kogumine toimub tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuid välistatud ei ole ka kahepoolset operatsiooni (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad hoiuste kogumist tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib tähtjaliste hoiuste ⁽³⁾ kahepoolset kogumist teostada EKP) ning eurosüsteem võib punktis 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt valida tähtjaliste hoiuste kogumiseks piiratud hulga osapooli.

⁽³⁾ Tähtjalisi hoiuseid hoitakse liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel; seda tehakse ka siis, kui EKP teostab selliseid toiminguid tsentraliseeritult.

4. PEATÜKK

PÜSIVÕIMALUSED

4.1. Laenamise püsivõimalus

Instrumendi liik

Osapooled võivad kasutada laenamise püsivõimalust, et saada kõlblike varade vastu liikmesriikide keskpankadelt üleöölikviidsust eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga (vt 6. peatükk). Püsivõimaluse eesmärk on rahuldada osapoolte ajutised likviidsusvajadused. Tavaoludes võetakse laenamise püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleööturu intressi ülemmääraks. Püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.

Õiguslik olemus

Liikmesriikide keskpangad võivad pakkuda likviidsust laenamise püsivõimaluse alusel kas üleöö tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku pöördtehingus, mille puhul vara läheb järgmisel pangapäeval uuesti üle võlgnikule) või tagatud üleölaenudena (s.t varade kohta esitatakse täitmisele pööratav võlakiri, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavaid sätteid tagasiostulepingute kohta esitatakse vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavates lepingutes. Tagatud laenudena likviidsuse pakkumise korra puhul võetakse arvesse eri liikmesriikides rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (pandi, loovutuse või hüpoteeği) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

Kasutustingimused

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 määratletud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada laenamise püsivõimalust. Laenamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Laenamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil töötavad asjaomase riigi reaalarjaline brutoarveldussüsteem (RTGS) ja asjaomane väärtpapierarveldussüsteem.

Iga äripäeva lõpus loetakse osapoolte päevisene deebetjääk nende liikmesriigi keskpanga arvelduskontodel automaatselt taotluseks kasutada laenamise püsivõimalust. Püsivõimaluse kasutamise päevalõpukorda kirjeldatakse punktis 5.3.3.

Laenamise püsivõimaluse kasutamisoa saamiseks võib osapool esitada taotluse osapoolte tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemisaega, ⁽¹⁾ ⁽²⁾ Üldjuhul suletakse TARGET kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Laenamise püsivõimaluse kasutamisoa taotlemise tähtaega lükatakse 30 minuti võrra edasi reservide arvestusperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida laenu summa ning juhul, kui tehingu alusvara ei ole eelnevalt liikmesriigi keskpanga hoiule antud, tuleb tehingu jaoks esitatav alusvara määratleda.

Kui piisavate kõlblike alusvarade esitamise nõue välja arvata, siis ei ole laenamise püsivõimaluse alusel eraldatavate vahendite summa piiratud.

Tähtaeg ja intressitingimused

Laenamise püsivõimaluse alusel antud laenu tähtaeg kestab üle öö. Vahetult TARGETis osalevate osapoolte puhul makstakse laen tagasi järgmisel päeval, kui asjaomase liikmesriigi RTGS ja asjaomased väärtpapierarveldussüsteemid töötavad, süsteemide avamise ajal.

⁽¹⁾ Mõnes liikmesriigis ei pruugi keskpank (või selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud teatavatel eurosüsteemi pangapäevadel. Sellisel juhul teavitab asjaomase liikmesriigi keskpank osapooli eelnevalt korraldusega, mille kohaselt saab laenamise püsivõimalust kasutada pangapühade ajal.

⁽²⁾ Päevad, mil TARGET on suletud, tehakse teatavaks EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval. ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ Kõnealuse võimaluse kohast intressi makstakse koos laenu tagasimaksmisega.

Hoiustamise püsivõimaluse peatamine

Püsivõimaluse kasutamise luba antakse ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal hoiustamise püsivõimaluse tingimusi kohandada või püsivõimaluse peatada.

4.2. Hoiustamise püsivõimalus

Instrumenti liik

Osapooled võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust liikmesriikide keskpankades üleõhoiuste tegemiseks. Hoiustelt tasutakse eelnevalt täpsustatud määraga intressi. Tavaoludes võetakse püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleõoturu intressi alammääraks. Hoiustamise püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused. ⁽⁵⁾

Õiguslik olemus

Osapooltelt vastuvõetud üleõhoiustele tasutakse kindlaksmääratud suurusega intressi. Osapooltele ei anta hoiuste vastu tagatist.

Kasutustingimused ⁽⁶⁾

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 määratletud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust. Hoiustamise püsivõimaluse kasutamisluba antakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Hoiustamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil asjaomase riigi RTGS on avatud.

Hoiustamise püsivõimaluse kasutamise saamiseks peab osapool saatma taotluse oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemist, mis on üldjuhul kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. ⁽⁷⁾ ⁽⁷⁾ Hoiustamise püsivõimaluse kasutamise taotlemise tähtaega lükatakse 30 minuti võrra edasi reservide arvestusperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida püsivõimaluse alusel hoiustatav summa.

Summa, mille osapool võib püsivõimaluse alusel hoiustada, ei ole piiratud.

Tähtaeg ja intressitingimused

Hoiustamise püsivõimaluse alusel hoitava hoiuse tähtaeg kestab üle öö. Vahetult TARGETis osalevate osapoolte puhul lõpeb kõnealuse püsivõimaluse alusel hoitava hoiuste tähtaeg järgmisel päeval, mil asjaomase liikmesriigi RTGS töötab, süsteemi avamise ajal.

⁽³⁾ Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "eurosüsteemi pangapäev" iga päeva, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks.

⁽⁴⁾ Intressimäärade muutmise üle otsustab EKP nõukogu. Vastavaid otsuseid teeb nõukogu rahapoliitilise olukorra hindamisel (kuu esimesel koosolekul) ning need jõustuvad alles reservide uue arvestusperioodi alguses.

⁽⁵⁾ Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevusest võib euroala riikides esineda operatsioonidega seotud erinevusi.

⁽⁶⁾ Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevusest võib EKP lubada liikmesriikide keskpankadel rakendada kasutustingimusi, mis erinevad mõnevõrra siin osutatutest. Liikmesriikide keskpangad esitavad teavet kõigi lahknevuste kohta käesolevas dokumendis kirjeldatud kasutustingimustest.

⁽⁷⁾ Vt käesoleva peatüki 1. joonealust märkust.

Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval. ⁽⁸⁾ Hoiustele makstakse intressi hoiuse tähtaja möödumisel.

Hoiustamise püsivõimaluse peatamine

Püsivõimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal hoiustamise püsivõimaluse tingimusi kohandada või püsivõimaluse peatada.

⁽⁸⁾ Vt 4. joonealune märkus.

5. PEATÜKK

MENETLUSED

5.1. Pakkumismenetlused

5.1.1. Üldist

Eurosüsteemi avaturuoperatsioone viiakse läbi tavaliselt pakkumismenetlustena. Need teostatakse kuues etapis, nagu näidatud taustinfos 3.

Eurosüsteemis eristatakse kaht liiki pakkumismenetlusi: tavapakkumismenetlused ja kiirpakkumismenetlused. Tavapakkumiste ja kiirpakkumiste menetluskord on identne, erineb vaid ajakava ja osapoolte valik.

Tavapakkumismenetlused

Tavapakkumismenetluste puhul kulub pakkumismenetluse väljakuulutamisest kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi (kui pakkumiste esitamise tähtaja lõppemisest otsuse tulemuste väljakuulutamiseni kulub ligikaudu kaks tundi). Joonis 1 annab ülevaate tavapakkumise teostamise tavapärasest ajagraafikust. Kui vajalikuks peetakse, võib EKP otsustada kohandada ajagraafikut konkreetsete operatsioonide korral.

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid (välja arvatud otsetehingud) teostatakse alati tavapakkumismenetlustena. Tavapakkumismenetlustes võivad osaleda osapooled, kes vastavad punktis 2.1 määratletud üldistele kõlblikkuskriteeriumidele.

Kiirpakkumismenetlused

Kiirpakkumismenetlusi teostatakse tavaliselt poolteise tunni jooksul pärast pakkumismenetluse väljakuulutamist ning kinnitamine toimub vahetult pärast jaotamistulemuste väljakuulutamist. Kiirpakkumismenetluse teostamise tavapärasest ajagraafikut tutvustab joonis 2. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajalist raamistikku konkreetsete operatsioonide korral. Kiirpakkumismenetlust kasutatakse ainult peenhäälestusoperatsioonide raames. Eurosüsteem võib punktis 2.2 määratletud kriteeriumide ja menetluskorra kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda kiirpakkumismenetlustes.

Fikseeritud intressimääraga ja muutuva intressimääraga pakkumismenetlused

Eurosüsteem võib valida kas fikseeritud intressimääraga (mahupõhiste) või muutuva intressimääraga (intressipõhiste) pakkumismenetluste vahel. Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluse puhul määrab EKP eelnevalt kindlaks intressimäära ning osapooled teevad pakkumisi summa kohta, mille ulatuses nad soovivad EKPga tehinguid teha eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga.⁽¹⁾ Muutuva intressimääraga pakkumise korral teevad osapooled pakkumisi rahasumma ja intressimäära kohta, millega nad soovivad tehinguid teha liikmesriigi keskpangaga.⁽²⁾

(1) Fikseeritud intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul fikseerib EKP vahetustehingute hinna ning osapooled teevad pakkumise fikseeritud summa kohta, mida nad soovivad sellistel tingimustel müüa (ja tagasi osta) või osta (ja tagasi müüa).

(2) Muutuva intressimääraga valutavahetustehingute puhul teevad osapooled pakkumise fikseeritud summa ja tehingute hinna kohta, millega nad soovivad toimingut teostada.

TAUSTINFO 3

Pakkumismenetluste teostamise etapid

1. etapp Pakkumise väljakuulutamine
 - a. EKP teadaanne üldkasutatavate elektrooniliste kanalite kaudu
 - b. Liikmesriikide keskpankade teadaanne siseriiklike elektrooniliste kanalite kaudu ja otse konkreetsetele osapooltele (kui vajalikuks peetakse)
2. etapp Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine
3. etapp Pakkumiste koondamine eurosüsteemi poolt
4. etapp Pakkumiste jaotamine ja pakkumistulemuste väljakuulutamine
 - a. EKP jaotamisotsus
 - b. Jaotamistulemuste väljakuulutamine
5. etapp Individuaalsete jaotamistulemuste kinnitamine
6. etapp Tehingutega seotud arveldamine (vt punkt 5.3)

5.1.2. *Pakkumisoperatsioonide kalender*

Põhilised ja pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid

Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse eurosüsteemi soovitusliku kalendri kohaselt.⁽³⁾ Kalender avaldatakse hiljemalt kolm kuud enne aasta algust, mille kohta see kehtib. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad on näidatud tabelis 2. EKP eesmärk on tagada, et kõigis liikmesriikides asuvad osapooled saaksid osaleda nii põhilistes kui ka pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides. Seepärast kohandab EKP kõnealuste operatsioonide kalendri koostamise käigus tavapäraselt ajakava, et võtta arvesse eri liikmesriikide pangapühaid.

Struktuurioperatsioonid

Tavapakkumismenetlustena teostatavaid struktuurioperatsioone ei tehta varem koostatud kalendri kohaselt. Tavaliselt teostatakse neid ja nendega seotud arveldusi siiski ainult päevadel, mis on RKP pangapäevad⁽⁴⁾ kõigis liikmesriikides.

Peenhäälestusoperatsioonid

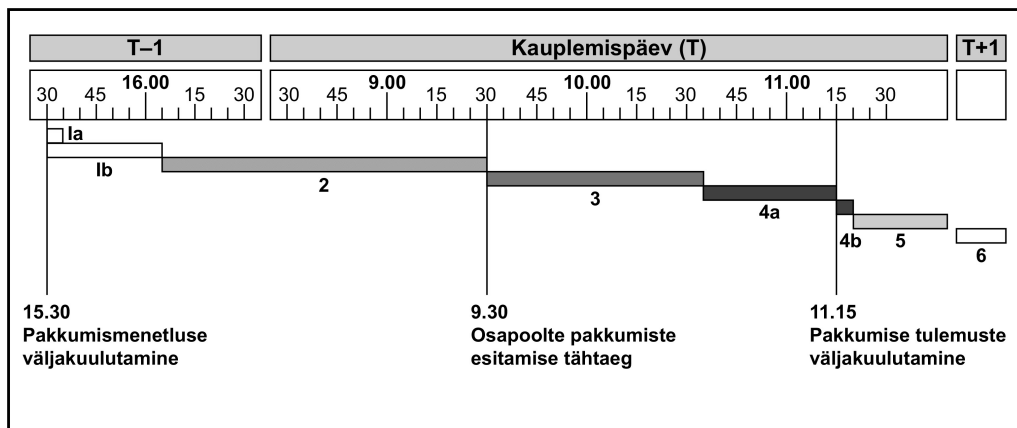
Peenhäälestusoperatsioone ei tehta varem koostatud kalendri kohaselt. EKP võib otsustada peenhäälestusoperatsioonide teostamise mis tahes eurosüsteemi pangapäeval. Sellistes operatsioonides osalevad ainult selliste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev langevad liikmesriigi keskpanga tööpäevale.

⁽³⁾ Eurosüsteemi pakkumistoimingute kalender on kättesaadav EKP veebilehel (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

⁽⁴⁾ Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "RKP pangapäev" iga päeva, mil konkreetse liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõnes liikmesriigis võib keskpank olla RKP pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab liikmesriigi keskpank osapooli eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

JOONIS 1

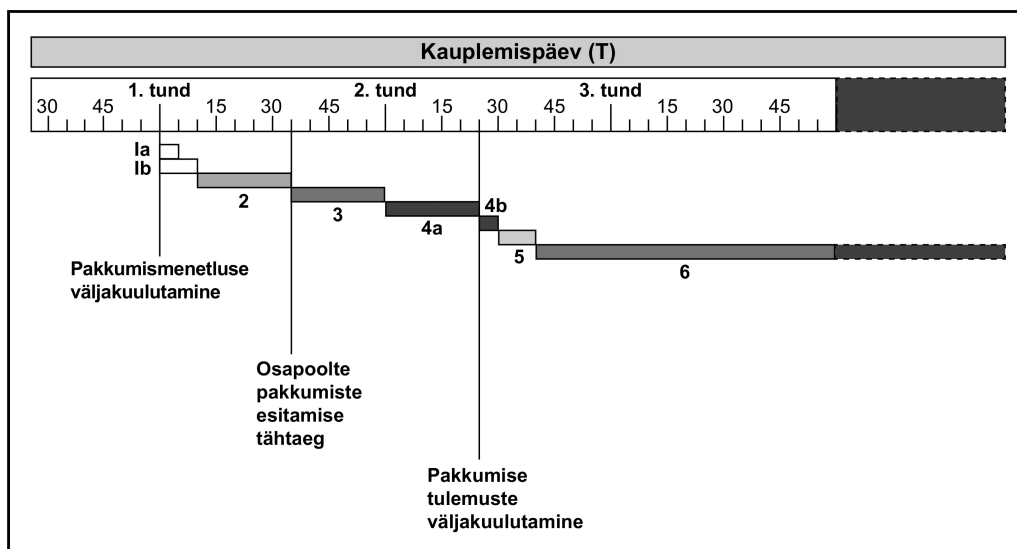
Tavapakkumismenetluste tavapärase ajagraafik (EKP (Kesk-Euroopa) ajad)

Märkus: Numbrid joonisel tähistavad taustinfos 3 määratletud etappe.

JOONIS 2

Kiirpakkumismenetluste tavapärase ajagraafik

Märkus: Numbrid joonisel tähistavad taustinfos 3 määratletud etappe.

Tabel 2

Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärase kauplemispäevad

Operatsiooni liik	Tavapärase kauplemispäev (T)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Iga teisipäev
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Iga kalendrikuu viimane kolmapäev ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Jõulupühade tõttu tuuakse detsembris tähtaeg tavaliselt ühe nädala võrra ettepoole, s.o kuu elviimasele kolmapäevale.

5.1.3. *Pakkumisoperatsioonide väljakuulutamine*

Eurosüsteemi tavapakkumismenetlused kuulutatakse avalikult välja elektrooniliste kanalite kaudu. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumisoperatsioonist osapooltele otse, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumismenetluse väljakuulutamise teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;
 - pakkumisoperatsiooni kuupäev;
 - operatsiooni liik (likviidsuse lisamine või absorbeerimine ja kasutatava rahapoliitilise instrumendi liik);
 - operatsiooni tähtaeg;
 - enampakkumise liik (fikseeritud intressimääraga või muutuva intressimääraga pakkumine);
 - teostamismeetod (Hollandi või Ameerika enampakkumine vastavalt määratlusele punktis 5.1.5);
 - operatsiooni kavandatud maht (tavaliselt ainult pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide puhul);
 - pakkumise fikseeritud intressimäär/hind/kursivahe (fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul);
 - minimaalne/maksimaalne vastuvõetav intressimäär/hind/kursivahe (vajaduse korral);
 - operatsiooni alguspäev ja tähtaeg (vajaduse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtaeg (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
 - asjaomased valuutad ja valuuta, mille summa on fikseeritud (valuutavahetustehingute puhul);
 - pakkumiste arvutamiseks kasutatav hetketeingu viitekurs (valuutavahetustehingute puhul);
 - pakkumismahu ülempiir (kui see on olemas);
 - väikseim individuaalne jaotatav maht (kui see on olemas);
 - väikseim jaotusmäär (kui see on olemas);
 - pakkumiste esitamise ajakava;
 - sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul)
- ning
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Peenhäälestusoperatsioonide läbipaistvuse suurendamiseks kuulutab eurosüsteem tavaliselt kiirpakkumismenetlused avalikult varem välja. Erandolukorras võib EKP siiski otsustada jätta kiirpakkumismenetlustest eelnevalt avalikult teatamata. Kiirpakkumised kuulutatakse välja sama korra kohaselt kui tavapakkumised. Kiirpakkumiste puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse valitud osapooltega, olenemata sellest, kas pakkumine on avalikult välja kuulutatud või mitte.

5.1.4. Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine

Osapoolte pakkumiste vorm peab vastama liikmesriikide keskpankade poolt asjaomase operatsiooni jaoks kindlaksmääratud näidisele. Pakkumised tuleb esitada selle liikmesriigi keskpangale, kus on asutuse tegevuskoht (peakontor või filiaal). Asutuse pakkumised võib igas liikmesriigis esitada vaid üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste korral peavad osapooled oma pakkumises nimetama summa, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha. ⁽⁵⁾

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võivad osapooled esitada pakkumisi kuni kümnel erineval intressimäär/hinna/kursivahe tasemel. Osapooled peavad igas pakkumises nimetama summa, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha, ja vastava intressimäära. ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ Intressimäärade pakkumine tuleb väljendada 0,01 protsendipunkti kordajates. Muutuva intressimääraga valuutavahetustehingu pakkumise puhul tuleb vahetustehingu kursivahe noteerida vastavalt kehtivale turutavale ning pakkumised tuleb väljendada kursivahe 0,01 kordajates.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul on minimaalne pakkumissumma 1 000 000 eurot. Nimetatud summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 100 000 euro kordajates. Peenhäälestus- ja struktuurioperatsioonide puhul kasutatakse samu miinimumpakkumisi ja kordajaid. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäär/hinna/kursivahe taseme suhtes.

Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jaoks määrab iga liikmesriigi keskpank kindlaks miinimumpakkumise summa vahemikus 10 000–1 000 000 eurot. Kindlaksmääratud miinimumpakkumise summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 10 000 euro kordajates. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäärataseme suhtes.

EKP võib ebaproportsionaalselt suurte pakkumiste välistamiseks kehtestada pakkumismahu ülempiiri. Selline pakkumismahu ülempiir esitatakse pakkumise avaliku väljakuulutamise teates.

Eeldatakse, et osapooled suudavad alati katta neile määratud summad piisava hulga kõlbliku alusvaraga. ⁽⁸⁾ Vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavad lepingud või määrused võimaldavad kehtestada sanktsioone, kui osapooltele ei ole võimalik kanda üle piisaval hulgal tagatisvara või sularaha, et katta talle pakkumisoperatsiooniga määratud summa.

Pakkumised on tühistatavad kuni pakkumiste esitamise tähtajani. Pakkumised, mis esitatakse pärast pakkumise väljakuulutamisteates nimetatud tähtaega, on kehtetud. Tähtajast kinnipidamise üle otsustavad liikmesriikide keskpangad. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale kõik osapoolte pakkumised, kui osapoolte pakkumiste kogusumma on suurem kui EKP kehtestatud pakkumismahu ülempiir. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale ka kõik pakkumised, mis on pakkumiste alampiirist väiksemad või mis on aktsepteeritud intressimäär/hinna/kursivahe alamäärast väiksemad või ülemäärast suuremad. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad jätta kõrvale kõik pakkumised, mis ei ole täielikud või mis ei ole vormistatud ametliku näidise järgi. Kui pakkumine jäetakse kõrvale, teatab vastava liikmesriigi keskpank oma otsuse osapooltele enne jaotamisotsuse tegemist.

⁽⁵⁾ Fikseeritud intressimääraga valuutavahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid tegema.

⁽⁶⁾ Seoses EKP võlasertifikaatide emitteerimisega võib EKP otsustada, et pakkumisi tuleb väljendada pigem hinna kui intressimäär kujul. Sellistel juhtudel tuleb hinnad noteerida nominaalväärtuse protsendimäärana.

⁽⁷⁾ Muutuva intressimääraga valuuta vahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa ja vastav vahetustehingu hind, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid tegema.

⁽⁸⁾ Või esitada piisavalt sularaha, kui tegemist on likviidsust absorbeerivate operatsioonidega.

5.1.5. Pakkumiste jaotamise kord

Fikseeritud intressimääraga pakkumisoperatsioon

Fikseeritud intressimääraga pakkumise jaotamisel liidetakse osapooltelt saadud pakkumised kokku. Kui pakkumiste kogusumma on suurem kui kogu jaotatava likviidsuse summa, jaotatakse esitatud pakkumised proportsionaalselt vastavalt jaotatava summa suhtele pakkumise kogusummasse (taustinfo 4). Igale osapoolle määratav summa ümardatakse lähima euron. EKP võib fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul siiski otsustada määrata igale pakkujale miinimumsumma/minimaalse osa.

TAUSTINFO 4	
Fikseeritud intressimääraga pakkumiste jaotamine	
Jaotuse protsendimäär on:	$\text{kogu\%} = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$
osapoolle <i>i</i> eraldatud summa on:	$\text{kogu}_i = \text{kogu\%} \times (a_i)$
kus	
A	= kogu jaotatud summa
n	= osapoolte koguarv
a_i	= osapoolle <i>i</i> pakkumise summa
kogu%	= jaotuse protsendimäär
kogu_i	= osapoolle <i>i</i> määratud kogusumma

Euros nomineeritud muutuva intressimääraga pakkumismenetlused

Likviidsust lisavate euros nomineeritud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamisel loetletakse pakkumised pakutud intressimäärade kahanevas järjekorras. Esmajärjekorras rahuldatakse kõrgeima intressimääratasemega pakkumised ning järgnevaid madalama intressimääraga pakkumisi aktsepteeritakse, kuni kogu jaotatav likviidsus on ammendunud. Kui madalama aktsepteeritud intressimäärataseme (s.t intressi piirmäära) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva summa suhtele intressi piirmääraga pakkumiste kogusummasse (vt taustinfo 5). Igale osapoolle määratud summa ümardatakse lähima euron.

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga pakkumiste (mida võib kasutada võlasertifikaatide väljalaskmiseks ja tähtajaliste hoiuste kogumiseks) jaotamisel järjestakse pakkumised väikseimast pakutud intressimäärast alates (või suurimast pakutud hinnast alates). Esmajärjekorras rahuldatakse madalama intressimääratasemega (kõrgeima hinnaga) pakkumised ning seejärel aktsepteeritakse järgnevaid kõrgema intressimääraga pakkumisi (madalama hinnaga pakkumised), kuni kogu absorbeeritav likviidsus on ammendunud. Kui kõrgeima aktsepteeritud intressimäär (madalama hinna) taseme (s.t intressi piirmäär/hinna) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva summa suhtele intressi piirmäär/hinnaga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 5). Võlasertifikaatide väljalaskmiseks ümardatakse igale osapoolle määratud summa võlasertifikaatide nominaalväärtuse lähima kordajani. Muude likviidsust absorbeerivate operatsioonide puhul ümardatakse igale osapoolle määratud summa lähima euron.

EKP võib muutuva intressimääraga pakkumismenetluste puhul siiski otsustada määrata igale edukale pakkujale miinimumsumma.

TAUSTINFO 5

Eurodes noteeritud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamine

(näide viitab pakkumistele, mis on noteeritud intressimääradena)

Intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal on:

$$\text{kogu}\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

osapoolle i määratud summa intressi piirmääraga on:

$$\text{kogu}(r_m)_i = \text{kogu}\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

osapoolle i määratud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + \text{kogu}(r_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatud summa

 r_s = osapoolte pakutud intressimäär s

n = osapoolte koguarv

 $a(r_s)_i$ = osapoolle i pakutud summa intressimääraga s (r_s) $a(r_s)$ = pakkumise kogusumma intressimääraga s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

 r_m = intressi piirmäär: $r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviidsust lisava pakkumise korral $r_m \geq r_s \geq r_1$ likviidsust absorbeeriva pakkumise korral r_{m-1} = intressi piirmäärale eelnev intressimäär (viimane intressimäär, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult): $r_{m-1} > r_m$ likviidsust lisava pakkumise korral $r_m > r_{m-1}$ likviidsust absorbeeriva pakkumise korral $\text{kogu}\%(r_m)$ = intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal $\text{kogu}(r_s)_i$ = osapoolle i määratud summa intressimääraga s kogu_i = osapoolle i eraldatud kogusumma**Muutuva intressimääraga valuutavahetustehingute pakkumised**

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga valuutavahetustehingute pakkumiste jaotamisel järjestatakse pakkumised väiksemast pakutud kursivahe noteeringust alates. ⁽⁹⁾ Esmajärjekorras rahuldatakse madalaima kursivahenoteeringuga pakkumised ning järgnevaid kõrgemaidkursivahe noteeringuid aktsepteeritakse, kuni jaotamisele kuuluv fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui kõrgeima aktsepteeritud kursivahe noteeringu (s.t kursivahe piirnoteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesjääv jaotatav summa, jaotatakse allesjääv summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesjääva jaotatava summa suhtele kursivahe piirnoteeringuga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 6). Igale osapoolle määratud summa ümardatakse lähima euron.

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga valuutavahetustehingute pakkumiste jaotamisel järjestatakse pakkumised suurimast pakutud kursivahe noteeringust alates. Kõigepealt rahuldatakse kõrgeima noteeringuga pakkumised ning järgnevaid madalaimaid noteeringuid aktsepteeritakse, kuni absorbeeritava fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui madalaima aktsepteeritud noteeringu (s.t kursivahe piirnoteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesjääv jaotatav summa, jaotatakse allesjääv summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesjääva jaotatava summa suhtele piirnoteeringuga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 6). Igale osapoolle määratud summa ümardatakse lähima euron.

⁽⁹⁾ Kursivahe noteeringud loetletakse kasvavas järjestuses, võttes arvesse noteeringu märki, mis on sellest, kas välisvaluuta ja euro vaheliste intressimäärade erinevus on negatiivne või positiivne. Kui vahetuslepingu kehtivuse ajal on välisvaluuta intressimäär kõrgem kui euro vastav intressimäär, on kursivahe noteering positiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest kõrgemalt). Kui aga välisvaluuta intressimäär on madalam kui euro vastav intressimäär, on kursivahe noteering negatiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest madalamalt).

Enampakkumise liik

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võib eurosüsteem rakendada kas ühtse või mitme intressimääraga enampakkumise menetlusi. Ühtse intressimääraga enampakkumise (Hollandi enampakkumise) puhul on kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav intressimäär/hind/kursivahe samaväärne intressi piirmäär/piirhinna/kursivahe piirnoteeringuga (s.t sellega, mille puhul ammendub kogu jaotatav summa). Mitme intressimääraga enampakkumise (Ameerika enampakkumise) puhul on intressimäär/hind/kursivahe samaväärne igaks konkreetseks pakkumiseks esitatud intressimäär/hinna/kursivahega.

TAUSTINFO 6

Muutuva intressimääraga valuutavahetustehingute pakkumiste jaotamine

Vahetustehingu kursivahe piirnoteeringu kohase jaotuse osakaal on:

$$\text{kogu}\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

osapoolle i piirnoteeringu kohaselt määratud summa on:

$$\text{kogu}(\Delta_m)_i = \text{kogu}\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

osapoolle i määratud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + \text{kogu}(\Delta_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatud summa

Δ_s = osapoolte pakkumine kursivahe noteeringuga s

n = osapoolte koguarv

$a(\Delta_s)_i$ = osapoolle i pakutud summa kursivahe noteeringuga s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = pakkumiste kogusumma kursivahe noteeringuga (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = kursivahe piirnoteering:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviidsust lisava valuutavahetustehingu korral

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviidsust absorbeeriva valuutavahetustehingu korral

Δ_{m-1} = kursivahe noteeringule eelnev piirnoteering (viimane vahetustehingu noteering, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult):

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviidsust lisava valuutavahetustehingu korral

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviidsust absorbeeriva valuutavahetustehingu korral

$\text{kogu}\%(\Delta_m)$ = kursivahe piirnoteeringu kohase jaotuse osakaal

$\text{kogu}(\Delta_s)_i$ = osapoolle i jaotatud summa noteeringuga s

kogu_i = osapoolle i eraldatud kogusumma

5.1.6. Tulemuste väljakuulutamine

Standard- ja kiirpakkumismenetluste tulemuste avalikuks väljakuulutamiseks kasutatakse elektroonilisi kanaleid. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumisoperatsioonist osapooltele otse, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumistulemuste teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;
- pakkumisoperatsiooni kuupäev;
- operatsiooni liik;
- operatsiooni tähtaeg;

- eurosüsteemi osapoolte pakkumiste kogusumma;
 - pakkujate arv;
 - asjaomased valuutad (valuutavahetustehingute puhul);
 - kogu jaotatud summa;
 - jaotuse protsendimäär (fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste puhul);
 - hetkekurss (valuutavahetustehingute puhul);
 - aktsepteeritud intressi piirmäär/piirhind/kursivahe piirnoteering ja selle kohaselt jaotatud summa osakaal (muutuva intressimääraga pakkumiste puhul);
 - pakkumisintressi alammäär, pakkumisintressi ülemmäär ja kaalutud keskmine jaotusmäär (mitme intressimääraga enampakkumise puhul);
 - operatsiooni alguspäev ja tähtaeg (vajaduse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtaeg (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
 - väikseim individuaalne määratud summa (kui see on olemas);
 - väikseim jaotusmäär (kui see on olemas);
 - sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul)
- ning
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Liikmesriikide keskpangad kinnitavad otse edukale osapoolle konkreetse jaotuse tulemused.

5.2. Kahepoolsete operatsioonide kord

Üldist

Liikmesriikide keskpangad võivad teostada operatsioone kahepoolsete menetluste vormis.⁽¹⁰⁾ Selliseid menetlusi võib kasutada tasandavateks avaturuoperatsioonideks ja struktuurioperatsioonideks. Laiemas tähenduses võib neid määratleda kui menetlust, mille puhul eurosüsteem teostab tehingu ühe või mitme osapoollega ilma pakkumiseta. Seoses sellega on võimalik eristada kaht liiki kahepoolseid menetlusi: operatsioonid, mille puhul eurosüsteem võtab ühendust otse osapooltega, ja operatsioonid, mis teostatakse väärtipaberibörside ja turuesindajate kaudu.

Otsekontakt osapooltega

Selle tehingu puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse ühe või mitme samasse riiki kuuluva osapooltega, kes valitakse välja punktis 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt. Liikmesriikide keskpangad otsustavad EKP antud täpsete juhtnõuete kohaselt, kas sõlmida osapooltega lepingut. Tehingutega seotud arveldamine toimub liikmesriikide keskpankade kaudu.

Kui EKP nõukogu peaks otsustama, et erandolukorras võib kahepoolseid operatsioone teostada ka EKP ise (või üks või mitu EKP tegevusüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka), kohandatakse selliste operatsioonide menetluskorda vastavalt. Sellisel juhul võtab EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) ühendust otse ühe või mitme euroalal tegutseva osapoollega, kes valitakse välja punktis 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt. EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) otsustavad, kas sõlmida osapooltega lepingut või mitte. Tehingutega seotud arveldamine toimuks siiski detsentraliseeritud liikmesriikide keskpankade kaudu.

Kahepoolseid operatsioone, mis põhinevad otsekontaktil osapooltega, võib kasutada pöördtehingute, otsetehingute, valuutavahetustehingute ja tähtjaliste hoiuste kogumise jaoks.

⁽¹⁰⁾ EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada ka EKP ise.

Väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu teostatavad operatsioonid

Liikmesriikide keskpangad võivad otsetehinguid teostada väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu. Selliste operatsioonide puhul ei ole osapoolte valik eelnevalt piiratud ning menetlusi kohandatakse vastavalt turutavadele, mis tehingu objektiks oleva võlainstrumenti suhtes kehtivad. EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib EKP ise (või üks või mitu EKP tegevusüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka) teostada peenhäälestus-otseoperatsioone väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu.

Kahepoolsete operatsioonide väljakuulutamine

Kahepoolsetest operatsioonidest tavaliselt avalikult ette ei teatata. Lisaks sellele võib EKP otsustada kahepoolse operatsiooni tulemused avalikult välja kuulutamata jätta.

Tehingupäevad

EKP võib otsustada kahepoolsete peenhäälestusoperatsioonide teostamise eurosüsteemi mis tahes pangapäeval. Sellistes operatsioonides osalevad ainult niisuguste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev langevad riigi keskpanga tööpäevale.

Struktuurilise otstarbega kahepoolseid otseoperatsioone ja nendega seotud arveldusi teostatakse tavaliselt päeval, mis on RKP pangapäevad kõigis liikmesriikides.

5.3. Arvelduskord

5.3.1. Üldist

Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamise või avaturuoperatsioonides osalemise seotud rahaliste tehingute arveldamine toimub liikmesriigi keskpangas asuval osapoolte kontodel (või TARGETis osalevate arvelduspankade kontodel). Rahaliste tehingute arveldamine toimub alles pärast seda (või samal ajal), kui operatsiooni alusvara on lõplikult üle kantud. See tähendab, et alusvara tuleb kas eelnevalt hoiustada liikmesriigi keskpangas olevale depooarvele või sellega tuleb arveldada kõnealusel liikmesriigi keskpangas päevasiseselt ülekandega makse vastu. Alusvara ülekande teostatakse osapoolte väärtpaberite arvelduskontode kaudu väärtpaberiarveldussüsteemis, mis vastab EKP miinimumnõuetele. ⁽¹⁾ Kui osapooltel ei ole depooarvet liikmesriigi keskpangas või väärtpaberite arvelduskontot EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis, võib ta alusvaraga arveldamiseks kasutada korrespondentkrediidiastutuse väärtpaberite arvelduskontot või depooarvet.

Täiendavaid sätteid arvelduskorra kohta esitatakse lepingutes, mida liikmesriikide keskpangad (või EKP) konkreetse rahapoliitilise instrumendi suhtes rakendavad. Siseriiklike õiguslike ja tegutsemistavade tõttu võib arvelduskord eri liikmesriikide keskpankades pisut erineda.

Tabel 3

Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad ⁽¹⁾

Rahapoliitiline instrument	Tavapakkumismenetlustel põhinevate operatsioonide arvelduspäev	Kiirpakkumismenetlustel või kahepoolsetel menetlustel põhinevate operatsioonide arvelduspäev
Pöördtehingud	T + 1 ⁽²⁾	T
Otsetehingud	—	Alusvara puhul kehtiva turutava kohaselt
Võlasertifikaatide väljalaskmine	T + 1	—
Valuutavahetustehingud	—	T, T + 1 või T + 2
Tähtjaliste hoiuste kogumine	—	T

⁽¹⁾ T – kauplemispäev. Arvelduspäev – eurosüsteemi pangapäev.

⁽²⁾ Kui põhilise või pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni tavapärase arvelduspäev langeb kokku pangapäevaga, võib EKP otsustada kasutada teistsugust arvelduspäeva, muu hulgas võimalust arveldada samal päeval. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arvelduspäevad määratakse eelnevalt kindlaks eurosüsteemi pakkumisoperatsioonide kalendris (vt punkt 5.1.2).

⁽¹¹⁾ Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise nõuete kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste kõlblike ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

5.3.2. Avaturuoperatsioonide arveldamine

Tavapakkumismenetlustel põhinevad avaturuoperatsioonid (s.t põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid) arveldatakse tavaliselt esimesel päeval pärast kauplemispäeva, mil kõik asjaomased siseriiklikud RTGSid ja kõik asjaomased väärtpaberiarendussüsteemid on avatud. Põhimõtteliselt on eurosüsteemi eesmärk teostada oma avaturuoperatsioonidega seotud tehingute arveldused samal ajal kõigis liikmesriikides kõigi osapooltega, kes on esitanud piisava alusvara. Tulenevalt operatsioonidega seotud piirangutest ja väärtpaberiarendussüsteemi tehnilistest omadustest võib avaturuoperatsiooni arvelduse ajastus euroalal olla päeva lõikes erinev. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arveldusaeg langeb tavaliselt kokku vastava tähtajaga eelmise operatsiooni tagasimakseajaga.

Eurosüsteemi eesmärk on teostada kiirpakkumismenetlustel ja kahepoolsetel menetlustel põhinevate avaturuoperatsioonide arveldused kauplemispäeval. Funktsionaalsetel põhjustel võib eurosüsteem nende operatsioonide, eelkõige otsetehingute (peenhäälestuse jaoks ja struktuursel otstarbel) ja valuutavahetustehingute tegemiseks aeg-ajalt kasutada muid arvelduspäevi (vt tabel 3).

5.3.3. Päevalõpukord

Päevalõpukord on määratletud liikmesriikide RTGSi ja TARGETit käsitlevates dokumentides. Üldjuhul suletakse TARGET kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Pärast sulgemisaega ei võta liikmesriigi RTGSid vastu uusi maksekorraldusi, kuid enne sulgemisaega vastuvõetud maksekorralduste töötlemine jätkub. Osapooled peavad esitama taotlused laenamise püsivõimaluse või hoiustamise püsivõimaluse kasutamiseks asjaomase liikmesriigi keskpangale hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemisaega. ⁽¹²⁾

Kui päevalõpu kontrollprotseduuri lõpetamise järel on kõlbliku osapoole (siseriikliku RTGSi) arvelduskonto saldo negatiivne, loetakse seda automaatselt laenamise püsivõimaluse kasutamisloa taotluseks (vt punkti 4.1).

⁽¹²⁾ Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamisloa taotlemise tähtaega lükatakse 30 minuti võrra edasi kohustuslike reservide arvestusperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval.

6. PEATÜKK

KÕLBLIKUD VARAD

6.1. Üldist

EKPSi põhikirja artikliga 18.1 lubatakse EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel tegutseda rahaturgudel, müüa ja osta alusvara otse või tagasiostulepingutega, ning nõutakse, et kõigi eurosüsteemi laenuoperatsioonide aluseks peavad olema piisavad tagatised. Sellest tulenevalt toetuvad kõik eurosüsteemi likviidsust lisavad operatsioonid alusvarale, mille osapooled on esitanud kas vara omandi üleandmise teel (otsetehingute või tagasiostulepingute puhul) või asjaomase vara kohta esitatava pandiga või loovutuse või hüpoteegi kujul (tagatud laenude puhul). ⁽¹⁾

Et kaitsta eurosüsteemi tema rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kahjude eest, tagada osapoolte võrdne kohtlemine ja suurendada töö tulemuslikkust ning läbipaistvust, peavad alusvarad vastama teatavatele kriteeriumidele, et neid loetaks eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikeks. Eurosüsteem on töötanud välja kõikidele eurosüsteemi laenuoperatsioonidele ühise kõlblike varade loetelu. See ühtne loetelu jõustub 1. jaanuaril 2007 ning vahetab välja senise kaheastmelise süsteemi, mis on kehtinud alates majandus- ja rahaliidu loomisest ning mille kasutamine lõpetatakse 31. maiks 2007. ⁽²⁾

Ühtne loetelu hõlmab kaht varaliiki – turustatavad varad ja turustamatud varad. Neid ei eristata kvaliteedi ega kõlblikkuse järgi eurosüsteemi mitmesugusteks rahapoliitilisteks operatsioonideks, välja arvatud see, et turustatavaid varasid eurosüsteem otsetehinguteks ei kasuta. Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke varasid võib kasutada päevasiseste laenude alusvarana.

Mõlema varaliigi kõlblikuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed ⁽³⁾ ning määratletud punktis 6.2. Et mõlemad varaliigid vastaksid samadele krediidistandarditele, on loodud eurosüsteemi krediidihindamisraamistik (ECAFI), mis tugineb mitmesugustele hindamisallikatele. Menetlusi ja eeskirju, millega tagatakse ja kontrollitakse eurosüsteemi kõrgete krediidistandardite nõude täitmist kõikide kõlblike tagatiste puhul, kirjeldatakse punktis 6.3. Alusvara suhtes kehtivad riskiohjemeetmeid ja hindamispõhimõtteid kirjeldatakse punktides 6.4 ja 6.5. Eurosüsteemi osapooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt (vt punkt 6.6).

6.2. Alusvara kõlblikkuse määratlus

EKP koostab, haldab ja avaldab turustatavate ja rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike varade loetelu. ⁽⁴⁾ Turustamatute varade kohta ei avalda EKP ei kõlblike varade ega kõlblike võlgnike/garantide loetelu.

6.2.1. Turustatavate varade kõlblikuskriteeriumid

Rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud on EKP väljalastud võlasertifikaadid ja kõik võlainstrumentid, mille liikmesriikide keskpangad on oma riigis välja lasknud enne euro kasutuselevõttu.

Ülejäänud turustatavate varade kõlblikkus määratakse kindlaks järgmiste kriteeriumide põhjal (vt ka tabel 4):

- ⁽¹⁾ Likviidsust absorbeerivad avaturu otse- ja pöördtehingud toetuvad samuti alusvarale. Likviidsust absorbeerivate avaturu pöördtehingute puhul kasutatakse alusvara kõlblikuskriteeriumid on samasugused nagu likviidsust lisavate avaturu pöördtehingute puhul. Likviidsust absorbeerivate operatsioonide puhul turuväärtuse allahindlusi siiski ei kasutata.
- ⁽²⁾ Teise astme varad, mis ühtse loetelu kõlblikuskriteeriumide kohaselt tagatisena kõlblikud ei ole, jäävad kõlblikeks 31. maini 2007 ning samamoodi kohaldatakse sama kuupäevani nendega seotud allahindlusi (vastavalt 2005. aasta jaanuaris avaldatud ülddokumentatsioonile). EKP nõukogu on samuti otsustanud, et esimese astme varade loetellu võetud Prantsuse *fonds communs de créances* (FCCde) osakud jäävad kõlblikeks üleminekuaja lõpuni, mis lõpeb 31. detsembril 2008.
- ⁽³⁾ Turustamatute varade alaliigi – krediidinõuete – suhtes kehtib 31. detsembrini 2011 kestav ülemineku periood, mil euroalal võib esineda erinevusi kõlblikkus- ja toimumiskriteeriumides (vt punkt 6.2.2).
- ⁽⁴⁾ See loetelu avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.int) ning seda ajakohastatakse iga päev. Loetelu ei hõlma turustatavaid varasid, mille on emiteerinud kaup ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, kellel ei ole reitinguagentuuri reitingut emissiooni, emitendi või garantiid kohta. Selliste võlainstrumentide kõlblikkus sõltub laenuingimuste hindamisallika hinnangust, mille vastav osapool on valinud kooskõlas laenuõuete suhtes kehtivate ECAFI (sätestatud punkt 6.3.3) eeskirjadega.

Vara liik

Tegemist peab olema *võlainstrumentidega*, mida iseloomustavad järgmised omadused:

- (a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma;

ja

- (b) kupong, millega ei või kaasneda negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: 1) nullkupong, 2) fikseeritud intressimääraga kupong või 3) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud vii-teintressiga. Kupong võib olla seotud väljalaskja enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud ka inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad.

Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni. Võlainstrumentid ei tohi anda põhisumma ja/või intressimäära suhtes õigusi, mis on allutatud sama väljalaskja muude võlainstrumentide omanike õigustele.

Nõue a ei kehti *varadega tagatud väärtpaberite* kohta; erandiks on võlakirjad, mille krediidasutused on välja lasknud vastavalt investeerimisfondide direktiivi⁽⁵⁾ artikli 22 lõike 4 sätestatud nõuetele (mida nimetatakse ka kaetud pangavõlakirjadeks). Varaga tagatud väärtpaberite (v.a kaetud pangavõlakirjad) kõlblikkust hindab eurosüsteem järgmiste kriteeriumide põhjal.

Väärtpaberite tagatiseks olevad rahavooge tekitavad varad:

- (a) peavad olema algatajalt või vahendajalt väärtpaberistamise teel omandatud eriotstarbelise finantsettevõtte poolt kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega viisil mida eurosüsteem käsitleb tegeliku müügina, mis kehtib kolmandate isikute suhtes; sellised varad ei tohi olla kättesaadavad algatajale ja selle võlausaldajatele, kaasa arvatud algataja maksejõuetuse korral;

ja

- (b) ei tohi koosneda osaliselt ega täielikult, tegelikult ega potentsiaalselt, krediidiriskiga seotud väärtpaberitest vms nõuetest, mis tulenevad krediidiriski ülekandmisest krediiditulestehingute kaudu.

Struktureeritud väljalaske korral ei või rühmad või allrühmad selleks, et neid loetaks kõlblikeks, olla allutatud sama väljalaske teistele rühmadele. Rühma (või allrühma) ei loeta sama emissiooni teiste rühmade (või allrühmade) suhtes allutatuks ning seda peetakse eelistatuks, kui pärast täitmisele pööramise teate saatmist tehakse sellele rühmale (või allrühmale) kooskõlas emissiooniprospetsis sätestatud maksehierarhiaga makseid (põhisumma ja intressi osas) enne teisi rühmi või allrühmi või see on viimane alusvara, mille suhtes täidetakse kahjunõuet.

Eurosüsteem jätab endale õiguse küsida igalt asjaomaselt kolmandalt isikult (nagu näiteks väljalaskjalt, algatajalt või väljalaske korraldajalt) mis tahes selgitust ja/või õiguslikku kinnitust, mida ta peab vajalikuks, et hinnata varaga tagatud väärtpaberite kõlblikkust rahapoliitilisteks operatsioonideks.

Krediidistandardid

Võlainstrument peab vastama kõrgetele krediidistandarditele, mis on sätestatud eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku eeskirjades turustatavate varade kohta (vt punkt 6.3.2).

Väljalaskmiskoht

Võlainstrument peab olema deponeeritud/registreeritud (välja lastud) sellises EMP keskpangas või väärtpaberite keskdepositooriumis, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele.⁽⁶⁾ Kui turustatava võlakirja on välja lasknud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte⁽⁷⁾ millele tunnustatud reitinguagentuur ei ole andnud hinnangut, peab selle väljalaskmiskoht olema euroala.

⁽⁵⁾ Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/611/EMÜ avatud investeerimisfondide käsitlevate õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3), mida on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ (ELT L 79, 24.3.2005, lk 9).

⁽⁶⁾ Alates 1. jaanuarist 2007 peavad üleilmse esitaja vormis välja lastud rahvusvahelised võlakirjad selleks, et neid loetaks kõlblikeks, olema välja lastud uue üleilmse võlakirja (New Global Note – NGN) kujul ning hoiustatud ühises hoiuasutuses (Common Safekeeper – CSK), mis on kas rahvusvaheline väärtpaberite keskdepositoorium või keskdepositoorium, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele. Rahvusvahelised esitajavõlakirjad, mis on emiteeritud klassikaliste üleilmsete võlakirjadena (Classical Global Notes – CGN) enne 1. jaanuari 2007 ning sama identifitseerimisnumbriga vahetatavate (ISIN) väärtpaberitena samal kuupäeval või pärast seda, jäävad kõlblikeks kuni oma tähtaja lõppemiseni.

⁽⁷⁾ Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA 95) määratletud tähenduses.

Arvelduskord

Võlainstrument peab olema väärtpaberite registreerimissüsteemis ülekantav. Neid tuleb hoida ja nendega arveldada euroalal eurosüsteemi konto kaudu või EKP kehtestatud standarditele vastava väärtpaberiarveldussüsteemi kaudu selliselt, et realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus.

Kui väärtpaberite keskkdepositoorium, kus vara on välja lastud, ja väärtpaberiarveldussüsteem, kus seda hoitakse, ei ole üks ja sama asutus, peab nende kahe asutuse vahel olema EKP poolt heaks kiidetud ühendus.⁽⁸⁾

Vastuvõetavad turud

Võlainstrumentid peavad olema kauplemisse lubatud reguleeritud turul, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/39/EMÜ finantsinstrumentide turgude kohta,⁽⁹⁾ või olema kaubeldavad teataval EKP poolt määratletud reguleerimata turgudel.⁽¹⁰⁾ Reguleerimata turgude hindamisel kasutab eurosüsteem kolme põhimõtet – ohutus, läbipaistvus ja juurdepääsetavus.⁽¹¹⁾

Väljalaskja/garandi tüüp

Võlainstrumentide väljalaskjad või garantid peavad olema keskpangad, avaliku sektori asutused, erasektori isikud või rahvusvahelised või riigiülesed institutsioonid. Võlainstrumentid, v.a kaetud pangavõlakirjad, mille on välja lasknud krediidiasutused, on rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud ainult siis, kui need on lubatud kauplemisele reguleeritud turul (vt eespool).

Väljalaskja/garandi tegutsemiskoht

Väljalaskja peab olema asutatud EMPs või ühes kümnest EMP-välisest riigist (G10).⁽¹²⁾ Viimasel juhul loetakse võlainstrumente kõlblikeks üksnes juhul, kui eurosüsteem veendub, et tema õigused on vastava EMP-välise riigi seaduste kohaselt ja eurosüsteemile vastuvõetavalt kaitstud. Seepärast tuleb enne varade kõlblikuks tunnistamist eurosüsteemile esitada sellele vormilt ja sisult vastuvõetav õiguslik hinnang. Varaga tagatud väärtpaberite väljalaskja peab olema asutatud EMPs.

Garandid peavad olema asutatud EMPs.

Rahvusvahelised ja riigiülesed institutsioonid on kõlblikud väljalaskjad/garandid olenemata sellest, kus nad asutatud on. Kui turustatava võlainstrumenti on välja lasknud kaup ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte, millel ei ole reitinguagentuuri reitingut, peab see või selle garant olema asutatud euroalal.

Nimiväärtuse vääring

Võlainstrumentid peavad olema nomineeritud eurodes.⁽¹³⁾

⁽⁸⁾ Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise standardite kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

⁽⁹⁾ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetavate reguleerimata turgude loetelu on EKP veebilehel (www.ecb.int) ning seda ajakohastatakse vähemalt üks kord aastas.

⁽¹¹⁾ Ohutus, läbipaistvus ja juurdepääsetavus on mõisted, mille eurosüsteem on määratlenud üksnes oma tagatiste haldamise ülesande raames. Turgude valimise eesmärk ei ole hinnata mitmesuguste turgude omadusi. Kõnealused põhimõtted on järgmised. *Ohutus* tähendab tehingukindlust, eriti aga kindlust tehingute kehtivuse ja täitmisele pööratavuse suhtes. *Läbipaistvus* tähendab vaba juurdepääsu teabele turu toimimise ja toimimiskorra, varade finantsomaduste, hinnakujundusmehhanismi, asjaomaste hindade ja koguste (noteeringud, intressimäärad, kauplemismahud, tasumata summad jms) kohta. *Juurdepääsetavus* viitab eurosüsteemi võimele pääseda turule ja sellele osaleda. Turg loetakse tagatiste haldamise osas juurdepääsetavaks, kui selle tegevus ja tegevuseeskirjad võimaldavad eurosüsteemil seoses tagatiste haldamisega hankida teavet ning teha tehinguid.

⁽¹²⁾ EMP-väliste G10 riikide hulka kuuluvad praegu USA, Kanada, Jaapan ja Šveits.

⁽¹³⁾ Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

6.2.2. Turustamatute varade kõlblikkuskriteeriumid

Kõbllike varade ühtses loendis on kaht liiki turustamatuid varasid: krediidinõuded ning hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid. ⁽¹⁴⁾

Krediidinõuded

Krediidinõuded ⁽¹⁵⁾ peavad selleks, et need loetaks tagatiskõbllikeks, vastama järgmistele *kõlblikkuskriteeriumidele* (vt ka tabel 4):

- *Vara liik*: tegemist peab olema krediidinõudega, mis kujutab endast võlakohustust mõne eurosüsteemi osapoole ees. Tagatiseks kõlbavad ka kahaneva saldoga krediidinõuded, s.t laenud, mille põhisummat ja intressi makstakse tagasi kokkulepitud graafiku järgi. Tagatiseks ei kõlba kasutamata krediidiliinid (nt uuenevate krediidinõuete kasutamata võimalused), arveldualaenud jooksevkontodel ning akreditiivid (mis annavad krediidi kasutamise loa, kuid ei ole iseenesest krediidinõuded). Sündikaatlaenude puhul loetakse sündikaati kuuluva liikme laenuosa tagatiskõbllikeks krediidinõudeks. Krediidinõuded ei tohi anda laenu põhisumma ja/või intressi suhtes õigusi, mis on allutatud sama väljalaskja teiste krediidinõuete või võlainstrumentide omanike õigustele.

Krediidinõuetele peab olema a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) intressimäär, millega ei tohi kaasneda negatiivne rahavoog. Lisaks sellele peaks intressimäär olema üks järgmisest: a) nullkupongi laadi; b) fikseeritud; või c) ujuv ning seotud teise, viiteintressimääraga. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni.

- *Väljalaskja/garandi tüüp*: Kõbllikeks võlgnikeks või garantideks loetakse kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, ⁽¹⁶⁾ avaliku sektori asutused ning rahvusvahelised ja riigiüleised institutsioonid. Iga võlgnik vastutab asjaomase krediidinõude täieliku lunastamise eest ise ja teistest eraldi (kaasvõlgnike ühisvastutus on välistatud).
- *Võlgniku/garandi tegutsemiskoht*: Võlgnikud/garandid peavad olema asutatud euroalal. Rahvusvaheliste ja riigiüleste institutsioonide kohta see nõue ei kehti.
- *Krediidistandardid*: Krediidinõuete kvaliteeti hinnatakse võlgnike/garantide krediidivõime põhjal. Krediidinõuded peavad vastama kõrgetele krediidistandarditele, mis on sätestatud eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku eeskirjades turustatavate varade kohta (vt punkt 6.3.3).
- *Minimaalne suurus*: Kui osapool esitab krediidinõude tagatiseks (ehk mobiliseerib selle), peab see olema teatava minimaalse suurusega. Üleminekuajal (1.1.2007–31.12.2011) määrab siseriiklike krediidinõuete minimaalse suuruse kindlaks iga riigi keskpang ise. Kui krediidinõudeid kasutatakse tagatisena piiriülel, kehtib üleminekuajal ühtne minimaalne suurus 500 000 eurot. ⁽¹⁷⁾ Alates 1. jaanuarist 2012 kehtib kogu euroalal kõikide krediidinõuete suhtes ühtne miinimumkünnis 500 000 eurot.
- *Menetluskord*: Krediidinõudeid tuleb menetleda vastavalt eurosüsteemi korrale, nagu see on määratletud vastava riigi dokumentatsioonis.
- *Reguleeriv õigus*: Krediidinõude lepingu ning osapoole ja riigi keskpanga vahelise lepingu suhtes krediidinõude tagatiseks seadmise kohta (krediidinõude mobiliseerimise leping) peab kehtima euroala liikmesriigi õigus. Peale selle ei tohi a) osapoole, b) krediidiandja, c) krediidisaja, d) garandi (vajaduse korral), e) krediidinõude lepingu ja f) krediidinõude mobiliseerimise lepingu suhtes kehtida rohkem kui kahe liikmesriigi õigus.
- *Nimiväärtuse vääring*: Krediidinõuded peavad olema nomineeritud eurodes. ⁽¹⁸⁾

⁽¹⁴⁾ 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2011 kehtib krediidinõuete suhtes ajutine kord, mis lubab riikide keskpankadel valida künnise, millest alates loetakse krediidinõudeid tagatiskõbllikeks (v.a piiriülese kasutuse korral), ning otsustada töötlemistasu üle. Alates 1. jaanuarist 2012 hakkab kehtima ühtne kord.

⁽¹⁵⁾ Krediidinõudeid nimetatakse ka pangalaenudeks. Saksa *Schuldscheindarlehen* ja Hollandi registreeritud eranõuded valitsuse või teiste, riigi tagatisega võlgnike vastu (nt elamuühistud) loetakse samaväärseteks krediidinõuetele.

⁽¹⁶⁾ Vastavalt ESA 95 määratlusele.

⁽¹⁷⁾ Luksemburgi keskpang (Banque centrale du Luxembourg – BcL) kohaldab seda miinimumkünnist hiljemalt alates 1. jaanuarist 2008. Seni kohaldab Luksemburgi keskpang miinimumkünnist 1 000 000 eurot.

⁽¹⁸⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 3.

Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid

Hüpoteegitagatisega turustamatute võlainstrumentide suhtes kehtivad järgmised kõlblikuskriteeriumid (vt ka tabel 4):

- *Vara liik*: Tegemist peab olema võlainstrumendiga (veksli või lihtveksliga), mille tagatiseks on eluasemehüpoteekide kogum ja mida ei saa täielikult väärtpaperistada. Tagatiseks olevate varade kogumis peab olema võimalik varasid välja vahetada. Samuti peab olema tagatud, et eurosüsteemi loetakse krediidiandjate suhtes prioriteetseks (v.a krediidiandjad, kes on vabastatud riiklikel põhjustel). ⁽¹⁹⁾

Hüpoteegitagatisega turustamatutel võlainstrumentidel peab olema a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) intressimäär, millega ei tohi kaasneda negatiivne rahavoog.

- *Krediidistandardid*: Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid peavad vastama kõrgetele krediidistandarditele. Seda hinnatakse eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku selle osa abil, mis reguleerib selliseid võlainstrumente (vt punkt 6.3.3).
- *Väljalaskja tüüp*: Kõlblikud väljalaskjad on kõlblikest osapooltest krediidasutused.
- *Väljalaskja tegutsemiskoht*: Väljalaskja asukoht peab olema euroalal.
- *Menetluskord*: Hüpoteegitagatisega turustamatuid võlainstrumente tuleb menetleda vastavalt eurosüsteemi korrale, nagu see on määratletud vastava riigi dokumentatsiooniga.
- *Nimiväärtuse vääring*: Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid peavad olema nomineeritud eurodes. ⁽²⁰⁾

6.2.3. Täiendavad nõuded kõlblike varade kasutamisel

Täiendavad õiguslikud nõuded krediidinõuete kohta

Selleks et krediidinõudega tekiks kindlasti kehtiv tagatis ning krediidinõuet oleks osapoole kohustuste täitmata jätmise korral võimalik kiiresti realiseerida, peavad olema täidetud täiendavad õiguslikud nõuded. Need on seotud järgmisega:

- krediidinõude olemasolu kontroll;
- võlgniku teavitamine krediidinõude mobiliseerimisest või selle registreerimisest;
- pangasaladuse ja konfidentsiaalsusega seotud piirangute puudumine;
- krediidinõude mobiliseerimisega seotud piirangute puudumine;
- krediidinõude realiseerimisega seotud piirangute puudumine.

Need õiguslikud nõuded on täpsustatud lisa 7. Siseriiklikust õigusest tulenevad muud üksikasjad on sätestatud siseriiklikes õigusaktides.

Kõlblike varade kasutamise eeskirjad

Turustatavaid varasid võib kasutada kõikideks alusvaraga tagatud rahapoliitilisteks operatsioonideks, s.t avaturu pöörd- ja otsetehinguteks ning laenamise püsivõimaluseks. Turustamatuid varasid võib kasutada avaturu pöördtehingute ja laenamise püsivõimaluse alusvarana. Eurosüsteemi otsetehinguteks neid ei kasutata. Kõiki turustatavaid ja turustamatuid varasid võib samuti kasutada päevasiseste laenude alusvarana.

Olenemata sellest, kas turustatav vara vastab või ei vasta kõikidele kõlblikuskriteeriumidele, ei tohi osapool tagatiseks esitada vara, mille väljalaskja või garant on ta ise või mõni muu isik, kellega tal on lähedane side. ⁽²¹⁾

⁽¹⁹⁾ Iirimaa hüpoteegitagatisega võlakirjad on praegu ainsad seda liiki varad.

⁽²⁰⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 3.

⁽²¹⁾ Kui osapool kasutab varasid, mida ta ei saa või enam ei saa kasutada olemasoleva krediidi tagamiseks, kuna ta on ise nende varade väljalaskja/võlgnik/garant või tal on temaga lähedane side, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomase riigi keskpangale. Tema varade väärtuseks määratakse järgmisel hindamispäeval null ning see võib anda aluse lisatagatise nõude esitamiseks (vt ka lisa 6). Peale selle peab osapool vara võimalikult kiiresti vabastama.

Lähedane side viitab olukorrale, kus osapool on seotud kõlblike varade väljalaskjaga/võlgnikuga/garandiga järgmistel võimalikel põhjustel:

- (i) osapoolle kuulub 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub osapoolle, omab 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või osapool ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa osapoolle, omavad koos 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist,

või

- (ii) väljalaskjale/võlgnikule/garandile kuulub 20 % või rohkem osapoolle kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omab 20 % või rohkem osapoolle kapitalist või väljalaskja/võlgnik/garant ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omavad koos 20 % või rohkem osapoolle kapitalist,

või

- (iii) suurem osa nii osapoolle kui ka väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtja kaudu, kelle kapitalist suurem osa kuulub kolmandale isikule.

See lähedast sidet käsitlev säte ei kehti järgmistel juhtudel: a) kui tegemist on lähedase sidemega osapoolle ning EMP riikide ametivõimude vahel (kaasa arvatud siis, kui ametivõim on väljalaskja/võlgniku/garandi käendaja); b) kui tegemist on kaetud pangavõlakirjadega, mis on välja lastud vastavalt avatud investeerimisfondide direktiivi artikli 22 lõikes 4 sätestatud nõuetele; või c) kui võlainstrumendid on kaitstud spetsiaalsete õiguslike meetmetega, mille kaitse on võrreldav punktis b osutatud instrumentide kaitsega.

Peale selle võivad riikide keskpangad keelduda tagatisena aktsepteerimast järgmisi turustatavaid ja turustamatuid varasid, isegi kui need vastavad kõigile kõlblikuskriteeriumidele:

- võlainstrumendid, mille tähtaeg saabub enne sellise rahapoliitilise operatsiooni aegumistähtaega, mille alusvarana seda kasutatakse, ⁽²²⁾

või

- võlainstrumendid, mille tuluvoog (nt kupongimaksed) kestab kuni selle rahapoliitilise operatsiooni aegumispäevani, mille alusvarana neid kasutatakse.

Kõik kõlblikud turustatavad ja turustamatud varad peavad kogu euroalal olema piiriüleselt kasutatavad. See tähendab, et kõigil eurosüsteemi osapooltel peab olema võimalus kasutada kõlblike varasid oma siseriiklike väärtpapierarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu (turustatavate varade korral) või muul õiguspärasel viisil krediidi saamiseks oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt punkt 6.6).

Tabel 4

Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad

Kõlblikuskriteeriumid	Turustatavad varad ⁽¹⁾	Turustamatud varad ⁽²⁾	
Vara liik	EKP võlasertifikaadid	Krediidinõuded	Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid
	Muud turustatavad võlainstrumendid ⁽³⁾		

⁽²²⁾ Kui riikide keskpangad lubaksidki alusvarana kasutada rahapoliitiliste operatsioonide tähtajast lühema tähtajaga instrumente, nõutaks osapoolt selliste varade asendamist hiljemalt rahapoliitilise operatsiooni aegumispäeval.

Kõlblikuskriteeriumid	Turustatavad varad ⁽¹⁾		Turustamatud varad ⁽²⁾	
Krediidistandardid	Vara peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Kõrgeid krediidistandardeid hinnatakse ECAFi turustatavaid varasid käsitlevate eeskirjade kohaselt. ⁽³⁾	Võlgnik/garant peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Krediidivõimet hinnatakse ECAFi krediidinõudeid käsitlevate eeskirjade kohaselt.	Vara peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Kõrgeid krediidistandardeid hinnatakse ECAFi hüpoteegitagatisega turustamatuid võlainstrumente käsitlevate eeskirjade kohaselt.	
Väljalaskmiskoht	EMP ⁽³⁾	Ei kohaldata.	Ei kohaldata.	
Arveldamise/ töötlemise kord	Arvelduskoht: euroala. Instrumentid peavad olema tsentraalselt hoiustatud keskpanga või EKP miinimumnõuetele vastavasse väärtpaberiarveldussüsteemi.	Eurosüsteemis kehtiv kord.	Eurosüsteemis kehtiv kord.	
Väljalaskja/ võlgniku/garandi tüüp	Keskpangad Avalik sektor Erasektor Rahvusvahelised ja riigiüleised institutsioonid	Avalik sektor Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted Rahvusvahelised ja riigiüleised institutsioonid	Krediidiasutused	
Väljalaskja/ võlgniku/garandi tegevuskoht	Väljalaskja ⁽³⁾ : EMP või EMP-välised G10 riigid Garant ⁽³⁾ : EMP	Euroala	Euroala	
Vastuvõetavad turud	Reguleeritud turud EKP-le vastuvõetavad reguleerimata turud	Ei kohaldata	Ei kohaldata	
Vääring	Euro	Euro	Euro	
Minimaalne suurus	Ei kohaldata	Krediidinõude esitamise ajal kehtiv madalaim lävi. 1.1.2007 kuni 31.12.2011: — siseriikliku kasutuse korral: riigi keskpanga valikul; — piiriülese kasutuse korral: ühtne lävi 500 000 eurot. ⁽⁴⁾ Alates 1.1.2012:kogu euroalale ühine lävi 500 000 eurot.	Ei kohaldata	

Kõlblikuskriteeriumid	Turustatavad varad ⁽¹⁾	Turustamatud varad ⁽²⁾	
Krediidinõudeid reguleeriv õigus	Ei kohaldata	Krediidinõude lepingut ja krediidinõude mobiliseerimise lepingut reguleeriv õigus: euroala liikmesriigi õigus. Eri õigusi, mida kohaldatakse a) osapoolte, b) krediidiandja, c) krediidisaja, d) garandi (vajaduse korral), e) krediidinõude lepingu ja f) krediidinõude mobiliseerimise lepingu suhtes, ei tohi olla rohkem kui kaks.	Ei kohaldata
Piiriülene kasutus	Jah	Jah	Jah

⁽¹⁾ Täpsem teave punktis 6.2.1.

⁽²⁾ Täpsem teave punktis 6.2.2.

⁽³⁾ Kui reitinguta turustatava võlainstrumenti väljalaskja või garant on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte, määratakse tema krediidistandard vastavalt sellise hindaja arvamusele, kelle osapool on valinud kooskõlas ECAFi krediidinõudeid käsitlevate eeskirjadega (vt punkt 6.3.3). Selliste turustatavate võlainstrumentide puhul on muudetud järgmisi kõlblikuskriteeriume: Väljalaskja/garandi tegevuskoht: euroala; väljalaskmiskoht: euroala.

⁽⁴⁾ Luksemburgi keskpank (Banque centrale du Luxembourg) kohaldab madalaimat läve piiriülese kasutuse korral hiljemalt alates 1. jaanuarist 2008. Seni kohaldab ta madalaimat läve 1 000 000 eurot.

6.3. Eurosüsteemi krediidihindamisraamistik

6.3.1. Reguleerimisala ja osad

Eurosüsteemi krediidihindamisraamistik (ECAFI) on määratletud menetlused, eeskirjad ja võtted, mis tagavad, et kõik kõlblikud varad vastavad eurosüsteemi kõrgetele krediidistandarditele.

Raamistikus tehakse kõrgetele krediidistandarditele vastavuse hindamisel vahet turustatavatel ja turustamatutel varadel (vt punktid 6.3.2 ja 6.3.3), et võtta arvesse kummagi varaliigi erinevat õiguslikku laadi ning tagada süsteemi toimimise tõhusus.

Hinnates kõlblike varade vastavust krediidistandarditele, arvestab eurosüsteem nelja allika krediidi hinnanguid: reitinguagenteurid, riikide keskpankade majasisesed krediidihindamise süsteemid, osapoolte majasisesed reitingupõhised süsteemid ning kolmandate poolte reitinguvahendid. Peale selle võtab eurosüsteem krediidistandarditele vastavuse hindamisel arvesse institutsioonilisi kriteeriume ja omadusi, mis tagavad instrumentide omanikule sarnase kaitse, nagu näiteks garantiid ja tagatised.

Eurosüsteemi jaoks on oma kõrgetele krediidistandarditele vastavuse tunnuseks (ehk krediidikvaliteedi künniseks) krediidi hinnang ühtne A. ⁽²³⁾ Eurosüsteem loeb krediidi hinnanguga ühtne A samaväärseks 0,10 %se maksejõuetuse tõenäosuse (*probability of default* – PD) ühe aasta jooksul. Seda kontrollitakse korrapäraselt. ECAFi raames kasutatakse ELi kapitalinõuete direktiivis antud maksejõuetuse juhtumite määratlust. ⁽²⁴⁾ Eurosüsteem avaldab iga reitinguagenteuri kohta madalaima reitinguklassi, mis vastab nõutavale krediidikvaliteedi piirmäärale, võtmata oma hinnangu eest reitinguagenteurile mitte mingisugust vastutust. Ka seda hinnangut vaadatakse korrapäraselt läbi.

⁽²³⁾ Ühtne A – minimaalne pikaajaline reiting "A-" Fitch'i või Standard and Poor'si puhul või "A3" Moody'se puhul.

⁽²⁴⁾ Kapitalinõuete direktiiv hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 177, 30.6.2006, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/49/EÜ investeerimisühingute ja krediidasutuste kapitali adekvaatsuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 177, 30.6.2006, lk 201).

Eurosüsteem jätab endale õiguse selgitada välja, kas väljalase, väljalaskja, võlgnik või garant vastavad tema kõrgetele krediitstandarditele, mis tahes teabe põhjal, mida ta peab asjakohaseks ning võib keelduda aktsepteerimast varasid selle põhjal. Kui sellise keeldumise aluseks on usaldatavusnormatiivide täitmisega seotud teave, mille on edastanud kas osapooled või järelevalveasutused, tohib seda kasutada rangelt ainult siis ja niivõrd, kui seda on vaja eurosüsteemi rahapoliitiliste ülesannete täitmiseks.

Et kõik neli eurosüsteemi krediidihindamisraamistikus kasutatavat krediidihindangute allikat oleksid kooskõlas, võrreldavad ja täpsed, on eurosüsteemis töötatud välja nende vastuvõetavuse kriteeriumid (vt punkt 6.3.4) ning nende hindamissüsteemi toimivust krediitkvaliteedi piirmäära suhtes jälgitakse pidevalt (vt punkt 6.3.5).

6.3.2. Turustatavate varade kõrgetele krediitstandarditele vastavuse määramine

Turustatavate varade kõrgetele krediitstandarditele vastavust määratakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- *Reitinguagentuuri krediidihindang:* Vastuvõetava reitinguagentuuri (vt punkt 6.3.4) vähemalt üks krediidihindang väljalaskele (või selle puudumise korral väljalaskjale) peab vastama eurosüsteemi krediitkvaliteedi piirmääradele.⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾ EKP avaldab iga punktis 6.3.1 sätestatud tingimustele vastava reitinguagentuuri krediitkvaliteedi piirmäära.⁽²⁷⁾
- *Tagatised:* Kui (vastuvõetava) reitinguagentuuri krediidihindangut väljalaskja kohta ei ole, võib kõrgetele krediitstandarditele vastavuse määramiseks kasutada rahanduslikult usaldusväärsete garantide esitatud tagatise. Garantide rahanduslikku usaldusväärset hinnatakse eurosüsteemi krediitkvaliteedi piirmääradele vastavate reitinguagentuuride krediidihindangute põhjal. Tagatised peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - Tagatis loetakse nõuetekohaseks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu tagatise väljalaskja kohustuste täieliku täitmise kohta seoses laenu põhisumma, intresside ja muude summadega, mis kuuluvad tasumisele võlainstrumentide omanikele.
 - Tagatis peab kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel (sõltumata alusvara võlakohustusest). Maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste tagatised peaksid kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel või nägema ette kohese tasumise kohustuse täitmata jätmise korral. Garandi tagatisest tulenevad kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed ja sama järku kõikide muude garandi kohustustega, mille kohta tagatist ei ole.
 - Tagatis peab kuuluma mõne ELi liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ning olema õiguslikult kehtiv, siduv ja garandi suhtes täitmisele pööratav.
 - Õiguslik kinnitus selle kohta tuleb esitada eurosüsteemile vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil; enne seda eurosüsteem tagatisega hõlmatud vara oma operatsioonideks kõlblikuks ei loe. Kui garant ei tegutse selles liikmesriigis, mille jurisdiktsiooni tema tagatis kuulub, tuleb õigusliku kinnitusega kinnitada ka seda, et tagatis on kehtiv ja täitmisele pööratav ka garandi tegevuskohajärgse liikmesriigi õiguse alusel. Õiguslik kinnitus tuleb läbivaatamiseks esitada selle liikmesriigi keskpangale, kes esitab tagatisega hõlmatud vara kõlblike varade loetellu lisamiseks.⁽²⁸⁾ Õiguslikku kinnitust ei ole vaja individuaalse reitinguga võlainstrumentide tagatiste ning maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste tagatiste puhul. Täitmisele pööratavuse nõude suhtes kehtivad kõik maksejõuetus- või pankrotialased õigusaktid, omandiväärt-paberite üldpõhimõtted ning muud sarnased õigusaktid ja põhimõtted, mida kohaldatakse garandi suhtes ja mis üldjuhul mõjutavad võlausaldajate õigusi garandi ees.

⁽²⁵⁾ Kui sama väljalaskja/võlgniku või garandi kohta on olemas mitme reitinguagentuuri – võimalik ka, et vastuolulised – hinnangud, lähtutakse esimese parima reeglist (s.t kasutatakse reitinguagentuuri parimat olemasolevat hinnangut).

⁽²⁶⁾ Tagatud pangavõlakirjade puhul lähtutakse sellest, et need vastavad kõrgetele krediitstandarditele olenemata vastavusest reitinguagentuuride krediidihindangute nõuetele, kui need on ranges vastavuses avatud investeerimisfondide direktiivi artikli 22 lõikes 4 sätestatud nõuetele.

⁽²⁷⁾ See teave avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.int).

⁽²⁸⁾ Varast teatav keskpank on tavaliselt selle riigi keskpank, kus asuvad vastuvõetaval turul vara on lubatud kauplemisele või kus sellega kaubeldakse. Kui vara on kauplemisele lubatud või sellega kaubeldakse mitmel turul, tuleb kõik sellega seotud järelepärimised saata EKP kõlblike varade osakonnale (Eligible-Assets.hotline@ecb.int).

Kui reitinguagentuuri krediidi hinnangut väljalaske, väljalaskja või garanti kohta ei ole, määratakse vastavus kõrgetele krediidi standarditele kindlaks järgmiselt:

- *Euroala avaliku sektori väljalaskjad ja garantid:* Kui turustatava vara väljalaskja või garant on euroalal asuv kapitalinõuete direktiivis määratletud piirkonna või kohalik omavalitsus või avaliku sektori üksus, kehtib järgmine kord:
 - Väljalaskja või garant liigitatakse ühte kolmest kapitalinõuete direktiivi ⁽²⁹⁾ määratletud klassist (vt tabel 5).
 - 1. ja 2. klassi väljalaskjate ja garantide krediidi hinnang saadakse reitinguagentuuri krediidi hinnangust väljalaskja või garanti tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele. See kaudne krediidi hinnang peab vastama eurosüsteemi krediidi kvaliteedi piirmääradele. 3. klassi väljalaskjate ja garantide kohta sellist kaudset krediidi hinnangut ei anta.
- *Euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatest ettevõtetest väljalaskjad ja garantid:* Kui turustatava vara väljalaskja või garant on euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte ⁽³⁰⁾ ning tema vastavust kõrgetele krediidi standarditele ei ole võimalik kindlaks määrata reitinguagentuuri poolt väljalaskele, väljalaskjale või garantile antud krediidi hinnangu põhjal, kohaldatakse eurosüsteemi krediidi hindamisraamistiku eeskirju krediidi nõuete kohta ning osapooltel lubatakse kasutada oma majasiseseid reitingupõhiseid süsteeme, riikide keskpankade majasiseseid krediidi hindamise süsteeme või kolmandate poolte reitinguvahendeid. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva ettevõtte turustatavaid võlainstrumente, millel ei ole reitingut, kõlblike varade loetelul ei avaldata.

Tabel 5

Kaudsed krediidi hinnangud euroala piirkondade ja kohalikest omavalitsustest ning avaliku sektori üksustest väljalaskjatele, võlgnikele ja garantidele, kellel ei ole reitinguagentuuri krediidi hinnangut

	Kapitalinõuete direktiivi kohane liigitus	Eurosüsteemi krediidi hindamisraamistiku kohane kaudne krediidi hinnang vastavasse klassi kuuluvale väljalaskjale, võlgnikule või garantile
1. klass	Piirkondade ja kohalikud omavalitsused ning avaliku sektori üksused, keda võib pädevate järelevalveasutuste arvates kapitalinõuete kohaldamisel käsitleda võrdsetena keskvalitsusega.	Reitinguagentuuri krediidi hinnang tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele.
2. klass	Piirkondade ja kohalikud omavalitsused ning avaliku sektori üksused, keda võib pädevate järelevalveasutuste arvates kapitalinõuete kohaldamisel käsitleda võrdsetena (krediidi)asutustega.	Krediidi hinnang, mis on ühe krediidi kvaliteedi astme ⁽¹⁾ võrra allpool reitinguagentuuri poolt tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele antud krediidi hinnangust.
3. klass	Muud avaliku sektori üksused	Koheldakse võrdsetl erasektori väljalaskjate ja võlgnikega.

⁽¹⁾ Teave krediidi kvaliteedi astmete kohta on avaldatud EKP veebilehel (www.ecb.int).

6.3.3. Turustamatute varade kõrgetele krediidi standarditele vastavuse määramine

Krediidi nõuded

Krediidi nõuete võlgnike või garantide kõrgetele krediidi standarditele vastavuse kindlaksmääramiseks peavad osapooled valima eurosüsteemis kasutatavatest vastuvõetavatest krediidi hinnangute allikatest ühe peamise. Osapool valib ühe võimalikest allikatest. Erand on reitinguagentuurid, mille puhul võib kasutada kõiki vastuvõetavaid süsteeme.

⁽²⁹⁾ Kõigi kolme klassi üksused ning väljalaskjate, võlgnike või garantide nendesse liigitamise kriteeriumid avaldatakse varsti koos linkidega asjaomaste siseriiklike järelevalveasutuste veebisaitidele Euroopa Pangajärelevalve Komitee (CEBS) veebisaidil (http://www.ecbs.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm).

⁽³⁰⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 7.

Osapooled peavad valitud allika juurde jääma vähemalt üheks aastaks, et vältida krediidihinnangu vahel "hüplemist", s.t olukorda, kus osapooled püüavad igale võlgnikule saada olemasolevatest allikatest parimat võimalikku krediidihinnangut, mis tagab kõlblikkuse rahapoliitilisteks operatsioonideks. Kui osapool soovib kohustusliku aasta möödudes krediidihinnangu süsteemi vahetada, peab ta esitama oma riigi keskpangale põhjendatud taotluse.

Põhjendatud taotluse rahuldamise korral võidakse osapoolele anda luba kasutada mitut krediidihindamise allikat või süsteemi. Peamine krediidihindamise süsteem peab hõlmama osapoole esitatud võlgnike suurimat osa. Mitme krediidihindamise allika või süsteemi kasutamine peaks olema põhjendatud piisava ärilise otstarbekusega. Põhimõtteliselt võib selline vajadus tekkida siis, kui esmane krediidihindamise allikas või süsteem ei toimi piisavas mahu.

Osapool peab oma riigi keskpangale teatama kohe igast krediidikvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud osapoolele teada olevast esitatud võlgniku makseviitusest, ning vajaduse korral varad tagasi võtma või asendama. Peale selle on osapooled kohustatud tagama, et nad kasutavad esitatud võlgnike⁽³¹⁾ või garantide puhul oma valitud krediidihindamise allika või süsteemi kõige ajakohasemat hinnangut.

Krediidihinnangud võlgnikele/garantidele: Krediidinõuete võlgnike ja garantide vastavus kõrgetele krediidistandarditele määratakse kindlaks eeskirjade järgi, mis teevad vahet erasektori üksustest ning kaupju ja mittefinantsteenuseid pakkuvatest ettevõtetest võlgnike ja garantide vahel:

— *Avaliku sektori üksustest võlgnikud ja garandid:* Järgmisi eeskirju kohaldatakse esitatud järjekorras:

- a) Osapool on valinud ühe krediidihindamise süsteemi või allika, mille abil ta määrab avaliku sektori võlgniku või garandi vastavust krediidikvaliteedi piirmääradele.
- b) Kui punktis a osutatud krediidihinnangut ei ole, kasutatakse reitinguagentuuri krediidihinnangut võlgnikule või garandile.⁽³²⁾
- c) Kui puudub nii punktis a kui ka punktis b osutatud krediidihinnang, kehtib sama kord nagu turustatavate varade puhul:
 - Võlgnik või garant liigitatakse ühte kolmest kapitalinõuete direktiivi⁽³³⁾ määratletud klassist (vt tabel 5).
 - 1. ja 2. klassi võlgnike ja garantide krediidihinnang saadakse reitinguagentuuri krediidihinnangust võlgniku või garandi tegevuskohajärgse riigi keskvõltsusele. See kaudne krediidihinnang peab vastama eurosüsteemi krediidikvaliteedi piirmääradele.

Kui osapoole valitud süsteemiga saadud (või avaliku sektori üksustest võlgnike ja garantide korral reitinguagentuuri) krediidihinnang on olemas, kuid jääb krediidikvaliteedi piirmäärast alla, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta.

— *Kaupju ja mittefinantsteenuseid pakkuvast ettevõtetest võlgnikud ja garandid:* Kui osapoole valitud allikast saadud krediidihinnang on krediidikvaliteedi piirmääraga samal või kõrgemal tasemel, loetakse võlgnik või garant rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks.⁽³⁴⁾ ⁽³⁵⁾

Kui osapoole valitud allikast saadud krediidihinnang on olemas, kuid jääb krediidikvaliteedi piirmäärast alla, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta. Kui krediidihinnangut, mille põhjal määrata võlgniku või garandi vastavust krediidistandarditele, ei ole, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta.

⁽³¹⁾ Turustatavate varade puhul, mille on välja lasknud kaupju ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, kuid millel ei ole tunnustatud reitinguagentuuri reitingut, käib see nõue väljalaskjate krediidihinnangu kohta.

⁽³²⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 25.

⁽³³⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 29.

⁽³⁴⁾ Kui osapool on oma krediidihinnangute allikaks valinud reitinguagentuuri, võib ta lähtuda esimese parima reeglist (vt käesoleva peatüki joonealune märkus 29).

⁽³⁵⁾ Krediidikvaliteedi piirmäär on teatavate krediidihindamise süsteemide puhul seoses nendega saadavate hinnangute piirmääradele vastavusega võimalik kohandada (vt punkt 6.3.5).

Tagatised: Tagatised peavad vastama järgmistele nõuetele:

- Tagatis loetakse vastuvõetavaks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu tagatise võlgniku kohustuste täielikule täitmisele seoses krediidi põhisumma, intresside ja muude summadega, mis krediidinõude kohaselt kuuluvad tasumisele selle omanikule. Ses suhtes ei pea vastuvõetavaks loetud tagatis hõlmama konkreetselt krediidinõuet, vaid võib ka käia ainult võlgniku kohta, tingimusel et see hõlmab ka kõnealust krediidinõuet.
- Tagatis tuleb tasuda esimesel nõudmisel (sõltumata alusvaraks olevast krediidinõudest). Maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste tagatised peaksid kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel või nägema ette kohese tasumise kohustuse täitmata jätmise korral. Garandi tagatisest tulenevad kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed ja sama järku kõikide muude garandi kohustustega, mille kohta tagatist ei ole.
- Tagatis peab kuuluma mõne ELi liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ning olema õiguslikult kehtiv, siduv ja garandi suhtes täitmisele pööratav.
- Õiguslik kinnitus selle kohta tuleb esitada eurosüsteemile vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil; enne seda eurosüsteem tagatisega hõlmatud vara oma operatsioonideks kõlblikuks ei loe. Õiguslikus kinnituses tuleb samuti sätestada, et tagatis ei ole isiklik ning et seda saab täitmisele pöörata üksnes krediidinõude järgne krediidandiandja. Kui garant ei tegutse selles liikmesriigis, mille jurisdiktsiooni alla tema tagatis kuulub, tuleb õigusliku kinnitusega kinnitada ka seda, et tagatis on kehtiv ja täitmisele pööratav ka garandi tegevuskohajärgse liikmesriigi õiguse alusel. Õiguslik kinnitus tuleb läbivaatamiseks saata selle riigi keskpangale, mille õigust krediidinõude suhtes kohaldatakse. Õigusliku kinnituse kohustus ei kehti maksustamisõigusega avaliku sektori üksuste antud tagatiste puhul. Täitmisele pööratavuse nõude suhtes kehtivad kõik maksejõuetus- või pankrotialased õigusaktid, omandiväärtpaperite üldpõhimõtted ning muud sarnased õigusaktid ja põhimõtted, mida kohaldatakse garandi suhtes ja mis üldjuhul mõjutavad võlausaldajate õigusi garandi ees.

Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumentid

Hüpoteegitagatisega turustamatute võlainstrumentide kõrged krediidistandardid peavad vastama eurosüsteemis kehtivate krediidikvaliteedi piirmääradele. Nende krediidihindamise raamistiku siseriiklikud eripärad sätestatakse asjaomaste riikide keskpankade kehtivates aktides.

6.3.4. Krediidihindamise süsteemide vastuvõetavuskriteeriumid

Eurosüsteemi krediidihindamisraamistikus kasutatakse nelja liiki allikatest saadud krediidihinnanguid. Iga allika puhul võib olla tegemist mitme krediidihindamise süsteemiga.

Tunnustatud reitinguagentuurid, osapoolte majasisesed reitingupõhised süsteemid ning kolmandate poolte reitinguvahendid ja nimed on avaldatud EKP veebilehel (www.ecb.int).⁽³⁶⁾

Reitinguagentuurid

Reitinguagentuurid on asutused, kelle krediidihinnanguid võivad krediidiasutused kasutada riskikaalude ja -positsioonide määramiseks vastavalt kapitalinõuete direktiivile.⁽³⁷⁾ Eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku vastuvõetavuskriteeriumid reitinguagentuuridele on järgmised:

- Reitinguagentuur peab olema asjaomase ELi järelevalveasutuse poolt nendes euroala riikides, kus seda kapitalinõuete direktiivi kohaselt kasutada kavatakse, ametlikult tunnustatud.
- Reitinguagentuur peab eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku tõhusa rakendamise tagamiseks täitma teatavaid operatsioonilisi nõudeid. Agentuuri krediidihinnanguid võib kasutada siis, kui eurosüsteemi jaoks on kättesaadav neid hinnanguid käsitlev teave, aga ka selline teave, mille abil võrrelda ja seostada neid hinnanguid hindamisraamistikus kehtivate krediidikvaliteedi astmetega ja krediidikvaliteedi piirmääraga ning jälgida hindamisüsteemi toimivust (vt punkt 6.3.5).

⁽³⁶⁾ Eurosüsteem avaldab seda infot ainult seoses oma krediidioperatsioonidega ning ei võta vastuvõetavate krediidihindamise süsteemide hinnangu eest mitte mingisugust vastutust.

⁽³⁷⁾ Reitinguagentuurid on finantsturgudel levinud nimetus.

Eurosüsteem jätab endale õiguse otsustada, kas ta aktsepteerib või ei aktsepteeri reitinguagentuuri oma laenuoperatsioonide puhul, kasutades selleks muu hulgas reitinguagentuuri hindamissüsteemi toimivuse jälgimist.

Riikide keskpankade majasisesed krediidihindamise süsteemid

Praeguse seisuga on oma krediidihindamise süsteemid nelja riigi keskpangal: Saksamaal, Hispaanial, Prantsusmaal ja Austrial. Teiste riikide keskpankade süsteeme kontrollitakse enne nende tunnustamist eurosüsteemi poolt. Riikide keskpankade majasiseste krediidihindamissüsteemide toimivust jälgib Eurosüsteem (vt punkt 6.3.5).

Peale selle peab osapool kohe teatama oma riigi majasisese krediidihindamissüsteemiga keskpangale igast ainult talle teada olevast krediidikvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud esitatud võlgnike maksete viibimisest.

Peale selle kohaldatakse nende riikide keskpangad, kus seatakse tagatiseks hüpoteegitagatise turustamatuid võlainstrumente, selle varaliigi suhtes krediidihindamise raamistikku, mis vastab eurosüsteemi krediidihindamisraamistikule. Selliste raamistike toimivust jälgitakse igal aastal.

Osapoolte majasisesed reitingupõhised süsteemid

Kui osapool soovib kõlblike võlainstrumentide võlgnike, väljalaskjate või garantide krediidikvaliteedi määramiseks kasutada oma majasisest reitingupõhist süsteemi, peab ta hankima oma riigi keskpanga loa. Selleks peab ta esitama taotluse koos järgmiste dokumentidega: ⁽³⁸⁾

- Koopia asjaomase ELi pangajärevalve asutuse otsusest, millega antakse osapoolele luba kasutada kapitalinõuete täitmisel oma majasisest reitingupõhist süsteemi konsolideeritult või konsolideerimata, võimaluse korral koos eritingimustega. Koopiat ei ole vaja, kui pangajärevalve asutus saadab vastava teabe otse vastava riigi keskpangale.
- Teave selle kohta, kuidas osapool omistab võlgnikele maksejõuetuse tõenäosust (PD), ning andmed reitinguklasside ning nendega seotud maksejõuetuse aastase tõenäosuse kohta, mille abil määratakse kindlaks rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke reitinguklasse.
- Koopia 3. samba (turudistsipliini) teabest, mida osapool on kohustatud Basel II raamkokkuleppe 3. sambast tulenevate turudistsipliini nõuete ja kapitalinõuete direktiivi kohaselt korrapäraselt avaldama.
- Pädeva pangajärevalve asutuse ning välisaudiitori nimed ja aadressid.

Taotlusele peab alla kirjutama osapoole tegevjuht, finantsjuht või muu sama taseme juht või selle volitatud esindaja.

Need sätted kehtivad kõigi osapoolte suhtes olenemata sellest, kas tegemist on ema-, tütar- või haruettevõttega, ning sellest, kas osapoole majasisese reitingupõhise süsteemi on kinnitanud samas riigis tegutsev järelevalveasutus (emaettevõtte ja võimalik, et ka tütarettevõtete puhul) või emaettevõtte koduriigis tegutsev järelevalveasutus (haruettevõtete ja võimalik, et ka tütarettevõtete puhul).

Kui eurosüsteem on tunnistanud emaettevõtte majasisese reitingupõhise süsteemi eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistikus vastuvõetavaks, võivad seda kasutada kõik selle ettevõtte tütar- ja haruettevõtted.

Eurosüsteem kohaldab ka majasiseste reitingupõhiste süsteemide puhul toimumusseiret (vt punkt 6.3.5). Peale muude sellel puhul teavitamisnõuete peab osapool iga aasta (või asjaomase riigi keskpanga nõudmisel) esitama järgmise teabe, välja arvatud juhul kui asjaomane järelevalveasutus saadab selle teabe otse vastava riigi keskpangale:

- koopia osapoole järelevalveasutuse kõige viimasest hinnangust osapoole majasisesele reitingupõhisele süsteemile, mis peab olema tõlgitud osapoole koduriigi keskpanga töökeelde;

⁽³⁸⁾ Vajaduse korral tuleb need dokumendid tõlkida vastava keskpanga töökeelde.

- muudatused osapoole süsteemis, mida osapoole järelevalveasutus soovib või nõuab, sealhulgas nende muudatuste elluviimise tähtaeg;
- viimase aasta 3. samba (turudistsipliini) teave, mida osapool on kohustatud Basel II raamkokkuleppest tulenevate nõuete ja kapitalinõuete direktiivi kohaselt korrapäraselt avaldama;
- pädeva pangajärelevalve asutuse ja välisaudiitori andmed.

Sellele iga-aastasele teatisele peab alla kirjutama osapoole tegevjuht, finantsjuht või muu sama taseme juht või selle volitatud esindaja. Eurosüsteem saadab koopia sellest edasi osapoole järelevalveasutusele ning vajaduse korral välisaudiitorile.

Kolmandate poolte reitinguvahendid

Kolmandate poolte reitinguvahendite hulka kuuluvad rakendused, mille abil hinnatakse võlgnike krediitkvaliteeti, kasutades muu hulgas kontoauditite tulemusi. Reitinguvahendite kasutajad peavad olema nende pakkujad. Kui osapool soovib eurosüsteemi laenuagatiste hindamisraamistikus kasutada mõnda konkreetset reitinguvahendit, peab ta eurosüsteemi asjakohasel plangil esitama vastava riigi keskpangale taotluse ning lisama sellele plangil näidatud täiendavad dokumendid reitinguvahendi kohta. Reitinguvahendi vastuvõetavuse üle otsustab eurosüsteem. See otsus tehakse selle põhjal, kui võrd reitinguvahend vastab eurosüsteemi kehtestatud vastuvõetavuskriteeriumidele. ⁽³⁹⁾

Peale selle peab osapool teatama reitinguvahendi pakkujale igast ainult talle teada olevast krediitkvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud esitatud võlgnike maksete viibimisest.

Eurosüsteemi laenuagatiste hindamisraamistikus osalev reitinguvahendi pakkuja peab lubama süsteemi toimivuse seiret eurosüsteemi poolt. ⁽⁴⁰⁾ (vt punkt 6.3.5). Reitinguvahendi pakkuja on kohustatud looma ja hoidma nn staatilise kogumi jälgimiseks vajaliku infrastruktuuri. Staatilise kogumi moodustamine ja hindamine peab toimuma kooskõlas eurosüsteemi laenuagatiste raamistikus kehtivate hindamissüsteemi toimivuse seiret käsitlevate üldnõuetega. Reitinguvahendi pakkuja peab võtma endale kohustuse teatada toimivuse hindamise tulemused eurosüsteemile kohe pärast hindamist. Seepärast koostavad reitinguvahendite pakkujad staatiliste kogumite toimivuse aruandeid. Nad peavad võtma endale kohustuse säilitada oma sisedokumente staatiliste kogumite ja nõuete mittemääramise kohta viis aastat.

6.3.5. Toimivuse seire krediitihindamissüsteemis

Toimivuse seire eurosüsteemi krediitihindamisraamistiku alusel seisneb aasta jooksul kõikide rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike võlgnike (staatilise kogumi) puhul täheldatud riskimäära ning võrdlustõenäosusest (benchmark PD) tuleneva eurosüsteemi krediitkvaliteedi piirmäära võrdlemises. Selle eesmärk on tagada, et eri süsteemidega ja eri allikatest saadud krediitihinnangud oleksid omavahel võrreldavad. Seire toimub aasta pärast staatilise kogumi moodustamist.

Kõigepealt moodustab krediitihindamise süsteemi pakkuja kõigi kõlblike võlgnike (staatilise) kogumi, kuhu kuuluvad kõik nii era- kui ka avaliku sektori üksustest võlgnikud, kellele on süsteemiga antud järgmisele tingimusele vastav krediitihinnang:

$$PD(i, t) \leq 0,10 \% (\text{võrdlus-PD}(t))$$

Kõik perioodi t alguses sellele tingimusele vastavad võlgnikud moodustavadki perioodi t staatilise kogumi. Ettenähtud aasta möödudes arvutatakse välja staatilise kogumi võlgnike realiseerunud riskimäär. Reitingusüsteemi pakkuja peab iga aasta esitama eurosüsteemile perioodil t staatilises kogumis sisaldunud selliste kõlblike võlgnike arvu, kes ei täitnud sellel perioodil oma kohustusi.

Realiseerunud riskimäära kasutatakse sisendandmena eurosüsteemi krediitihindamisraamistiku toimivuse jälgimisel, mis hõlmab aastast ja mitme perioodi kokkuvõtet. Kui staatilise kogumi täheldatud riskimäära ja krediitkvaliteedi piirmäära vahel ühe ja/või mitme aasta lõikes on suur vahe, võtab eurosüsteem reitingusüsteemi pakkujaga ühendust, et analüüsida selle vahe põhjuseid. Selle tulemusel võidakse korrigeerida asjaomase süsteemi suhtes kohaldatavat krediitkvaliteedi piirmäära.

⁽³⁹⁾ Eurosüsteemi vastuvõetavuskriteeriumid on avaldatud EKP veebilehel (www.ecb.int).

⁽⁴⁰⁾ Osapool peab reitinguvahendi pakkujale kohe teatama igast krediitkvaliteeti mõjutavast sündmusest, mis võib viidata krediitkvaliteedi halvenemisele.

Eurosüsteem võib krediidihindamise süsteemi kasutamise peatada või keelata, kui selle toimivus mitme aasta jooksul ei parane. Peale selle jäetakse krediidihindamise süsteem eurosüsteemi krediidihindamisraamistikust välja siis, kui süsteem on rikkunud raamistiku reegleid.

6.4. Riskiohjemeetmed

6.4.1. Üldpõhimõtted

Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide alusvara suhtes rakendatakse riskiohjemeetmeid, et kaitsta eurosüsteemi finantskahju ohu eest juhul, kui alusvara tuleb realiseerida osapoole kohustuste täitmatajätmise tõttu. Eurosüsteemi kasutuses olevaid riskiohjemeetmeid kirjeldatakse taustinfos 7.

Eurosüsteemis kohaldatakse riskiohjemeetmeid vastavalt osapoole pakutava alusvara liigile. EKP määrab rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike varade riskiohjemeetmed kindlaks nii turustatavate kui ka turustamatute varade puhul. Riskiohjemeetmed on kogu euroalal valdavalt ühtlustatud⁽⁴¹⁾ ning peaksid tagama, et ühtki rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlbliku vara liiki euroalal ei diskrimineerita.

TAUSTINFO 7

Riskiohjemeetmed

Praegu kohaldatakse eurosüsteemis järgmisi riskiohjemeetmeid:

— *Turuväärtuse allahindlused*

Eurosüsteem kasutab turuväärtuse allahindlusi alusvara hindamisel. See tähendab, et alusvara väärtuseks võetakse alusvara turuväärtus miinus teatav protsent (allahindlus).

— *Kõikumise marginaalid (turuhinnas hindamine)*

Eurosüsteemil on vaja, et tema likviidsust lisavates pöördtehingutes kasutatava alusvara allahinnatud turuväärtus püsiks. See tähendab, et kui alusvara väärtus jääb tavapärasel hindamisel alla teatavat taset, nõuab liikmesriigi keskpang, et osapool esitaks vara juurde või sularaha (s.o esitab lisatagatise nõude). Samamoodi võib osapool siis, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme, seda taset ületava vara või sularaha tagasi võtta. (Lisatagatise nõude esitamiseiga seotud arvutused on esitatud taustinfos 8.)

Praegu ei kohaldata eurosüsteemis järgmisi riskiohjemeetmeid:

— *Esialgsed marginaalid*

Eurosüsteem võib kohaldada esialgseid marginaale oma likviidsust lisavates pöördtehingutes. See tähendab, et osapooled peavad esitama alusvara, mille väärtus on vähemalt eurosüsteemi pakutav likviidsus pluss esialgne marginaal.

— *Väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piirmäärad*

Eurosüsteem võib kehtestada väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piirmäärasid.

— *Lisatagatised*

Eurosüsteem võib teatavate varade vastuvõtmiseks nõuda rahaliselt usaldusväärselt üksustelt lisatagatise.

— *Väljajätmine*

Eurosüsteem võib jätta teatavad varad oma rahapoliitilistest operatsioonidest välja.

⁽⁴¹⁾ Korralduslikest erinevustest tulenevalt võib liikmesriigiti siiski esineda riskiohjemeetmete erinevusi. Näiteks osapoolte alusvara riikide keskpankadele esitamise korras (keskpangale panditud koondtagatisena või eraldi alusvaradega repotehingutena) võib esineda väiksemaid erinevusi alusvarade väärtuse hindamise ajas ja muudes riskiohjeraamistiku korralduslikes aspektides. Peale selle võib turustamatute varade puhul olla erinevusi hindamismeetodite täpsuses, mis kajastub allahindluste üldises tasemes (vt punkt 6.4.3).

6.4.2. Turustatavate varade riskiohjemeetmed

Turustatavate varade riskiohjeraamistik seisneb peamiselt järgmises:

- Turustatavad varad, mis on rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud, jagatakse väljalaskja liigituse ja varaliigi põhjal nelja likviidsusklassi. Seda kirjeldatakse tabelis 6.

Tabel 6

Turustatavate varade likviidsusklassid ⁽¹⁾

I klass	II klass	III klass	IV klass
Keskvalitsuste võlainstrumendid	Piirkondade ja kohalike omavalitsuste võlainstrumendid	Traditsioonilised kaetud pangavõlakirjad	Varaga tagatud väärtpaberid
Keskpankade emiteeritud võlainstrumendid ⁽²⁾	Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjad ⁽³⁾	Krediidiasutuste võlainstrumendid	
	Asutuste võlainstrumendid ⁽⁴⁾	Äriühingute jt emiteeritud võlainstrumendid ⁽⁴⁾	
	Riigiüleised võlainstrumendid		

⁽¹⁾ Üldiselt määrab likviidsusklassi väljalaskja liigitus. Sellele vaatamata kuuluvad kõik varaga tagatud väärtpaberid väljalaskja liigitusest olenemata IV klassi ning Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjad II klassi. Muud krediidiasutuste emiteeritud võlainstrumendid kuuluvad III klassi.

⁽²⁾ EKP emiteeritud võlasertifikaadid ning liikmesriikide keskpankade poolt enne euro kasutuselevõttu emiteeritud võlainstrumendid kuuluvad I likviidsusklassi.

⁽³⁾ Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjade hulka kuuluvad ainult sellised instrumendid, mille väljalaskemaht on vähemalt 1 miljard eurot ning millele vähemalt kolm turutagajat annavad korrapäraselt ostu- ja müüginoteeringuid.

⁽⁴⁾ II likviidsusklassi kuuluvad ainult sellised turustatavad varad, mille on emiteerinud EKP poolt asutusteks liigitatud emitendid. Muude asutuste emiteeritud turustatavad varad kuuluvad III likviidsusklassi.

- Mõne võlainstrumendi suhtes kohaldatakse eraldi turuväärtuse allahindlusi. Selleks lahutatakse alusvara turuväärtusest teatav protsent. Fikseeritud kupongimääraga ja nullkupongiga turustatavate võlainstrumentide puhul erinevad allahindlused vastavalt võlainstrumendi järelejäänud tähtajale ja kupongi struktuurile, nagu on kirjeldatud tabelis 7. ⁽⁴²⁾
- Kõikide vastassuunaliselt liikuva intressimääraga turustatavate võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused on kõikide likviidsusklasside puhul ühesugused ja neid on kirjeldatud tabelis 8.
- Muutuva kupongimääraga turustatavate võlainstrumentide suhtes ⁽⁴³⁾ kohaldatakse selles likviidsusklassis, kuhu need instrumendid kuuluvad, samasugust turuväärtuse allahindlust nagu fikseeritud kupongimääraga instrumentide nullist ühe aastani kestva tähtajaklassi suhtes.
- Mitut liiki kupongimaksetega turustatavate võlainstrumentide suhtes kohaldatavad riskiohjemeetmed sõltuvad ainult kupongimaksetest instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul. Selliste instrumentide suhtes kohaldatakse turuväärtuse allahindlust, mis võrdne sama järelejäänud tähtajaga võlainstrumentide suhtes rakendatava suurima allahindlusega, ning võetakse arvesse kõiki instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul toimuvaid kupongimaksete liike.
- Likviidsust absorbeerivates operatsioonides turuväärtuse allahindlust ei kasutata.
- Sõltuvalt siseriiklikust õigusest ja tegevuskorrast lubavad liikmesriikide keskpangad alusvara koondamist ja/või nõuavad igas tehingus kasutatud varade eraldi arvestamist. Koondtagatiste haldussüsteemide puhul ühendab osapool piisava alusvara ja annab selle keskpangalt saadud krediidi tagamiseks keskpanga käsutusse, mis tähendab, et üksikud varad ei ole seotud konkreetsete laenuoperatsioonidega. Märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul seevastu on iga laenuoperatsioon seotud konkreetse tuvastatava varaga.

⁽⁴²⁾ Fikseeritud kupongimääraga võlainstrumentide turuväärtuse allahindluse tasemeid kohaldatakse ka selliste võlainstrumentide suhtes, mille kupong on seotud väljalaskja enda reitingu muutusega või inflatsiooniga indekseeritud võlakirjadega.

⁽⁴³⁾ Kupongimakse loetakse muutuva intressimääraga makseks, kui kupong on seotud viitintressimääraga ja tema uuestimääratlemise tähtaeg ei ole üle ühe aasta. Kupongimaksed, mille uuestimääratlemise tähtaeg on üle ühe aasta, loetakse fikseeritud intressimääraga makseteks ning allahindluse tähtajaks võlainstrumendi järelejäänud tähtaeg.

Tabel 7

Turustatavate fikseeritud ja nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused

(protsentid)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Likviidsusklassid							
	I klass		II klass		III klass		IV klass	
	fikseeritud kupong	nullkupong	fikseeritud kupong	nullkupong	fikseeritud kupong	nullkupong	fikseeritud kupong	nullkupong
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
>10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

- Varasid hinnatakse iga päev. Liikmesriikide keskpangad arvutavad iga päev alusvara nõutava väärtuse, võttes arvesse tagasimaksmata krediidi mahumuutusi, punktis 6.5 kirjeldatud hindamis põhimõtteid ning nõutavaid turuväärtuse allahindlusi.
- Kui alusvara ei vasta pärast hindamist hindamispäeval väljaarvutatud nõuetele, esitatakse puuduva osa suhtes lisatagatise nõuded. Et lisatagatise nõudeid esitataks harvem, võivad liikmesriikide keskpangad kasutada nõude esitamise läve. See on kasutamise korral 0,5 % pakutava likviidsuse summast. Kehtivast õigusest olenevalt võivad liikmesriikide keskpangad nõuda lisatagatise nõude täitmist kas täiendava vara või sularahamaksetega. See tähendab, et kui alusvara turuväärtus langeb sellest lävest madalamale, peab osapool vara (või sularaha) juurde andma. Samamoodi tagastab liikmesriigi keskpank vara ümberhindamise tulemusel seda nõude esitamise läve ületava vara (või sularaha) osapoolle (vt taustinfo 8).

Tabel 8

Turustatavate vastassuunaliselt liikuva intressimääraga võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused

(protsentid)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga kupong
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

- Koondtagatiste haldussüsteemides võivad osapooled alusvara asendada iga päev.
- Märgistatud tagatiste haldussüsteemides on alusvara asendamiseks vaja liikmesriigi keskpanga luba.
- EKP-l on õigus kustutada rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike varade loetelust mis tahes turustatavaid võlainstrumente. ⁽⁴⁴⁾

⁽⁴⁴⁾ Kui rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike varade loetelust kustutatakse võlainstrument, mis on samal ajal kasutusel mõnes euro-süsteemi laenuoperatsioonis, tuleb see sealt kõrvaldada võimalikult kiiresti.

TAUSTINFO 8

Lisatagatise nõuete arvutamine

Kõlblike varade kogusumma J ($j = 1$ kuni J ; väärtus $C_{j,t}$ ajal t), mille osapool peab esitama likviidsust lisavate operatsioonide kogumiks I ($i = 1$ kuni I ; summa $L_{i,t}$ ajal t), arvutatakse järgmise valemi põhjal:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

kus

h_j on kõlbliku j vara suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus ja

τ ümberhindamiste vaheline aeg. Lisatagatise nõude alus on sellisel juhul perioodil $t + \tau$ järgmine:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Olenevalt sellest, kuidas toimib liikmesriigi keskpanga tagatiste haldussüsteem, võib keskpank lisatagatise nõude aluse arvutamisel arvestada ka pooleliolevate operatsioonides pakutavalt likviidsuselt kogunenud intressi.

Lisatagatise nõue esitatakse ainult siis, kui selle alus ületab teatava nõude esitamise läve.

Seda läve tähistagu $k = 0,5\%$. Märgistatud tagatiste haldussüsteemis ($I = 1$) esitatakse lisatagatise nõue, kui:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (osapool maksab lisatagatise nõude keskpangale) või

kus

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (keskpank maksab lisatagatise nõude osapoolele).

Koondtagatiste haldussüsteemis peab osapool lisama koondtagatisele varasid, kui:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Seega võib koondtagatiste haldussüsteemi osapoolele päevaseseks laenuks kättesaadavat summat väljendada järgmiselt:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{kui see on positiivne})$$

Nii märgistatud kui ka koondtagatiste haldussüsteemides tagavad lisatagatise nõuded eespool punktis 1 väljendatud suhte taastamise.

6.4.3. Turustamatute varade riskiohjemeetmed

Krediidinõuded

Rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblike krediidinõuete riskiohjeraamistik seisneb peamiselt järgmises:

- Mõne krediidinõude suhtes kohaldatakse eraldi turuväärtuse allahindlusi. See sõltub krediidinõude järelejäänud tähtajast, intressimaksete liigist (fikseeritud või muutuv intressimäär) ning riigi keskpanga hindamismetoodikast (vt punkt 6.5), nagu on kirjeldatud tabelis 9.
- Muutuva intressimääraga krediidinõuete turuväärtuse allahindlus on keskpanga hindamismetoodikast olenev 7 %. Intressimakse loetakse muutuva intressimääraga makseks, kui see on seotud viitintressimääraga ja selle uuestimääratlemise tähtaeg ei ole üle ühe aasta. Intressimakseid, mille uuestimääratlemise tähtaeg on üle ühe aasta, koheldakse fikseeritud intressimääraga maksetena, kusjuures turuväärtuse allahindluse tähtajaks loetakse krediidinõude järelejäänud tähtaeg.
- Mitut liiki intressimaksetega krediidinõuete suhtes kohaldatavad riskiohjemeetmed sõltuvad ainult intressimaksetest krediidinõude järelejäänud tähtajal. Kui krediidinõude järelejäänud tähtajal on mitut liiki intressimakseid, koheldakse tasumata intressimakseid fikseeritud intressimääraga maksetena, kusjuures turuväärtuse allahindluse tähtaeg on sama, mis krediidinõude järelejäänud tähtaeg.

- Keskpannad kasutavad nii turustatavate kui ka turustamatute varade puhul sama lisatagatise nõude esitamise läve (vajaduse korral).

Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumendid

Hüpoteegitagatisega turustamatute võlainstrumentide turuväärtuse allahindlus on 20 %

Tabel 9

Fikseeritud intressimääraga krediidiinõuete suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused

(protsendid)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud intressimääraga makse ja keskpanga määratud teoreetilisel hinnal põhinev hindlus	Fikseeritud intressimääraga makse ja keskpanga määratud tasumata summal põhinev hindlus
0–1	7	9
1–3	9	15
3–5	11	20
5–7	12	24
7–10	13	29
>10	17	41

6.5. Alusvara hindamis põhimõtted

Pöördtehingutes kasutatava alusvara väärtuse määramisel lähtub eurosüsteem järgmistest põhimõtetest:

Turustatavad varad

- Eurosüsteem määrab iga kõlbliku turustatava vara puhul kindlaks turuväärtuse arvutuste jaoks kõige representatiivsema hinna.
- Turustatava vara väärtus arvutatakse hindamispäevale eelneva tööpäeva kõige representatiivsema hinna põhjal. Kui noteeritud on mitu hinda, kasutatakse madalaimat (tavaliselt pakkumishinda). Kui mõne vara hindamispäevale eelneva tööpäeva kõige representatiivsem hind puudub, kasutatakse viimast kauplemishinda. Kui sedasi saadud võrdlushind on üle viie päeva vana või ei ole vähemalt viis päeva liikunud, määrab eurosüsteem teoreetilise hinna.
- Võlainstrumendi teoreetilise või turuväärtuse arvutamisel võetakse arvesse kogunenud intresse.
- Siseriiklikust õigusest ja tavast olenevalt võivad liikmesriikide keskpangad kohelda pöördteingu toimumisajal saadud varadega seotud tuluvooge (nt kupongimakseid) erinevalt. Kui need tuluvood tuleb üle kanda osapoolle, tagavad keskpangad enne seda, et asjaomased operatsioonid on piisava alusvaraga täielikult kaetud. Keskpankade eesmärk on tagada, et tuluvoogude kohtlemise majanduslik mõju on sama kui olukorras, kus tulu kantakse osapoolle üle maksepäeval.⁽⁴⁵⁾

Turustamatud varad

Turustamatute vara väärtuseks määratakse selle kas teoreetiline hind või bilansiline jääk.

Kui keskpank otsustab bilansilise jäägi kasuks, võidakse turustamatute varade turuväärtuse suhtes kohaldada suuremaid allahindlusi (vt punkt 6.4.3).

⁽⁴⁵⁾ Riikide keskpangad võivad keelduda pöördtehingutes alusvarana aktsepteerimast võlainstrumente, mille pealt saadakse operatsiooni toimumisajal tulu (nt kupongimakseid) (vt punktid 6.2 ja 6.3).

6.6. Kõlblike varade piiriülene kasutamine

Eurosüsteemi osapooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt, s.t nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast teises liikmesriigis asuvate varade vastu. Alusvara peab olema piiriüleselt kasutatav kogu euroalal kõigis sellistes operatsioonides, milles eurosüsteem pakub kõlblike varade vastu likviidsust.

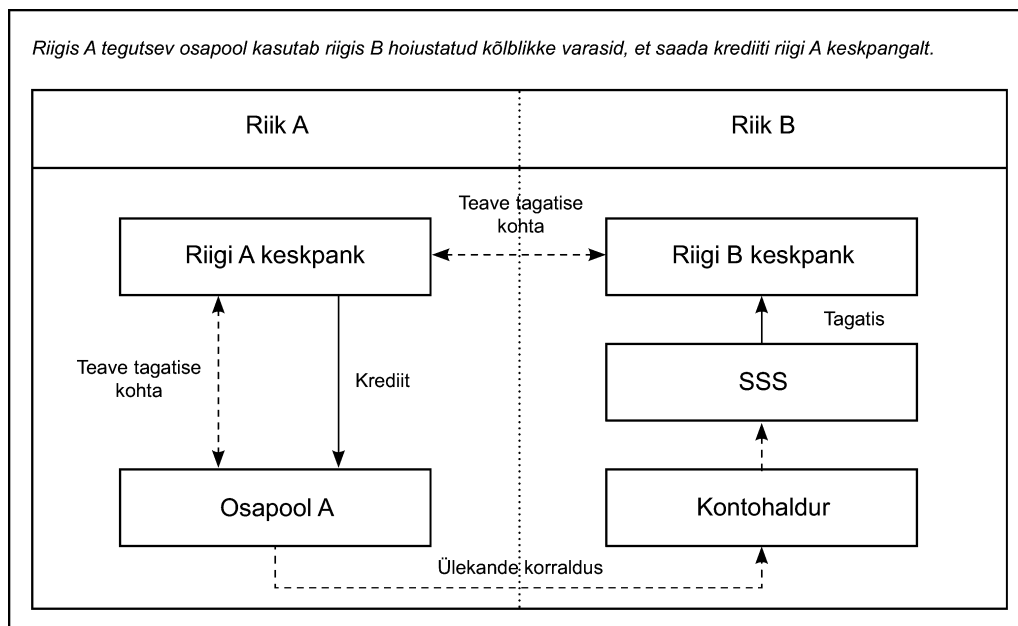
Liikmesriikide keskpangad (ja EKP) on loonud mehhanismi, mis tagab, et kõiki euroalal väljalastud/hoiustatud kõlblikke varasid saab kasutada piiriüleselt. Tegemist on keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeliga (CCBM), mille kohaselt liikmesriikide keskpangad tegutsevad oma kohalikus deponitooriumis või arveldussüsteemis aktsepteeritud varade puhul üksteise (ja EKP) kontohalduritena (nn korrespondentidena). Turustamatute varade, s.t krediidinõuete ja hüpoteegitagatistega võlainstrumentide puhul, mida väärtpaberiarveldussüsteemide vahel üle kanda ei saa, võib kasutada erilahendusi. ⁽⁴⁶⁾ Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit võib kasutada eurosüsteemi kõikide laenuoperatsioonide tagamiseks. Peale selle võib turustatavate varade piiriüleseks ülekandmiseks kasutada väärtpaberiarveldussüsteemide vahelisi kõlblikke ühendusi. ⁽⁴⁷⁾

6.6.1. Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel

Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit kirjeldab joonis 3.

JOONIS 3

Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel

Kõlblike varade piiriüleseks kasutamiseks on kõikide liikmesriikide keskpankadel üksteise juures väärtpaberikontod. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli täpne menetluskord sõltub sellest, kas kõlblikud varad on märgistatud iga tehingu jaoks eraldi või hoitakse neid alusvara koondsüsteemis. ⁽⁴⁸⁾

— Märgistatud tagatiste haldussüsteemis annab osapool (vajadusel oma kontohalduri kaudu) niipea, kui osapool tegutsemisjärgse liikmesriigi keskpang (s.t kodukeskpang) aktsepteerib tema krediiditaotluse, korralduse

⁽⁴⁶⁾ Lähemalt selle kohta saab lugeda brošüürist "Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties", mis on saadaval EKP veebilehel (www.ecb.int).

⁽⁴⁷⁾ Kõlblikke varasid võib kasutada keskpanga konto kaudu sellises väärtpaberiarveldussüsteemis, mis asub väljaspool selle keskpanga riiki, kui eurosüsteem on andnud loa sellise konto kasutamiseks. Madalmaade keskpangal on 1999. aastast luba kasutada oma kontot rahvusvahelises väärtpaberite keskdeponitooriumis Euroclear Belgium tagatistehingute arveldamiseks selle deponitooriumi emiteeritud eurovõlakirjades. Iirimaa keskpangal on 2000. aasta augustist lubatud avada selline konto Euroclearis. Seda kontot võib kasutada kõigi Euroclearis hoitavate kõlblike varade jaoks, kaasa arvatud kõlblike varade jaoks, mis on Eurocleari ülekantud kõlblike ühenduste kaudu.

⁽⁴⁸⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 46.

selle riigi väärtpaberiarveldussüsteemile, kus asuvad tema turustatavad varad, et need kantaks üle selle riigi keskpanga tema kodukeskpanga kontole. Kui korrespondentkeskpang on kodukeskpangale tagatise kättesaamisest teatanud, kannab kodukeskpang vahendid osapoolle üle. Keskpangad ei kannu vahendeid üle enne, kui nad pole kindlad, et korrespondentkeskpang on osapoolle kõlblikud varad kätte saanud. Arveldustähtpäevadest kinnipidamisega seoses võivad osapooled keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli abil hoiustada vara eelnevalt korrespondentkeskpanga oma kodukeskpanga kontole.

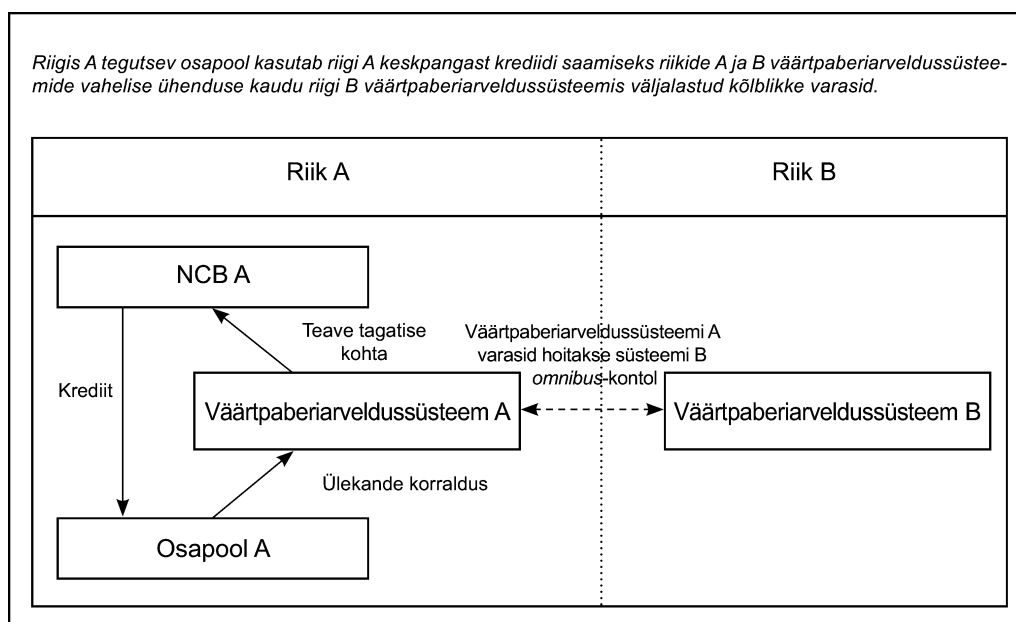
- Koondtagatiste haldussüsteemis saab osapool kanda turustatavaid varasid korrespondentkeskpanga kodukeskpanga kontole igal ajal. Kui korrespondentkeskpang on kodukeskpangale varade kättesaamisest teatanud, lisab kodukeskpang need varad osapoolle koondtagatiste kontole.

Turustamatute varade, s.t krediidiinõuete ja hüpoteegitagatisega võlainstrumentide kohta on välja töötatud erimeetlus. ⁽⁴⁹⁾ Krediidiinõuete kui tagatiste piiriülese kasutamise korral ⁽⁵⁰⁾ kohaldatakse keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli üht varianti, mis põhineb omandiõiguse üleminekul või loovutamisel kodukeskpangale või pandi seadmisel kodukeskpanga kasuks või hüpoteekimisel kodukeskpanga esindavale korrespondentkeskpangale. Peale selle on hüpoteegitagatisega võlainstrumentide piiriülese kasutuse võimaldamiseks kasutusele võetud veel üks erivariant, mis põhineb selliste võlainstrumentide hüpoteekimisel kodukeskpanga esindavale korrespondentkeskpangale.

Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel on osapooltele kasutamiseks avatud eurosüsteemi tööpäevadel kell 9–16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Mudelit kasutamise sooviga osapool peab sellest teatama liikmesriigi keskpangale, kellelt ta soovib krediiti saada (s.t oma kodupangale), enne kella 16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Peale selle peab osapool tagama, et rahapoliitiliseks operatsiooniks vajalik tagatis jõuab korrespondentkeskpanga kontole hiljemalt kell 16.45 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Sellest hilisemaid korraldusi ja ülekandeid arvestatakse ainult krediidi puhul, mida antakse järgmisel tööpäeval. Kui osapool teab, et tal on vaja kasutada mudelit hilisemal ajal, peaks ta võimaluse korral kandma varad üle varem (s.t need ette hoiustama). Erandkorras või siis, kui seda on vaja seoses rahapoliitiliste eesmärkidega, võib EKP pikendada keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli lahtiolekuaega kuni TARGETi sulgemisajani.

JOONIS 4

Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused

⁽⁴⁹⁾ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 46.

⁽⁵⁰⁾ Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli kord hõlmab ainult olukordi, kus võlgniku tegevuskoht on riigis, mille õigus krediidiinõuet reguleerib.

6.6.2. VÄÄRTPABERIAVELDUSSÜSTEEMIDE VAHELISED ÜHENDUSED

Lisaks keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelile võib turustatavate varade piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka kõlblikke ühendusi Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahel.

Otse- või releeühendus kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel võimaldab ühe väärtpaberiarveldussüsteemi osalisel hoida mõne teise väärtpaberiarveldussüsteemi väljalastud väärtpabereid, olemata osaline selles teises väärtpaberiarveldussüsteemis. Enne nende ühenduste kasutamist eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatiste ülekandmiseks tuleb neid hinnata ja need heaks kiita Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemi kasutamise standardite kohaselt. ⁽⁵¹⁾ ⁽⁵²⁾

Eurosüsteemi seisukohast täidavad keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused sama ülesannet, võimaldades osapooltel kasutada tagatise piiriüleseks, s.t mõlemad võimaldavad osapooltel kasutada tagatise krediidid saamiseks oma kodukeskpangalt isegi siis, kui tagatise on välja lasknud teise riigi väärtpaberiarveldussüsteem. Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused täidavad seda ülesannet erinevalt. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul on piiriülene suhe liikmesriikide keskpankade vahel. Need keskpangad tegutsevad üksteise kontohalduritena. Ühenduste puhul on piiriülene suhe väärtpaberiarveldussüsteemide vahel. Nad avavad üksteise juures nn *omnibus*-kontod. Korrespondentkeskpanka hoiustatud varasid võib kasutada ainult eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatistena. Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelise ühenduse kaudu hoitavaid varasid võib kasutada eurosüsteemi laenuoperatsioonides või osapoole äranägemisel muul otstarbel. Väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste ühenduste korral hoiavad osapooled varasid oma koduväärtpaberiarveldussüsteemi kontrolli ega vaja kontohaldureid.

⁽⁵¹⁾ Kõlblike ühenduste ajakohase loetelu võib leida EKP veebilehelt (www.ecb.int).

⁽⁵²⁾ Vt trükis "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations" (Euroopa Rahainstituut, jaanuar 1998) EKP veebilehel.

7. PEATÜKK

KOHUSTUSLIK RESERV ⁽¹⁾

7.1. Üldist

EKP kohustab krediitiasutusi hoidma kohustuslikku reservi liikmesriikide keskpankades olevatel kontodel eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi raames. Kõnealuse süsteemi õiguslik raamistik on sätestatud EKPSi põhikirja artiklis 19, nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt ⁽²⁾ ja Euroopa Keskpanga määruses (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ⁽³⁾ Määruse EKP/2003/9 rakendamise tagatakse, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi tingimused on ühetaolised kogu euroalal.

Iga asutuse kohustusliku reservi summa määratakse kindlaks tema reservibaasi põhjal. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem võimaldab osapooltel kasutada perioodi keskmist täitmist, mis tähendab, et reservinõude täitmine määratakse kindlaks osapoolte reservikontode kalendripäeva lõpu jäägi keskmise põhjal arvestusperioodi ajal. Institutsioonide kohustuslike reservide suhtes makstakse intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide määra ulatuses.

Eelkõige üritab eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem lahendada järgmisi rahapoliitilisi ülesandeid:

- *Rahaturu intressimäärade stabiliseerimine:* Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi perioodi keskmise täitmise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju.
- *Struktuurilise likviidsuspuudujäägi loomine või suurendamine:* Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem aitab luua või suurendada struktuurilist likviidsuspuudujääki. Nii võib paraneda eurosüsteemi suutlikkus tegutseda tõhusa likviidsuse pakkujana.

Kohustusliku reservi rakendamisel peab EKP toimima vastavalt eurosüsteemi eesmärkidele, mis on määratletud asutamislepingu artikli 105 lõikes 1 ja EKPSi põhikirja artiklis 2; see tähendab muu hulgas seda, et püütakse vältida krediitiasutuste soovimatut paigutamist väljapoole euroala või euroala pangasüsteemi.

7.2. Asutused, mille kohta kehtib kohustusliku reservi nõue

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 19.1 kehtestab EKP liikmesriikides tegutsevate krediitiasutuste kohta kohustusliku reservi nõude. See tähendab, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib ka euroalal registreerimata kontoriga üksuste euroalal tegutsevate filiaalide kohta. Euroalal tegutsevate krediitiasutuste väljaspool euroala asuvate filiaalide suhtes kõnealust süsteemi ei rakendata.

Asutused vabastatakse kohustusliku reservi nõudest automaatselt alates selle arvestusperioodi algusest, mil nende tegevusluba tühistatakse või loovutatakse või mille jooksul osaleva liikmesriigi õigusorgan või muu pädev asutus teeb otsuse käivitada asutuse suhtes likvideerimismenetlus. Vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 ja määrusele EKP/2003/9 võib EKP mittediskrimineerivalt vabastada asutused eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kohustustest, kui nõuete kehtestamisega nende konkreetsete asutuste kohta ei täidetak selle süsteemi eesmärke. Sellise vabastuse otsustamisel võtab EKP arvesse üht või mitut järgmist tingimust:

- asutus täidab eriülesandeid;
 - asutus ei konkureeri pangandustegevuse alal muude krediitiasutustega;
- ja/või
- kõik asutuse hoiused on ette nähtud piirkondlikuks ja/või rahvusvaheliseks arenguabiks.

⁽¹⁾ Käesolev peatükk täidab üksnes teavitamise eesmärki.

⁽²⁾ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

EKP koostab nimekirja asutustest, kelle kohta kehtib eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem, ning haldab seda. Lisaks sellele avaldab EKP nimekirja selliste asutuste kohta, mis on vabastatud kõnealuse süsteemiga kaasnevatest kohustustest muul põhjusel kui saneerimismeetmed. ⁽⁴⁾ Osapooled saavad nimekirjade põhjal kindlaks teha, kas neil on kohustusi mõne asutuse ees, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet. Nimekirju, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks pärast eurosüsteemi iga kalendrikuu viimase pangapäeva lõppu, kasutatakse kahe kalendrikuu pärast algava reservide arvestusperioodi reservibaasi arvutamiseks. Näiteks veebruari lõpus avaldatud nimekirja kasutatakse aprillis algava reservide arvestusperioodi reservibaasi arvutamiseks.

7.3. Kohustusliku reservi kindlaksmääramine

Reservibaas ja kohustusliku reservi määr

Asutuse reservibaas määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Bilansandmed esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP raha- ja pangandusstatistika raames (vt punkt 7.5). ⁽⁵⁾ Täieliku aruandluskohustusega asutuste puhul kasutatakse konkreetse kalendrikuu bilansandmeid selleks, et määrata kindlaks kahe kalendrikuu pärast algava reservide arvestusperioodi reservibaas. Näiteks veebruari lõpu bilansi alusel arvatud reservibaasi kasutatakse sellise kohustusliku reservi nõude arvutamiseks, mida osapool peavad täitma aprillis algaval reservi arvestusperioodil.

EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteem võimaldab väikesed asutused osaliselt aruandluskoormusest vabastada. Asutused, kelle kohta see säte kehtib, peavad esitama kord kvartalis (kvartalilõpu andmete seisuga) piiratud kogumi bilansandmeid ning nende aruandlustähtaeg on pikem kui suurematel asutustel. Nende asutuste konkreetse kvartali kohta esitatud bilansandmete põhjal määratakse kahekuiise lõtkuga kindlaks kolme järjestikuse arvestusperioodi reservibaas. Näiteks esimese kvartali lõpu (märts) bilanssi kasutatakse juunis, juulis ja augustis algavate arvestusperioodide reservibaasi arvutamiseks.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98 on EKP-I õigus arvata asutuste reservibaasi hulka vahendite aktsepteerimisest tulenevad kohustused ja bilansivälisest kirjetest tulenevad kohustused. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi puhul arvatakse reservibaasi tegelikult ainult sellised kohustuste kategooriad nagu "hoiused" ja "emiteeritud võlakirjad" (vt taustinfo 14).

Reservibaasi hulka ei arvata kohustusi teiste asutuste ees, kes kuuluvad eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate asutuste nimekirja ning kohustusi EKP ja liikmesriikide keskpankade ees. Selleks et väljalaskja saaks kohustuste kategooria "väljalastud võlakirjad" reservibaasist maha arvata, peab ta suutma tõendada, kui suurt hulka neist instrumentidest hoiavad tegelikult asutused, kelle kohta kehtib Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Kui selliseid tõendeid ei ole võimalik esitada, võivad väljalaskjad kasutada iga nimetatud bilansikirje puhul kindla protsendimääraga tavapärasest mahaarvamist. ⁽⁶⁾

EKP võtab kohustusliku reservi määra kindlaksmääramisel arvesse ülempiiri, mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 2531/98. EKP rakendab enamiku reservibaasi kuuluvate kirjete suhtes ühtset kohustusliku reservi määra, mis ei ole null. See kohustusliku reservi määr on sätestatud EKP määruses kohustuslike reservide kohta. EKP sätestab kohustusliku reservi nullmäära järgmiste kohustuste kategooriate suhtes: "üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused", "etteteatamisega lõpetatavad üle kaheaastase tähtajaga hoiused", "reotehingud" ja "üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad" (vt taustinfo 14). EKP võib kohustusliku reservi määra igal ajal muuta. EKP teatab kohustusliku reservi määra muutumisest enne esimest reservide arvestusperioodi, mille kohta muudatused kehtivad.

Reservinõuete arvutamine

Iga üksiku asutuse reservinõude arvutamiseks rakendatakse kõlblike kohustuste summa suhtes vastava kohustuste kategooria kohustusliku reservi määra.

⁽⁴⁾ Need nimekirjad on üldsusele kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.int).

⁽⁵⁾ EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi kirjeldatakse lisa 4.

⁽⁶⁾ Vt määrus EKP/2003/9. Täiendavat teavet tavapärase mahaarvamise määra kohta võib leida EKP veebilehelt (www.ecb.int) ja samuti eurosüsteemi veebilehelt (vt lisa 5).

Iga asutus arvab oma kohustusliku reservi nõudest maha 100 000 euro suuruse summa igas liikmesriigis, kus ta tegutseb. Sellise vähenduse lubamine ei piira eurosüsteemi kohustuslikku reservi rakendava asutuse õiguslikke kohustusi. (7)

Iga arvestusperioodi kohustusliku reservi nõue ümardatakse lähima euroni.

TAUSTINFO 9

Reservibaas ja kohustusliku reservi määr

A. Reservibaasi kantud kohustused, mille suhtes rakendatakse positiivset kohustusliku reservi määr

Hoiused (1)

- Üleõhoidused
- Hoiused, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat
- Ettetatamisega lõpetatavad kuni kaheaastase tähtajaga hoiused

Väljalastud võlakirjad

- Võlakirjad, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat

B. Reservibaasi kantud kohustused, mille suhtes rakendatakse kohustusliku reservi nullmäär

Hoiused (1)

- Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused
- Ettetatamisega lõpetatavad üle kaheaastase tähtajaga hoiused
- Repod

Väljalastud võlakirjad

- Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad

C. Reservibaasist välja jäetud kohustused

- Kohustused teiste asutuste ees, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet
- Kohustused EKP ja liikmesriikide keskpankade ees

(1) Euroopa Keskpanga 16. detsembri 2004. aasta määruses (EÜ) nr 2181/2004 (EKP/2004/21), millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2423/2001 (EKP/2001/13) rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta ja määrust (EÜ) nr 63/2002 (EKP/2001/18) rahaloomeasutustes kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvate ettevõtete hoiuste ja laenude suhtes kohaldatavate intressimäärade statistika kohta (ELT L 371, 18.12.2004, lk 42), on selgesõnaliselt sätestatud, et kohustusi hoiuste näol tuleb aruandluses kajastada nimiväärtusega. Nimiväärtus on laenu põhisumma, mille võlgnik peab laenulepingu kohaselt võlausaldajale tagasi maksma. Muudatus osutus vajalikuks sellepärast, et nõukogu 8. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/635/EMÜ pankade ja muude rahandusasutuste raamatupidamise aasta- ja ühendaruannete kohta (EÜT L 372, 31.12.1986, lk 1) oli muudetud nii, et teatavate finantsinstrumentide hinda saaks kindlaks määrata õiglase väärtuse põhimõttel.

7.4. Reservihoiuste hoidmine

Kohustusliku reservi arvestusperiood

EKP avaldab reservide arvestusperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. (8) Reservide arvestusperiood algab esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitilise olukorra igakuine hindamine. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu koosolekute ajakava muutusest.

(7) Asutuste puhul, kellel on EKP raha- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi (vt lisa 4) sätete kohaselt lubatud esitada statistilisi andmeid konsolideeritult ühe rühmana, lubatakse kogu rühmale kui tervikule vaid üks selline vähendus, kui asutused ei esita teavet reservibaasi ja reservihoiuste kohta piisavalt üksikasjalikult, et eurosüsteem saaks kontrollida nende täpsust ja kvaliteeti ning määrata kindlaks iga üksiku rühma kuuluva asutuse reservinõude.

(8) Tavaliselt avalikustatakse kalender EKP pressiteates eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5). Lisaks avaldatakse kõnealune kalender Euroopa Liidu Teatajas ja liikmesriikide keskpankade veebilehel.

Reservihoiused

Iga asutus peab hoidma oma kohustuslikku reservi ühel või mitmel reservikontol oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangas. Kui asutusel on liikmesriigis mitu üksust, vastutab peakontor asutuse kõigi omamaiste üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest. ⁽⁹⁾ Kui asutusel on üksused mitmes liikmesriigis, peab ta hoidma iga sellise liikmesriigi keskpangas, kus ta üksus tegutseb, kohustuslikku reservi, mis määratakse kindlaks vastavalt tema reservibaasile vastavas liikmesriigis.

Reservikontona võib kasutada asutuse arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades. Reservihoiuseid arvelduskontodel võib kasutada päevisesteks arveldusteks. Asutuse päevane reservihoius arvutatakse tema reservikontol oleva päevalõpujäägina.

Asutus võib taotleda oma asukohajärgse liikmesriigi keskpangalt luba hoida kõiki oma kohustuslikke reserve kaudselt vahendaja kaudu. Üldjuhul on võimalus hoida kohustuslikke reserve vahendaja kaudu vaid asutusel, mida osaliselt (nt sularahahaldus) haldab vahendaja (nt hoiupankade ja ühistupankade võrgud võivad oma reservihoiused tsentraliseerida). Vahendaja kaudu kohustusliku reservi hoidmise suhtes kohaldatakse määruse EKP/2003/9 sätteid.

Reservihoiuste tasustamine intressiga

Kohustusliku reservi hoiuste pealt makstakse taustinfos 10 sätestatud valemi kohaselt intressi, mis võrdub EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise (kalendripäevade arvu järgi kaalutud) intressiga kohustusliku reservi arvestusperioodil. Kohustuslikku reservi ületavatel reservihoiustel intressi ei maksta. Intressi makstakse järgmisel RKP pangapäeval (s.o riigi keskpanga tööpäeval) pärast selle arvestusperioodi lõppu, mille eest intressi arvustati.

TAUSTINFO 10

Kohustusliku reservi hoiuste intressi arvutamine

Kohustusliku reservi hoidmise eest makstakse järgmise valemi kohaselt arvutatavat intressi:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kus

R_t = kohustuslike reservide hoiuste pealt arvestusperioodil t makstav intress.

H_t = keskmised päevased kohustuslike reservide hoiused arvestusperioodil t .

n_t = kalendripäevade arv arvestusperioodil t .

r_t = kohustuslike reservide hoiuste pealt makstava intressi määr arvestusperioodil t . Intressimäär ümardatakse kahe kümnendkohani.

i = arvestusperioodi t kalendripäev i .

MR_i = kalendripäeval i või enne seda arveldatud viimaste põhiliste refinantseerimistoimingute intressi piirmäär.

7.5. Reservibaasi aruandlus ning selle kinnitamine ja kontrollimine

Kohustuslikku reservi rakendavad asutused arvutavad ise kohustusliku reservi rakendamiseks vajalikud reservibaasi kirjed ning need esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP raha- ja pangandusstatistika raames (vt lisa 4). Määruse EKP/2003/9 artiklis 5 on määratletud asutuse reservibaasi ja reservinõuete aruandlus ning selle kinnitamise kord.

⁽⁹⁾ Kui asutusel ei ole tegutsemiskoha liikmesriigis peakontorit, peab ta määrama põhifiliaali, kes vastutab asutuse kõigi asjaomases liikmesriigis asuvate üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest.

Asutus toimib kohustusliku reservi aruandluse ja selle kinnitamise puhul järgmiselt. Asutuse kohustusliku reservi arvutamiseks kõnealusel arvestusperioodil teeb algatuse kas asjakohane osalev riigi keskpank või asutus. Kohustusliku reservi arvutanud osapool teatab sellest hiljemalt kolm RKP pangapäeva enne arvestusperioodi algust. Asjakohane osaleva riigi keskpank võib kindlaks määrata varasema kohustuslikust reservist teatamise tähtaja. Samuti võidakse kindlaks määrata täiendav tähtaeg, mille jooksul asutus peab teatama kõikidest reservibaasi ja teatatud kohustuslike reservide muudatustest. Teate saanud osapool kinnitab arvutatud kohustusliku reservi hiljemalt arvestusperioodi algusele eelneval RKP pangapäeval. Kui teate saanud osapool ei ole sellele vastanud hiljemalt arvestusperioodi algusele eelneva RKP pangapäeva lõpuks, loetakse asutuse kohustusliku reservi summa asjakohaseks arvestusperioodiks kinnitatuks. Pärast asutuse kohustusliku reservi kinnitamist asjakohaseks arvestusperioodiks ei ole neid võimalik muuta.

Asustele, kes võivad tegutseda teiste asutuste kaudsete reservihoiuste vahendajatena, on määruses EKP/2003/9 sätestatud aruandluse erinõuded. Reservi hoidmine vahendaja kaudu ei muuda vahendaja kaudu reservi hoidva asutuse statistilise aruandluse kohustusi.

EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel on õigus kontrollida kogutud andmete täpsust ja kvaliteeti vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98.

7.6. Kohustusliku reservi nõude rikkumine

Kohustusliku reservi nõude rikkumine tekib siis, kui asutuse kalendripäeva lõpu keskmine jääk reservikontodel reservide arvestusperioodil on väiksem kui selle asutuse reservinõue vastaval reserviarvestusperioodil.

Kui asutus rikub reservinõuet täielikult või osaliselt, võib EKP kehtestada ühe järgmistest sanktsioonidest vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98:

- asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatavat laenuintressi piirmäära kuni 5 protsendipunkti võrra ületava summa tasumine;
- asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatava kuni kahekordse laenuintressi piirmäära tasumine või nõue,
- et asjaomane asutus peab EKPs või liikmesriigi keskpangas avama intressita hoiused, mille väärtus on asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude kolmekordne väärtus. Hoiuse tähtaeg ei tohi ületada ajavahemikku, mille jooksul asutus ei täitnud reservinõuet.

Kui asutus rikub eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi käsitlevatest määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi (s.t kui asjaomast teavet ei edastata õigeaegselt või kui edastatav teave ei ole korrektne), on EKP-l õigus kehtestada sanktsioone kooskõlas nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone ja 23. septembri 1999. aasta määrusega Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone (EKP/1999/4).⁽¹⁰⁾ EKP juhatus võib määratleda ja avaldada kriteeriumid, mille alusel ta kohaldab sanktsioone, mis on sätestatud nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2531/98. ⁽¹¹⁾ artikli 7 lõikes 1.

Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõude raske rikkumise korral peatada osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides.

⁽¹⁰⁾ EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21.

⁽¹¹⁾ Need kriteeriumid avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas teatise pealkirjaga "Euroopa Keskpanga teatis kohustusliku reservi hoidmise kohustuse rikkumise suhtes kohaldatavate sanktsioonide kehtestamise kohta" (EÜT C 39, 11.2.2000, lk 3).

LISA 1

RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDE JA MENETLUSTE NÄITED

NÄIDETE LOETELU

Näide 1	Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	62
Näide 2	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	63
Näide 3	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatav EKP võlasertifikaatide väljalase	64
Näide 4	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuutavahetustehingud likviidsuse absorbeerimiseks	65
Näide 5	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuutavahetustehingud likviidsuse lisamiseks	66
Näide 6	Riskiohjemeetmed	67

NÄIDE 1

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks

EKP otsustab lisada turule likviidsust fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)
1. pank	30
2. pank	40
3. pank	70
Kokku	140

EKP otsustab jaotada kokku 105 miljonit eurot.

Jaotuse protsendimäär on:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Jaotamine osapoolte vahel toimub järgmiselt:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)	Jaotatud summa (miljonites eurodes)
1. pank	30	22,5
2. pank	40	30,0
3. pank	70	52,5
Kokku	140	105,0

NÄIDE 2

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks

EKP otsustab lisada turule likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	Pakkumised kokku	Kumulatiivsed pakkumised
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Kokku	30	45	70	145	

EKP otsustab jaotada 94 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05 %.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 3,05 % (kui kumulatiivne summa on 80 miljonit eurot). 3,05 % juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Intressi piirmäära juures 1. pangale jaotatud summa on näiteks:

$$0,4 \times 10 = 4$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	30,0	45,0	70,0	145
Jaotatud summa kokku	14,0	34,0	46,0	94

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, on osapooltele jaotatud summade suhtes rakendatav intressimäär 3,05 %.

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, ei rakendata osapooltele jaotatud summade suhtes ühtset intressimäära; näiteks 1. pangale määratakse 5 miljonit eurot intressimääraga 3,07 %, 5 miljonit eurot intressimääraga 3,06 % ja 4 miljonit eurot intressimääraga 3,05 %.

NÄIDE 3

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatav EKP võlasertifikaatide emissioon

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava EKP võlasertifikaatide väljalaske abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Kokku	55	70	55	180	

EKP otsustab jaotada nominaalsumma 124,5 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05 %.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 3,05 % (sel juhul kumulatiivne summa on 65 miljonit eurot). 3,05 % juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Intressi piirmäära juures on 1. pangale jaotatud summa näiteks:

$$0,85 \times 20 = 17$$

1. pangale määratav kogusumma on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	55,0	70,0	55,0	180,0
Jaotatud summa kokku	42,0	49,0	33,5	124,5

NÄIDE 4

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuutavahetustehingud likviidsuse absorbeerimiseks

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahetustehingu. (Märkus: käesolevas näites kaubeldakse euros preemiaga.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Kursivahed (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Kokku	65	90	80	235	

EKP otsustab jaotada 158 miljonit eurot kursivahe piirnoteeringuga 6,63. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 6,63 punkti (sellisel juhul on kumulatiivne summa 65 miljonit eurot). 6,63 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Kõnealuse piirnoteeringu juures on 1. pangale määratav summa näiteks:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	65,0	90,0	80,0	235,0
Jaotatud summa kokku	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, ostab eurosüsteem operatsiooni alguspäeval 158 000 000 eurot ja müüb 178 540 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval müüb eurosüsteem 158 000 000 eurot ja ostab 178 644 754 USA dollarit (forvardkurs on $1,1300 = 1,130663 + 0,000663$).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehing			Forvardtehing		
Vahetuskurs	EUR ost	USD müük	Vahetuskurs	EUR müük	USD ost
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Kokku	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

NÄIDE 5

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad valuutavahetustehingud likviidsuse lisamiseks

EKP otsustab lisada turule likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahetustehingu. (Märkus: käesolevas näites kaubeldakse euros preemiaga.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Kursivahed (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pak- kumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Kokku	60	85	75	220	

EKP otsustab jaotada 197 miljonit eurot kursivahe piirnoteeringuga 6,54. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 6,54 punkti (sellisel juhul kumulatiivne summa on 195 miljonit eurot). 6,54 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Kõnealuse piirnoteeringu juures on 1. pangale määratav summa näiteks:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

1. pangale määratav kogusumma on:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	60,0	85,0	75,0	220
Jaotatud summa kokku	55,5	75,5	66,0	197

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, müüb eurosüsteem toimingu alguspäeval 197 000 000 eurot ja ostab 222 610 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval ostab eurosüsteem 197 000 000 eurot ja müüb 222 738 838 USA dollarit (forvardkurs $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehing			Forvardtehing		
Vahetuskurs	EUR müük	USD ost	Vahetuskurs	EUR ost	USD müük
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Kokku	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

NÄIDE 6

Riskiohjemeetmed

Käesolev näide illustreerib eurosüsteemi likviidsust lisavate operatsioonide tagatisvara suhtes kohaldatavat riskiohjeraamistikku. (*) Näite aluseks on eeldus, et osapool osaleb järgmistes eurosüsteemi rahapoliitilistes operatsioonides:

- 28. juulil 2004 algav ja 4. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, mille raames määratakse osapoolele 50 miljonit eurot intressimääraga 4,24 %;
 - 29. juulil 2004 algav ja 21. oktoobril 2004 lõppev pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon, mille raames määratakse osapoolele 45 miljonit eurot intressimääraga 4,56 %;
- ning
- 4. augustil 2004 algav ja 11. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, mille raames määratakse osapoolele 35 miljonit eurot intressimääraga 4,26 %.

Tabelis 1 kirjeldatakse selliste turustatavate varade omadusi, mida osapool kasutab nimetatud operatsioonide katteks.

Tabel 1. Tehingutes kasutatav turustatav alusvara

Omadused						
Nimi	Vara liik	Tähtpäev	Kupong	Kupongi sagedus	Järelejäänud tähtaeg	Turuväärtuse allahindlus
Vara A	Varaga tagatud instrument	29.08.2006	Fikseeritud määraga	6 kuud	2 aastat	3,50 %
Vara B	Keskvalitsuse võlakiri	19.11.2008	Muutuva määraga	12 kuud	4 aastat	0,50 %
Vara C	Äriühingu võlakiri	12.05.2015	Nullmääraga		> 10 aastat	15,00 %
Hinnad protsentides (sh kogunenud intress) (*)						
28.07.2004	29.07.2004	30.07.2004	2.08.2004	3.08.2004	4.08.2004	5.08.2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

(*) Konkreetse hindamispäeva kohta esitatud hinnad vastavad kõnealusele hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsemale hinnale.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Esmalt eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kus kasutatakse süsteemi, mille puhul alusvara märgistatakse iga tehingu jaoks. Alusvara hinnatakse iga päev. Riskiohjeraamistikku võib kirjeldada järgmiselt (vt ka tabel 2):

1. 28. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 50,6 miljoni euro eest vara A. Vara A on varaga tagatud ja fikseeritud kupongimääraga instrument, mille tähtpäev on 29. augustil 2006. Seega on selle järelejäänud tähtaeg kaks aastat, mis eeldab 3,5 % suurust turuväärtuse allahindlust. Kõnealusel päeval on vara A turuhind vaadeldaval turul 102,63 %, mis hõlmab kogunenud kupongiintressi. Osapool peab esitama sellises koguses vara A, et pärast 3,5 % suurust turuväärtuse allahindluse mahaarvamist oleks selle väärtus suurem kui jaotatud 50 miljonit eurot. Seega esitab osapool vara A nominaalväärtusega 50,6 miljonit eurot, mille kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 50 113 203 eurot.
2. 29. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 21 miljoni euro eest vara A (turuhind 101,98 %, turuväärtuse allahindlus 3,5 %) ja 25 miljoni euro eest vara B (turuhind 98,35 %). Vara B on muutuva kupongimaksimääraga keskvalitsuse võlakiri, mille suhtes rakendatakse 0,5 % suurust turuväärtuse allahindlust. Vara A ja vara B kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 45 130 810 eurot, mis on seega rohkem kui nõutav 45 000 000 eurot.

29. juulil 2004 hinnatakse 28. juulil 2004 algatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusvara ümber. 101,98 % suuruse turuhinna juures jääb vara A allahinnatud turuväärtus ikkagi nõude esitamise läve alam- ja ülempiiridesse. Sellest tulenevalt leitakse, et algselt panditud tagatis katab nii esialgu pakkumistoiminguga väljastatud vahendite summa kui ka kogunenud intressi summas 5 889 eurot.

3. 20. juulil 2004 hinnatakse alusvara ümber: vara A turuhind on 100,55 % ja vara B turuhind on 97,95 %. 28. juulil 2004 alanud põhilisel refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress on 11 778 eurot ning 29. juulil 2004 alanud pikemaajalisel refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress on 5 700 eurot. Seetõttu jääb vara A kohandatud turuväärtus esimese tehingu puhul 914 218 euro võrra tehingu tagatavast summast (s.o pakutud likviidsus pluss kogunenud intress) allapoole, kuid ka allapoole nõude esitamise läve alampiiri, milleks on 49 761 719 eurot. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 950 000 eurot, millega pärast 3,5 % suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55 % suurusel turuväärtusel põhinevast hinnast taastatakse piisav tagatis. ⁽²⁾

Lisatagatise nõue on vajalik ka teise tehingu puhul, kuna kõnealusel tehingus kasutatud alusvara kohandatud turuväärtus (44 741 520 eurot) jääb nõude esitamise läve alampiirist (44 780 672 eurot) allapoole. Seetõttu esitab osapool vara B summas 270 000 eurot kohandatud turuväärtusega 263 143 eurot.

4. 2. ja 3. augustil 2004 hinnatakse alusvara ümber ning see ei too 28. ja 29. juunil 2004 sõlmitud tehingutele kaasa lisatagatise nõudeid.
5. 4. augustil 2004 maksab osapool tagasi 28. juulil 2004 alustatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusel väljastatud vahendid, k.a kogunenud intressi summas 41 222 eurot.

Samal päeval sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab vara C nominaalväärtusega 75 miljonit eurot. Et varade C puhul on tegemist äriühingute nullkupongiga võlakirjadega, mille järelejäanud tähtaeg on üle kümne aasta ja mille suhtes on vaja rakendada 15 % suurust turuväärtuse allahindlust, on allahinnatud turuväärtus kõnealusel päeval 35 068 875 eurot.

29. juulil 2004 alustatud pikaajalise refinantseerimisoperatsiooni alusvarade ümberhindamisest ilmneb, et pakutud varade kohandatud turuväärtus ületab nõude esitamise läve ülempiiri ligikaudu 262 000 euro võrra, mistõttu riigi keskpang peab tagastama osapoollele vara B nimiväärtusega 262 000 eurot ⁽³⁾

Koondtagatiste haldussüsteem

Teiseks eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kes kasutab koondtagatiste haldussüsteemi. Osapoolle kasutatavate koondtagatiste hulka kuuluvaid tagatiseid ei märgistata konkreetsete tehingute jaoks.

Tehingute jada käesolevas näites on sama, mis eespool kirjeldatud märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites. Peamine erinevus seisneb selles, et ümberhindamispäeval peab kõigi koondatud tagatiste kohandatud turuväärtus katma kõigi osapoolle ja riigi keskpanga vahel pooleliolevate operatsioonide kogusumma. Käesolevas näites on 30. juulil 2004 tekkiv 1 178 398 euro suurune lisatagatise nõue identne märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites kirjeldatud lisatagatise nõudega. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 1 300 000 miljonit eurot, millega pärast 3,5 % suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55 % suuruse turuväärtusega hinnast 100,55 % taastatakse piisav tagatis.

Lisaks sellele võib osapool 4. augustil 2004, kui saabub 28. juulil 2004 alanud põhilise refinantseerimisoperatsiooni tähtpäev, hoida varasid oma tagatiskontol. Vara võib ka omavahel vahetada, nagu selgub näitest, kus varad A nominaalväärtusega 51,9 miljonit eurot asendatakse varadega C, mille nominaalväärtus on 75,5 miljonit eurot, et katta kõikide refinantseerimisoperatsioonide alusel pakutud likviidsust ja kogunenud intressi.

Riskide ohjamise raamistikku koondtagatiste haldussüsteemi puhul kirjeldab tabel 3.

⁽¹⁾ Näite aluseks on eeldus, et lisatagatise nõude vajalikkuse arvutamisel võetakse arvesse pakkumistoiminguga väljastatud vahenditelt kogunenud intressi ning nõude esitamise lävi on 0,5 % pakkumistoiminguga väljastatud vahenditest.

⁽²⁾ Liikmesriikide keskpangad võivad nõuda lisatagatise esitamist pigem sularahas kui väärtpaberites.

⁽³⁾ Kui liikmesriigi keskpang pidi maksma osapoollele tagatist seoses teise tehinguga, võib sellise tagatise teatavatel juhtudel tasarovaldada tagatisega, mida osapool maksab liikmesriigi keskpangale seoses esimese tehinguga. Selle tulemusena oleks tegemist vaid ühe tagatise arveldamisega.

Tabel 2. Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus	Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir	Nõude esitamise läve ülempiir	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
28.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
29.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
30.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	- 914 218
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	- 264 180
02.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
03.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
04.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000	—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
05.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000	4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Tabel 3. Koondtagatiste haldussüsteem

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus	Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir (1)	Nõude esitamise läve ülempiir (2)	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
28.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	ei kohaldata	50 113 203	—
29.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	5 889	95 005 889	94 530 859	ei kohaldata	94 926 624	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	—					
30.07.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	11 778	95 017 478	94 542 390	ei kohaldata	93 839 080	- 1 178 398
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	5 700					
02.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	29 444	95 052 244	94 576 983	ei kohaldata	95 487 902	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	22 800					
03.08.2004	Põhiline refinantseerimine	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000	35 333	95 063 833	94 588 514	ei kohaldata	95 399 949	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	28 500					
04.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000	—	80 034 200	79 634 029	ei kohaldata	80 333 458	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	34 200					
05.08.2004	Põhiline refinantseerimine	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000	4 142	80 044 042	79 643 821	ei kohaldata	80 248 396	—
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	39 900					

(1) Koondtagatiste haldussüsteemis on nõude esitamise läve alampiiriks lisatagatise nõuete madalaim künnis. Praktikas nõuab enamik liikmesriikide keskpankasid lisatagatist, kui koondtagatise allahinnatud turuväärtus on kaetavast kogusummast väiksem..

(2) Koondtagatiste haldussüsteemis ei ole nõude esitamise läve ülempiir asjakohane, kuna osapooled püüavad järjekindlalt pakkuda koondtagatist suuremas summas, et vähendada jooksvate tehingute kulusid.

LISA 2

SÕNASTIK

Aegumispäev: kuupäev, mil rahapoliitiline operatsioon aegub. **Tagasiostulepingu** või vahetustehingu puhul vastab aegumispäev **tagasiostupäevale**.

Alguspäev: kuupäev, mil arveldatakse rahapoliitilise operatsiooni esimene osa. Alguspäev vastab **repotehingutel** ja **välisvaluuta vahetustehingutel** põhinevate operatsioonide puhul ostupäevale.

Allahindlus: vt **turuväärtuse allahindlus**.

Ameerika enampakkumine: vt **mitme intressimääraga enampakkumine**.

Arveldusagent: asutus, kes juhib arveldusprotsessi (arvelduspositsioonide kindlaksmääramine, maksetehingute seire jms) ülekandesüsteemide või muude menetluste puhul, milleks on vaja arveldamist.

Arvelduskonto: otsese osalise selline konto keskpanga siseriiklikus **RTGSis**, mida kasutatakse maksete töötlemiseks.

Arvelduspäev: tehingu arveldamise kuupäev. Arveldamine võib toimuda kauplemisega samal päeval (sama päeva arveldus) või üks või mitu päeva pärast kauplemist (arvelduspäev on **kauplemispäev** (T) + arvelduslõtk).

Arvestusperiood: periood, mil arvestatakse kohustusliku reservi nõuete täitmist. EKP avaldab kohustusliku reservi arvestusperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. Arvestusperioodid algavad esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arveldamispäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitilise olukorra igakuine hindamine. Tavaliselt lõpevad need järgmise kuu analoogsele kauplemispäevale eelneval päeval. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu koosolekute ajakava muutusest.

Asutamisleping: Euroopa Ühenduse asutamisleping. Sageli nimetatakse seda Rooma lepinguks selle kehtivas redaktsioonis.

Avaturuoperatsioon: operatsioon, mis teostatakse finantsturul keskpanga algatusel. Eesmärkide, korrapärasuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada järgmise nelja kategooriasse: **põhilised refinantseerimisoperatsioonid**, **pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid**, **peenhäälestusoperatsioonid** ja **struktuurioperatsioonid**. Kasutatud operatsioonidest on **pöördtehingud** peamised eurosüsteemi avaturuinstrumentid ja neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonide kategoorias. Lisaks sellele võib **struktuurioperatsioonide** puhul kasutada võlasertifikaatide väljalaskmist ja **otsetehinguid** ning **peenhäälestusoperatsioonide** puhul **otsetehinguid**, **välisvaluuta vahetustehinguid** ja **tähtjaliste hoiuste kogumist**.

Brutoarveldussüsteem: ülekandesüsteem, mille puhul vahendite arveldamine või väärtpaberite ülekandmine toimub üksikute tehingute kaupa.

Depooarve: keskpanga hallatav väärtpaberikonto, millele **krediidiasutused** võivad paigutada pangaoperatsioonide tagamiseks sobivaks peetavaid väärtpabereid.

Depositoorium: asutus, kelle esmane ülesanne on kanda väärtpaberid füüsiliselt või elektrooniliselt börsinimekirja ning pidada arvestust nende väärtpaberite omandiõiguse üle.

Elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt: finantsvara omandiõigust tähistavate füüsiliste sertifikaatide ja väärtpaberite kaotamine selliselt, et finantsvara eksisteerib ainult raamatupidamiskirjetena.

EMP (Euroopa Majanduspiirkonna) riigid: Euroopa Liidu liikmesriigid, Island, Liechtenstein ja Norra.

E-raha: väljaandja vastu esitatud nõude rahaline väärtus: a) mida hoitakse elektronseadmel, b) mis antakse välja sellise vahendite summa vastu, mille väärtus ei ole väiksem kui väljalastud rahaline väärtus ning c) mida tunnustavad maksevahendina lisaks väljalaskjale ka teised ettevõtjad.

Esialgne marginaal: riskiohjemeede, mida võib kasutada eurosüsteemis **pöördtehingute** puhul ja mis tähendab, et tehingu jaoks vajalik tagatis on samaväärne **osapoolle** antava laenuga, millele lisandub esialgse marginaali väärtus.

Etteteatamistähtajaga lõpetatavad tähtajalised hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb hoiustest, mille hoidja peab arvestama kindlaksmääratud etteteatamistähtaega, enne kui ta saab vahendid välja võtta. Mõnel juhul on võimalik konkreetsel ajavahemikul võtta välja teatav fikseeritud summa või võtta vahendid välja enne tähtaega ja maksta leppetrahvi.

Euroala: piirkond, mis hõlmab ELi liikmesriike, kes koosõlas **asutamislepinguga** on võtnud euro ühisrahana kasutusele ja kus ühtse rahapoliitika teostamise eest vastutab EKP nõukogu.

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS): Euroopa Keskpank ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpangad. Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole **asutamislepingu** kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriiklikust õigusest tulenevad volitused ning seega ei ole nad seotud **eurosüsteemi** rahapoliitika teostamisega.

Eurosüsteem: Euroopa Keskpank (EKP) ja **euroala liikmesriikide keskpangad**. Eurosüsteemi otsuseid langetavad organid on EKP nõukogu ja juhatus.

Eurosüsteemi laenutatiste hindamisraamistik (ECAE): menetlused, eeskirjad ja meetodid, millega tagatakse, et kõik kõlblikud varad vastavad **eurosüsteemi** kõrgetele krediitstandarditele. Seejuures eristab eurosüsteem turustatavaid ja turustamatuid varasid. Kõlblike varade krediitstandarditele vastavuse hindamisel võtab eurosüsteem arvesse laenutatiste hindamise tulemusi neljast allikast: **välised laenutatiste hindamise asutused**, liikmesriikide keskpankade **sised laenutatiste hindamise süsteemid**, osapoolte **sised reitingupõhised süsteemid** või kolmandate isikute **reitinguvalhindid**. Peale selle võtab eurosüsteem krediitstandarditele vastavuse hindamisel arvesse institutsioonilisi kriteeriume ja tunnuseid, mis tagavad instrumendi omanikule samasuguse kaitse, nagu nt garantiid. Eurosüsteemi kõrgetele krediitstandarditele vastavuse miinimumtunnus (laenukvaliteedi künnis) on laenutatisele antud hinnang "üks A". Eurosüsteem käsitleb ühe aasta jooksul püsivat maksejõuetuse tõenäosust 0,10 % samaväärsena laenutatisele antud hinnanguga "üks A".

Eurosüsteemi pangapäev: iga päev, mil EKP ja vähemalt ühe **liikmesriigi keskpank** on **eurosüsteemi** rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud.

Fikseeritud intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär on fikseeritud kogu instrumendi kehtivuse ajal.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul liikmesriigi keskpank määrab intressimäära eelnevalt kindlaks ning **osapooled** teevad pakkumisi sellise rahasumma ulatuses, millega nad soovivad fikseeritud intressimäära juures tehinguid teha.

Finantsinstrumentide loovutamine makse vastu: väärtuse vastu vahetamise arveldussüsteemi mehhanism, millega tagatakse, et varade (väärtpaberite või muude finantsinstrumentide) lõplik ülekanne toimub alles siis, kui toimub muu vara (või muude varade) lõplik ülekanne.

Hindamispäev: kuupäev, mil hinnatakse krediidioperatsioonide alusvara.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida **osapooled** võivad kasutada eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleoõhoiuste tegemiseks liikmesriikide keskpankades.

Hollandi enampakkumine: vt **ühtse intressimääraga enampakkumine**.

Intressi piirmäär: intressimäär, mille juures ammendub kogu pakkumismenetlusega jaotatav summa.

Intressiarvestusmeetod: tava, mille kohaselt määratletakse laenuintressi arvutamisel arvessevõetavate päevade arv. **Eurosüsteem** kasutab oma rahapoliitilistes operatsioonides intressiarvestusmeetodit **tegelik päevade arv/360**.

Järelejäänud tähtaeg: võlainstrumendi aegumispäevani jäänud aeg.

Kahepoolne operatsioon: operatsioon, mille puhul keskpank suhtleb ühe või mitme **osapoollega** otse ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete operatsioonide hulka kuuluvad väärtpaberibörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Kauplemispäev (T): päev, mil teostatakse kauplemistehing (s.t sõlmitakse kahe **osapool**e vaheline kokkulepe finantstehingu kohta). Kauplemispäev võib langeda kokku tehingu **arvelduspäevaga** (samapäevaarveldus) või eelneda arvelduspäevale kindlaksmääratud arvu pangapäevade võrra (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arvelduslõtk).

Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudel (CCBM): Euroopa Keskpankade Süsteemi loodud mehhanism, mille eesmärk on võimaldada **osapooltel** kasutada alusvarasid piiriülel. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul tegutsevad **liikmesriikide keskpangad** üksteise kontohalduritena. See tähendab, et iga liikmesriigi keskpangal on oma väärtpaberite haldussüsteemis väärtpaberikonto iga liikmesriigi keskpanga (ja EKP) jaoks.

Kiirpakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mida **eurosüsteem** kasutab **peenhäälestusoperatsioonideks**, kui soovitakse kiiresti mõjutada likviidsust turul. Kiirpakkumismenetlusi teostatakse 90 minuti jooksul ning nendes osalevate **osapoolte** arv on piiratud.

Kindlasummaline mahaarvamine: fikseeritud summa, mille institutsioon arvab maha, kui arvutatakse tema **kohustusliku reservi nõuet eurosüsteemi** kohustuslike reservide raamistikus.

Kohustusliku reservi nõue: nõue, mille kohaselt asutustel peab olema keskpangas kohustuslik reserv. **Eurosüsteemi** kohustusliku reservi süsteemis korrutatakse **krediidiasutuse** kohustusliku reservi nõude arvutamiseks iga reservibaasi arvatud kõlblike bilansikirjete kategooria **reservimäär** selliste kirjete arvuga asutuse bilansis. Lisaks sellele arvavad asutused oma kohustusliku reservi nõudest maha kindla summa (vt **kindlasummaline mahaarvamine**).

Kohustuste mittetäitmine: eurosüsteemi krediidihindamise raamistikus (ECAE) viidatud sündmus, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivis 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2006/49/EÜ investeerimisühingute ja krediidiasutuste kapitali adekvaatsuse kohta (uuestisõnastamine) sätestatud määratlusele. Nendele direktiividele on edaspidi koos viidatud kui kapitalnõuete direktiivile. Seega on tegemist kohustuste mittetäitmisega, kui "a) krediidiasutus leiab, et võlgnik tõenäoliselt ei maksa tema vastu olevaid nõudeid krediidiasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettevõtjale täielikult, kui krediidiasutus ei kasutaks võimalust realiseerida tagatis (selle olemasolul)," ja/või "b) võlgnik on üle 90 päeva jätnud tasumata mis tahes olulised tema vastu olevad nõuded krediidiasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettevõtjale."

Kontohaldur: üksus, kes tegeleb väärtpaberite ja muude finantsvarade hoidmise ja haldamisega teiste nimel.

Koondsüsteem: vt **koondtagatiste haldussüsteem**.

Koondtagatiste haldussüsteem: keskpanga tagatiste haldamise süsteem, mille puhul **osapooled** avavad keskpangas koondtagatiste konto, millele hoiustavad varad keskpangaga teostatavate tehingute tagamiseks. Erinevalt **märgistatud tagatiste haldussüsteemist** ei ole koondtagatiste haldussüsteemis alusvara üksiktehingute jaoks märgistatud.

Korrespondentpangandus: kord, mille kohaselt üks **krediidiasutus** pakub teisele krediidiasutusele makse- ja muid teenuseid. Maksete teostamiseks korrespondentpankade vahendusel kasutatakse sageli vastastikuseid kontosid (nostro- ja loro-konto), mille võib ühendada alaliste krediidiiliinidega. Korrespondentpankade teenuseid osutatakse peamiselt ühest riigist teise, kuid riigisiselt võib neid kasutada seoses teatavate esindussuhetega. Korrespondentpank nimetab välisriigi krediidiasutuse nimel hoitavat kontot lorokontoks; välisriigi krediidiasutus omakorda nimetaks sama kontot nostrokontoks.

Krediidiasutus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) artikli 4 lõikes 1 määratletud krediidiasutus. Seega on krediidiasutus: 1) ettevõtja, kelle tegevuseks on hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine avalikkuselt ning oma arvel ja nimel laenu andmine või 2) alapunktis 1 nimetatama ettevõtja või muu juriidiline isik, kes laseb maksevahendeid välja **e-raha** kujul.

Kõikumisvahemik (turuväärtuses kajastamine): eurosüsteem eeldab tema likviidsust lisavateks **pöördtehinguteks** kasutatava alusvara teatava turuväärtuse taseme säilitamist aja jooksul. See tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab **liikmesriigi keskpank osapoolet** täiendava vara või sularaha esitamist (s.o **lisatagatise nõue**). Analoogselt võib osapool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. Vt ka punkt 6.4.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida **osapooled** võivad kasutada, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleöölaene.

Lepingulise tähtajaga hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb peamiselt määratud tähtajaga tähtajalistest hoiustest, mis võivad olenevalt liikmesriigis levinud tavadest olla kas enne tähtaega vahetatavad või vahetatavad pärast teatavate sanktsioonide rakendamist. See kategooria hõlmab ka mõningaid turustamatuid võlainstrumente, näiteks turustamatuid (*retail*) hoiusesertifikaate.

Liikmesriigi keskpank: käesolevas dokumendis ELi sellise **liikmesriigi** keskpank, kes on kooskõlas **asutamislepinguga** võtnud kasutusele ühisraha.

Liikmesriik: käesolevas dokumendis ELi liikmesriik, kes on kooskõlas **asutamislepinguga** võtnud kasutusele ühisraha.

Lisatagatise nõue: kõikumisvahemiku rakendamise seotud menetlus, mis tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab keskpank, et **osapooled** esitaksid täiendavaid varasid (või sularaha). Kui alusvara väärtus peaks pärast ümberhindamist olema suurem kui osapool võlgnetav summa ja kõikumisvahemik kokku, võib osapool nõuda keskpangalt liigsete varade (või sularaha) tagastamist.

Lõplik ülekanne: tühistamatu ja tingimusteta ülekanne, millega täidetakse ülekanne teostamise kohustus.

Lähedane side: olukord, kus osapool on seotud võlainstrumentide väljalaskjaga/võlgnikuga/garandiga põhjusel, et: a) osapoolle kuulub 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub osapoolle, omab 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või osapool ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa osapoolle, omavad koos 20 % või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist, või b) väljalaskjale/võlgnikule/garandile kuulub 20 % või rohkem osapool kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omab 20 % või rohkem osapool kapitalist või väljalaskja/võlgnik/garant ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omavad koos 20 % või rohkem osapool kapitalist või c) suurem osa nii osapool kui ka väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtja kaudu, kelle kapitalist suurem osa kuulub kolmandale isikule.

Mahupõhine pakkumismenetlus: vt **fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus**.

Maksevõime risk: finantsvara **väljalaskja** kohustuste täitmatajäämisest (pankrotist) või **osapool** maksejõuetusest tulenev kahjumirisk.

Mitme intressimääraga pakkumismenetlus (Ameerika pakkumismenetlus): pakkumismenetlus, mille puhul jaotamise intressimäär (või hind või **vahetustehingu kursivahe**) on samaväärne iga üksikpakkumise puhul pakutava intressimääraga.

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul **osapooled** esitavad pakkumisi nii raha summa kohta, mille ulatuses nad soovivad keskpangaga tehinguid teostada, kui ka intressimäära kohta, millega nad soovivad tehingut teha.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem: keskpankade tagatiste haldamise süsteem, mille puhul likviidsust pakutakse iga üksiktehingu jaoks märgistatud varade vastu.

Nullkupongiga võlakiri: väärtpaber, millelt makstakse sularaha vaid kord tema kehtivuse jooksul. Käesolevas dokumendis hõlmavad nullkupongiga võlakirjad diskontomääraga väljalastud võlakirju ja võlakirju, mille tähtpäeva saabumisel teostatakse üks intressimakse. Nullkupongiga võlakirja eriliik on **põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri**.

Nõude esitamise lävi: pakkumistoiminguga väljastatavate vahendite eelnevalt sätestatud tase, mille puhul esitatakse **lisatagatise nõue**.

Osapool: finantstehingu (nt igasuguse keskpangaga teostatava tehingu) vastaspool.

Ostuhind: hind, millega müüja ostetavat vara ostjale müüb või müüa kavatseb.

Ostupäev: kuupäev, mil müüja tegelikult müüb vara ostjale.

Otsetehing: tehing, mille puhul varasid ostetakse või müüakse kuni nende kustutamishetkeni (hetke- ja forvardtehingud).

Pakkumisintressi alammäär: intressimäärade alampiir, millega **osapooled** võivad esitada pakkumisi **muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes**.

Pakkumisintressi ülemmäär: intressimäärade ülempiir, millega **osapooled** võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes. EKP teatatud pakkumisintressi ülemmäärast kõrgema intressimääraga pakkumised jäetakse kõrvale.

Pakkumismahu ülempiir: üksiku **osapoole** suurima aktsepteeritava pakkumise piirmäär pakkumisoperatsiooni puhul. **Eurosüsteem** võib pakkumismahu ülempiire kehtestada selleks, et vältida ebaproportsionaalselt suuri pakkumisi üksikutelt osapooltelt.

Pakkumismenetlus: menetlus, mille puhul keskpank lisab turule likviidsust või kõrvaldab seda, kasutades pakkumisi, mille **osapooled** on omavahel konkureerides esitanud. Kõigepealt rahuldatakse kõige konkurentsivõimelisemad pakkumised, kuni kogu keskpanga likviidsust lisavad või kõrvaldavad vahendid on ammendunud.

Pakkumismenetluse väikseim jaotusmäär: intressi piirmääraga tehtud pakkumiste madalaim protsendimäär, mis jaotatakse pakkumismenetluse raames. Eurosüsteem võib otsustada kohaldada oma pakkumisoperatsioonide puhul väikseimat jaotatavat määra.

Peenhäälestusoperatsioon: eurosüsteemi ebaregulaarne **avaturuoperatsioon**, mille peamine eesmärk on reguleerida ootamatuid likviidsuskõikumisi turul.

Perioodi alguses fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis on kindlaks määratud lähtuvalt väärtustest, mida enne kupongi kogunemisperioodi algust teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Perioodi keskmiste kasutamine: säte, mis võimaldab **osapooltel** täita oma **reservinõuded reserve arvestusperioodi** ajal hoitavate keskmiste **reservihoiuste** põhjal. Perioodi keskmiste kasutamise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju. **Eurosüsteemi** kohustuslike reserve süsteem võimaldab perioodi keskmiste kasutamist.

Perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis on kindlaks määratud lähtuvalt väärtustest, mida kupongi kogunemisperioodi teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Piiriülene arveldus: arveldus, mis toimub muus riigis või muudes riikides kui see, kus üks või mitu osapoolt asuvad.

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: regulaarne **avaturuoperatsioon**, mida **eurosüsteem** teostab **pöördtehinguna**. Pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse igakuiste **tavapakkumismenetluste** kaudu ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: korrapärane **avaturuoperatsioon**, mida **eurosüsteem** teostab **pöördtehinguna**. Põhilisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse iganädalaste **tavapakkumismenetluste** kaudu ja tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal.

Päeva lõpp: aeg pangapäeva jooksul (pärast **TARGETi** sulgemist), mil **TARGETis** töödeldavad maksed selleks päevaks lõpetatakse.

Päevasisene laen: laen, mis antakse lühemaks ajaks kui üks pangapäev. Keskpangad võivad anda päevasiseid laene selleks, et tasakaalustada maksete arveldustes tekkinud vahesid ning neid võib anda: a) tagatud arvelduskreiidina või b) pandi vastu antava laenuoperatsioonina või **tagasiostulepinguna**.

Pöördtehing: operatsioon, mille puhul **liikmesriigi keskpang** ostab või müüb varasid repotehingu alusel või teostab tagatise vastu krediidioperatsioone.

Püsivõimalus: keskpanga võimalus, mida **osapooled** saavad kasutada omal algatusel. **Eurosüsteem** pakub kaht üleööpüsivõimalust: **laenamise püsivõimalust** ja **hoiustamise püsivõimalust**.

Rahaloomeasutus: liik rahaasutusi, mis koos moodustavad **euroala** raha emiteeriva sektori. Nende hulka kuuluvad ühenduse õigusaktidega määratud **krediitiasutused** ning kõik teised residentidest finantsasutused, kes võtavad üksustelt, välja arvatud teistelt rahaloomeasutustelt, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse.

Rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN): rahaturgudel väljalastud väärtpaberitele määratud rahvusvaheline tunnuscode.

Reaalajaline brutoarveldussüsteem (RTGS): arveldussüsteem, mille puhul töötlemine ja arveldamine toimub iga korralduse puhul eraldi (ilma tasaarveldusteta) ja reaalajas (pidevalt). Vt ka **TARGET**.

Registreeritud intressi ja põhiosaga eraldi kauplemine (STRIP): nullkupongiga võlakiri, mis on loodud selleks, et kaubelda eraldi väärtpaberi konkreetse rahavoo nõuetega ja sama instrumendi põhisummaga.

Reitinguvahendid: eurosüsteemi laenuatagatiste hindamise raamistik ette nähtud hinnanguallikas, mis hõlmab kolmandate isikute rakendusi, mille abil hinnatakse võlgnike laenukõlblikkust, kasutades muu hulgas kontode audititulemusi. Enne eurosüsteemi raamistiku osaks saamist peab eurosüsteem igaüht neist eraldi tunnustama.

Repo-operatsioon: repotehingul põhinev likviidsust lisav **pöördtehing**.

Repotehing: kord, mille puhul vara müüakse ja müüjal tekib samal ajal õigus ja kohustus osta see konkreetse hinnaga tagasi tulevikus kindlaksmääratud kuupäeval või nõudmise korral. Selline kord sarnaneb tagatise vastu laenu saamisega, kuid erinevalt nimetatud operatsioonist ei säili müüjal väärtpaberi omandiõigust. **Eurosüsteem** kasutab oma **pöördtehingutes** fikseeritud tähtajaga tagasiostulepinguid.

Reservibaas: bilansikirjete summa, mis moodustab krediidiasutuse **kohustusliku reservi nõuete** arvutamise baasi.

Reservihoiused: osapooltereservikontodel olevad hoiused, mille eesmärk on **kohustusliku reservi nõuete** täitmine.

Reservikonto: liikmesriigi keskpangas asuv konto, mille hoitakse osapoolte reservihoiuseid. Reservikontona võib kasutada osapoolte arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades.

Reservimäär: määr, mille keskpank on iga reservibaasi arvatud bilansikirjete kategooria kohta kehtestanud. Reservimäärasid kasutatakse kohustusliku reservi nõuete arutamiseks.

Riigi keskpanga tööpäev: iga päev, mil konkreetse liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõnes liikmesriigis võib keskpank olla oma pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab keskpank osapooli eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

Sidussüsteem: TARGETis loob sidussüsteem ühised menetlused ja infrastruktuuri, mis võimaldavad maksekorraldustel liikuda ühe liikmesriigi RTGSist teise.

Sisene laenuatagatiste hindamissüsteem: eurosüsteemi laenuatagatiste hindamise raamistikus ette nähtud hindamisallikas, mis praegu hõlmab Saksa Liidupanga, Hispaania Panga, Prantsusmaa Panga ja Austria Riigipanga hindamissüsteeme.

Sisene reitingupõhine süsteem: eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistikus ette nähtud laenuatagatiste hinnangute kategooria, kuhu kuuluvad nende osapoolte sisesüsteemid, kelle hinnanguid võivad krediidiasutused kasutada riskikaalude arutamisel vastavalt kapitalinõuete direktiivile. Neid süsteeme peavad siseriiklikud järelevalveasutused ametlikult tunnustama ning kinnitama.

Struktuurioperatsioon: avaturuoperatsioon, mille eurosüsteem teostab peamiselt selleks, et kohendada finantssektori struktuuret likviidsust võrreldes eurosüsteemiga.

Tagasiostuhind: hind, millega ostja on repotehingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale. Tagasiostuhind võrdub ostuhinnaga, millele on lisatud hinnavahe, mis vastab operatsiooni tähtaja jooksul pakutud likviidsuse intressile.

Tagasiostupäev: kuupäev, mil ostja on repotehingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale.

TARGET (üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarveldussüsteem): euro reaalaajaline brutoarveldussüsteem. Tegemist on detsentraliseeritud süsteemiga, mis koosneb 15 liikmesriigi RTGSist, EKP maksesüsteemist ja sidussüsteemist.

Tavapakumismenetlus: pakkumismenetlus, mida eurosüsteem kasutab oma korrapärase avaturuoperatsioonide teostamiseks. Tavapakumismenetlused teostatakse 24 tunni jooksul. Kõigil üldistele kõlblikkuskriteeriumidele vastavatel osapooltel on õigus esitada tavapakumismenetlustes pakkumisi.

Tavapärase mahaarvamise: kuni kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjade (k.a rahaturupaberite) jäägi fikseeritud protsendimäär, mille võivad reservibaasist maha arvata väljalaskjad, kes ei suuda esitada tõendeid selle kohta, et selline tasumata summa kuulub teisele asutusele, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet, EKP-le või liikmesriigi keskpangale.

Tegelik päevade arv/360: intressiarvestusmeetod, mida kasutatakse laenuintressi arutamiseks; see tähendab, et intress arutatakse tegelike kalendripäevade põhjal, mida laen hõlmab, ning aluseks võetakse 360 päeva pikkune aasta. Sellist intressiarvestusmeetodit rakendatakse eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide suhtes.

Turuväärtuse allahindlus: pöördtehingutes alusvara suhtes rakendatav riskiohjemeede, mis tähendab, et keskpank arvutab alusvara väärtuse selle turuväärtuse põhjal, millest arvatakse maha teatav protsendimäär (allahindlus). Eurosüsteem kohaldab turuväärtuse allahindlust, võttes arvesse konkreetse vara omadusi, näiteks järelejäänud tähtaega.

Turuväärtuse meetod: vt kõikumisvahemik.

Tähtajaklass: varaliik, mille järelejäänud tähtaeg jääb teatava vahemiku sisse, nt kolm kuni viis aastat.

Tähtjaliste hoiuste kogumine: rahapoliitiline instrument, mida eurosüsteem võib kasutada peenhäälestamiseks, kui eurosüsteem maksab liikmesriikide keskpankades asumatel kontodel olevatelt osapoolte tähtjalistelt hoiustelt intresse, et absorbeerida turult likviidsust.

Ujuva intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär määratakse regulaarselt uuesti viitindeksi põhjal, et võtta arvesse lühikese ja keskmise tähtajaga turuintressimäärade muutumist. Ujuva intressimääraga instrumentidel on kas perioodi alguses või perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär.

Vahetustehingu kursivahe piirnoteering: vahetustehingu kursivahe noteering, mille juures ammendub kogu pakkumise jaotatav summa.

Vahetustehingu kursivahe: välisvaluuta vahetustehingu puhul forward- ja hetketehingu vahetuskursside vahe.

Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrument: struktureeritud väärtpaber, mille puhul väärtpaberi hoidjale makstava intressi määr varieerub vastassuunaliselt teatava viitintressimäära muutumisega.

Väikseim pakkumismenetlusel jaotatav maht: üksikule osapoolle pakkumismenetluses jaotatava summa alampiir. **Eurosüsteem** võib otsustada jaotada oma pakkumisoperatsioonides igale osapoolle väikseima mahu.

Väline laenu tagatiste hindamise asutus: eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistik ette nähtud laenu tagatiste hindajate kategooria, kuhu kuuluvad need asutused, kelle hinnanguid võivad **krediidasutused** kasutada riskikaalude arvutamisel vastavalt kapitalinõuete direktiivile. Neid asutusi peavad siseriiklikud järelevalveasutused ametlikult tunnustama ning kinnitama.

Välisvaluuta vahetustehing (swap): samal ajal toimuv ühe valuuta hetkeost/-müük ja forwardmüük/-ost teise valuuta vastu. **Eurosüsteem** teeb rahapoliitilisi avaturuoperatsioone välisvaluuta vahetustehingutena, kui liikmesriikide keskpangad (või EKP) ostavad (või müüvad) eurot hetketehingu raames välisvaluuta vastu ja samal ajal müüvad (või ostavad) selle tagasi forwardtehinguga.

Väljalaskja: üksus, kellel on kohustus seoses väärtpaberi või muu finantsinstrumendiga.

Väärtpaberiarveldussüsteem: süsteem, mille abil saab väärtpabereid või muid finantsvarasid hoida ja üle kanda kas tasuta või tasu eest (**ülekanne makse vastu**).

Väärtpaberite keskdepositoorium: üksus, mis hoiab ja haldab väärtpabereid või muid finantsvarasid, hoiab emiteerimiskontosid ja võimaldab tehinguid töödelda väärtpaberite registreerimissüsteemis. Varad võivad eksisteerida füüsiliselt (kuid on väärtpaberite keskdepositooriumi süsteemis paigal) või immateriaalselt (s.t ainult elektrooniliste kirjetena).

Väärtpaberite registreerimissüsteem: raamatupidamissüsteem, mis võimaldab väärtpabereid ja muid finantsvarasid üle kanda ilma paberdokumente või sertifikaate tegelikult liigutamata (nt väärtpaberite elektronilekanded). Vt ka **elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt**.

Ühendus väärtpaberiarveldussüsteemide vahel: ühenduse moodustavad kõik kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahelised menetlused ja kord, mille abil saab kahe **väärtpaberiarveldussüsteemi** vahel väärtpabereid väärtpaberite registreerimissüsteemi kaudu üle kanda.

Ühtse intressimääraga enampakkumine (Hollandi enampakkumine): enampakkumine, mille puhul kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav jaotamise intressimäär (või hind või **vahetustehingu kursivahe**) on samaväärne **intressi piirmääraga**.

LISA 3

VÄLISVALUUTA SEKKUMISOPERATSIOONIDE JA RAHAPOLIITILISTE VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUTE OSAPOOLTE VALIMINE

Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide ja rahapoliitiliste välisvaluuta vahetustehingute osapooled valitakse ühtse lähenemise kohaselt, olenemata sellest, milline organisatsiooniline mudel on eurosüsteemi välisoperatsioonideks valitud. Valimispõhimõtted ei erine märkimisväärselt kehtivatest turustandarditest, sest need on saadud liikmesriikide keskpankade parimate tavade ühtlustamise teel. Eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled valitakse peamiselt kahe kriteeriumikogumi põhjal.

Esimene kriteeriumikogum lähtub ettevaatuspõhimõttest. Esimene kriteerium on krediivõime, mille hindamisel kasutatakse eri meetodite kombinatsiooni (nt kommertsagentuuridelt kättesaadavaid krediidireitinguid ning siseanalüüse kapitali ja muude kaubandusnäitajate kohta); teise kriteeriumiga nõutakse kõigilt potentsiaalsetelt välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooltelt, et nende üle teostaks järelevalvet tunnustatud järelevaataja; kolmanda kriteeriumi kohaselt peavad kõik eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled toimima rangelt eetikanormide kohaselt ning neil peab olema hea maine.

Kui minimaalsed ettevaatusnõuded on täidetud, rakendatakse teist kriteeriumikogumit, mille aluseks on tõhususega seotud kaalutlused. Esimene tõhususkriteerium käsitleb konkurentsivõimelist hinnakujundusstrateegiat ja osapoole suutlikkust tulla toime suurte mahtudega ka ebastabiilsete turutingimuste korral. Tõhususega seotud kriteeriumide hulka kuuluvad ka osapoolte esitatava teabe kvaliteet ja katvus.

Potentsiaalsete välisvaluutaga seotud sekkumisoperatsioonide osapoolte hulk on piisavalt suur ja mitmekesine, et tagada sekkumisoperatsioonide teostamisel vajalik paindlikkus. See võimaldab eurosüsteemil valida erinevate sekkumiskanalite vahel. Eurosüsteem võib tõhusaks sekkumiseks eri geograafilistes paikades ja ajavööndites kasutada mis tahes rahvusvahelises finantskeskuses asuvaid osapooli. Tegelikult asub märkimisväärne hulk osapooli siiski euroalal. Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate valuutavahetustehingute osapoolte hulk vastab euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi välisvaluutaga seotud sekkumisoperatsioonideks.

Liikmesriikide keskpangad võivad üksikute rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate valuutavahetustehingute osapooltega seotud krediidiriskide kontrollimiseks rakendada limiidipõhiseid süsteeme.

LISA 4

EUROOPA KESKPANGA RAHANDUS- JA PANGANDUSSTATISTIKA ARUANLUSRAAMISTIK ⁽¹⁾

1. Sissejuhatus

Nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanka poolt) ⁽²⁾ on määratletud füüsilised ja juriidilised isikud, kelle suhtes kehtib andmete esitamise kohustus (nn vaadeldav andmete esitajate koosseis), konfidentsiaalsussätted ja asjakohased jõustamissätted vastavalt Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja (edaspidi EKPSi põhikiri) artiklile 5.4. Lisaks antakse sellega EKP-le õigus anda määrusi, et:

- täpsustada tegelik andmete esitajate koosseis;
 - määratleda EKP statistiliste andmete esitamise nõuded ja rakendada neid osalevate liikmesriikide tegeliku andmete esitajate koosseisu suhtes;
- ning
- täpsustada tingimused, mille kohaselt võivad EKP ja liikmesriikide keskpangad kontrollida statistilisi andmeid või teostada nende kohustuslikku kogumist.

2. Üldist

Euroopa Keskpanka 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta – EKP/1998/13, nagu seda on muudetud) ⁽³⁾ eesmärk on võimaldada EKP-l ja põhikirja artikli 5.2 kohaselt ka riikide keskpankadel, kes teostavad ülesandeid võimaluse piires, koguda statistilisi andmeid, mis on Euroopa Keskpankade Süsteemile (edaspidi EKPS) vajalikud oma ülesannete teostamiseks ja eelkõige selleks, et EKPS saaks määratleda ja rakendada ühenduse rahapoliitikat vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi asutamisleping) artikli 105 lõike 2 esimesele taandele. Määruse EKP/2001/13 kohaselt kogutud statistilisi andmeid kasutatakse rahaloomeasutuste sektori koondbilansi koostamiseks peamiselt eesmärgiga anda EKP-le terviklik statistiline ülevaade rahapoliitilise keskonna arengust liikmesriikides asuvate rahaloomeasutuste koondfinantsvarade ja -kohustuste alusel.

Statistika seisukohast toetuvad EKP statistiliste andmete esitamise nõuded rahaloomeasutuste sektori koondbilansi osas kolmele peamisele kaalutlusele.

Esiteks peab EKP saama võrreldavaid, usaldusväärseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid, mille kogumise tingimused on kogu euroalal võrdväärsed. Kuigi riikide keskpangad koguvad andmeid vastavalt põhikirja artiklitele 5.1 ja 5.2 detsentraliseeritult ning vajaduse korral kooskõlas ühenduse täiendavate statistiliste nõudmistega või siseriiklike eesmärkidega, eeldab ühtse rahapoliitika määratlemiseks ja teostamiseks usaldusväärse statistilise baasi loomine piisavat ühtlust ja kohustuslike aruandlusstandardite järgimist.

Teiseks tuleb määruses EKP/2001/13 sätestatud aruandluskohustuste puhul pidada kinni läbipaistvuse ja õiguskindluse põhimõtetest. Seda tuleb teha seetõttu, et kõnealune määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kogu euroalal. Sellega nähakse vahetult ette kohustused füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle suhtes EKP võib kehtestada sanktsioone, kui EKP kehtestatud aruandekohustust ei täideta (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikkel 7). Seega on aruandekohustus selgelt määratletud ja kõigil juhtudel, kui EKP kasutab oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda, rakendatakse selgeid põhimõtteid.

Kolmandaks peab EKP muutma asjaomase aruandluskoormuse võimalikult väikseks (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikli 3 punkt a). Seepärast kasutatakse riikide keskpankade poolt määruse EKP/2001/13 kohaselt kogutud statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt Euroopa Keskpanka 12. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ Käesolev lisa täidab üksnes teavitamise eesmärki.

⁽²⁾ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8.

⁽³⁾ EÜT L 333, 17.12.2001, lk 1. Määrus on asendatud Euroopa Keskpanka 1. detsembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2819/98 (EKP/1998/16).

⁽⁴⁾ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Määruses EKP/2001/13 antakse tegeliku andmete esitajate koosseisu määramine, aruandluskohustus ja põhimõtted, mille kohaselt EKP ja riikide keskpangad tavaliselt rakendavad oma volitusi kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda. EKP statistiliste andmete esitamise nõuete ja kehtestatud standardite täitmiseks esitatavate statistiliste andmete üksikasjad on sätestatud määruse EKP/2001/13 I–IV lisas.

3. Tegeliku andmete esitajate koosseis; rahaloomeasutuste statistiline nimekiri

Rahaloomeasutused hõlmavad ühenduse õiguse kohaselt ühenduse residentidest krediidiasutusi ning kõiki teisi residentidest finantsasutusi, mis võtavad üksustelt, välja arvatud teised rahaloomeasutused, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse. EKP koostab määruse EKP/2001/13 I lisas sätestatud liigitamis põhimõtteid järgides selle määramise kohaste asutuste nimekirja ja haldab seda. Rahaloomeasutuste statistilise nimekirja koostamine ja haldamine kuulub EKP juhatuse pädevusse. Euroalal asuvad rahaloomeasutused moodustavad tegeliku andmete esitajate koosseisu.

Liikmesriikide keskpangadel on õigus teha erandeid väikestele rahaloomeasutustele, kui kuu konsolideeritud bilansis osalevate rahaloomeasutuste osatähtsus on vähemalt 95 % iga osaleva liikmesriigi kõigi rahaloomeasutuste bilansi kogumahust. Sellised erandid võimaldavad liikmesriikide keskpangadel kasutada nn sabalõikamismeetodit.

4. Statistilise aruandluse kohustus

Koondbilansi koostamiseks peab tegeliku andmete esitajate koosseis esitama statistilised andmed oma bilansi kohta kord kuus. Täiendavad andmed tuleb esitada kord kvartalis. Statistilised andmed, mis tuleb esitada, on täpsemalt määratletud määruse EKP/2001/13 I lisas.

Asjaomaseid statistilisi andmeid koguvad liikmesriikide keskpangad, kes peavad määrama aruandluskorra. Määrus EKP/2001/13 ei takista riikide keskpanku kogumast tegelikult andmete esitajate koosseisult EKP statistiliste nõuete rahuldamiseks vajalikku statistilist teavet osana laiemast statistilise aruandluse raamistikust, mille riikide keskpangad loovad omal vastutusel ühenduse või siseriikliku õiguse või kehtiva tava kohaselt ning mis täidab muid statistilisi eesmärgi. See ei tohiks siiski piirata määruses EKP/2001/13 sätestatud statistilise teabega seotud nõuete täitmist. Erijuhudel võib EKP oma nõuete täitmiseks kasutada statistilisi andmeid, mis on kogutud muudel eesmärkidel.

Riigi keskpanga tehtud eespool määratletud erandi tagajärg on see, et asjaomaste väikeste rahaloomeasutuste suhtes rakendatakse andmete esitamise vähendatud nõudeid (see tähendab muu hulgas andmete esitamist vaid kord kvartalis), mis on kohustuslikud seoses kohustusliku reserviga ja mis on sätestatud määruse EKP/2001/13 II lisas. Kui väikesed rahaloomeasutused ei ole krediidiasutused, kehtivad nende suhtes kõnealuse määruse III lisas sätestatud nõuded. Rahaloomeasutused, kelle suhtes on tehtud erand, võivad siiski täita kõiki aruandlusnõudeid.

5. Statistilise teabe kasutamine kohustusliku reservi kohaldamist käsitleva ekp määruse kohaselt

Et muuta aruandluskoormus võimalikult väikseks ja vältida statistiliste andmete kogumise dubleerimist, kasutatakse rahaloomeasutuste poolt määruse EKP/2001/13 kohaselt esitatud bilanssi käsitlevat statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt määrusele EKP/2003/9.

Nii saabki statistilisi andmeid riikide keskpankadele esitada vastavalt allpool toodud tabelile 1, mis on esitatud määruse EKP/2001/13 I lisas. Andmeesitajad kasutavad tabelis 1 tärniga (*) tähistatud lahtrid oma reservibaasi arvutamiseks (vt käesoleva dokumendi 7. peatüki taustinfo 9).

Õige reservibaasi arvutamiseks, mille suhtes kohaldatakse positiivset reservimäära, tuleb esitada üksikasjalikud andmed üle kaheaastase tähtajaga tähtjaliste hoiuste kohta, üle kaheaastase etteteatamisajaga lõpetatavate hoiuste kohta ning krediidiasutuste repotehingutega seotud kohustuste kohta järgmistes (riigisisestes ja teiste rahaliidu liikmesriikide) sektorites: "rahaloomeasutused", "krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõudeid, EKP ja liikmesriikide keskpangad", "keskvalitsus" ja "teised riigid".

Tabel 1

Iga kuu esitatavad andmed (varud)

Tavalises kirjas lahtrid on täitmiseks ainult krediidiasutustele, kelle suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet.

BILANSIKIRJED	A. Riigisisesed									B. Teised osalevad liikmesriigid								C. Teised riigid	D. Määratlemata					
	Rahaloomeasutused ⁽¹⁾		Muud asutused kui rahaloomeasutused							Rahaloomeasutused ⁽¹⁾		Muud asutused kui rahaloomeasutused												
	millest krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Valitsussektor		Muud residentide sektorid				Kesk valitsus	Muu valitsus-sektor	Kokku	millest krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Valitsussektor		Muud residentide sektorid										
		Kesk valitsus	Muu valitsus-sektor	Muud finants-vahendajad + finants-vahenduse abiette-võtted (S.123+S.124)	Kindlus-tusseltsid ja pens-ionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefi-nantsteenuseid pakkuvad ettevõtted (S.11)	Kodumaja-pidamised + neid teenindavad mittetulundu-sühingud (S.14+S.15)					Kesk valitsus	Muu valitsus-sektor	Kokku	Muud finants-vahendajad + finants-vahenduse abiette-võtted (S.123+S.124)	Kindlus-tusseltsid ja pens-ionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefi-nantsteenuseid pakkuvad ettevõtted (S.11)			Kodumaja-pidamised + neid teenindavad mittetulundu-sühingud (S.14+S.15)				
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)					
KOHUSTUSED																								
8 Ringluses olev raha																								
9 Hoitud	*	*	*																	*	*	*	*	
kuni üks aasta																								
üle ühe aasta																								
9e Euro	*	*																	*	*				
9.1e Üleõhoitud																								
9.2e kokkulepitud tähtajaga																								
kuni üks aasta																								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																								
üle kahe aasta ⁽¹⁾	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
9.3e lõpetatavad etteteatamistähtajaga																								
kuni kolm kuud ⁽²⁾																								
üle kolme kuu																								
millest üle kahe aasta ⁽¹⁾	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
9.4e Repod	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
9x Välisvaluutad																								
9.1x Üleõhoitud																								
9.2x kokkulepitud tähtajaga																								
kuni üks aasta																								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																								
üle kahe aasta ⁽¹⁾	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga																								
kuni kolm kuud ⁽²⁾																								
üle kolme kuu																								
millest üle kahe aasta ⁽¹⁾	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
9.4x Repod	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*				*						
10 Rahaturufondide aktsiad/osakud																								
11 Eniteeritud võlakirjad																								
11e Euro																								
kuni üks aasta																								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																								
üle kahe aasta																								
11x Välisvaluutad																								
kuni üks aasta																								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																								
üle kahe aasta																								
12 Omakapital																								
13 Muud kohustused																								

⁽¹⁾ Kaasa arvatud riiklikult reguleeritavad hoitud.⁽²⁾ Kaasa arvatud mitteülekanavad arveldushoitud.⁽³⁾ Krediidiasutused võivad esitada oma võlad rubriigis Rahaloomeasutused, v.a krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõudeid, EKP ja riikide keskpangad rubriikides Rahaloomeasutused ja Krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõudeid, EKP ja riikide keskpangad, kui sellega ei vähene⁽⁴⁾ Nende andmete esitamine on kuni edaspidise teatamiseni vabatahtlik.

Tabel 1
Iga kuu esitatavad andmed (varud) (jätkub)

BILANSIKIRJED	A. Riigisised									B. Teised osalevad liikmesriigid									C. Teised riigid	D. Määratlemata
	Muud asutused kui rahaloomeasutused									Muud asutused kui rahaloomeasutused										
	Rahaloomeasutused	Valitsus sektor	Kokku	Muud residentide sektorid						Rahaloomeasutused	Valitsus sektor	Kokku	Muud residentide sektorid							
				Muud finantsvahendajad + finantsvahenduse abiettevõtted (S.123+S.124)	Kindlustusseltsid ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinantsvahenduseid pakkuvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teenindavad mittetulundusühingud (S.14+S.15)						Tarbija krediit	Eluaseme-laenu	Muu (jääk)	Muud finantsvahendajad + finantsvahenduse abiettevõtted (S.123+S.124)	Kindlustusseltsid ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinantsvahenduseid pakkuvad ettevõtted (S.11)		
Tarbija krediit	Eluaseme-laenu	Muu (jääk)	Tarbija krediit				Eluaseme-laenu	Muu (jääk)												
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)	
VARAD																				
1 Sularaha																				
1e millest euro																				
2 Laenu																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni viis aastat																				
üle viie aasta																				
2e millest euro																				
3 Väärtpaberid, v.a aktsiad																				
3e Euro																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				
üle kahe aasta																				
3x Välisvaluutad																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				
üle kahe aasta																				
4 Rahaturufondide aktsiad/osakud																				
5 Aktsiad ja muud osakud																				
6 Põhivara																				
7 Muu vara																				

Olenevalt andmete kogumise riiklikust süsteemist ning ilma et see piiraks määruses EKP/2001/13 sätestatud mõistete ning rahaloomeasutuste bilansi liigituspõhimõtete täielikku järgimist, võivad krediidasutused, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet, peale selle esitada ka reservibaasi arvutamiseks vajalikud andmed, välja arvatud andmed vabalt kaubeldavate instrumentide kohta, tabeli 1a kohaselt, tingimusel et see ei mõjuta tabeli 1 poolpaksus kirjas esitatud andmeid.

Määruse EKP/2001/13 II lisas on sätestatud kohustusliku reservi süsteemi kohaldamist käsitlevad eri- ja üleminekusätted ning sätted krediidasutusi hõlmavate ühinemiste kohta.

Määruse EKP/2001/13 II lisa sisaldab eelkõige lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidasutuste puhul kasutatavat aruandluse kava. Lihtsustatud aruandlusega väikesed krediidasutused peavad esitama vähemalt kord kvartalis andmed, mis on vajalikud reservibaasi arvutamiseks vastavalt tabelile 1a. Need asutused tagavad, et tabeli 1a kohaselt esitatud andmed vastavad täielikult tabelis 1 kohaldatavatele määratlustele ja liigitusele. Lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidasutuste reservibaase käsitlevad andmed kolme reservide arvestusperioodi kohta põhinevad liikmesriikide keskpankade koguvatel andmetel.

Tabel 1a

Lihtsustatud kord kohustusliku reservi nõudega seotud andmete esitamiseks

	Reservibaas, mis on arvatatud tabeli 1 (kohustused) järgmiste veergude summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
KOHUSTUSED HOIUSTE NÄOL (euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
9. HOIUSED KOKKU	
9.1 e + 9.1 x	
9.2 e + 9.2 x	
9.3 e + 9.3 x	
9.4 e + 9.4 x	
millest:	
9.2 e + 9.2 x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	
millest:	
9.3 e + 9.3 x lõpetatavad etteteatamistähtajaga üle kahe aasta	Vabatahtlik teatamine
millest:	
9.4e + 9,4 x repod	
Tasumata summad, tabeli 1 (kohustused) veerg t	
KAUBELDAVAD INSTRUMENDID (euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
11 EMITEERITUD VÕLAKIRJAD	
11e + 11 x kokkulepitud tähtajaga kuni kaks aastat	
11 EMITEERITUD VÕLAKIRJAD	
11 e + 11 x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	

Lisa sisaldab ka sätteid andmete konsolideeritud esitamiseks. Kohustusliku reservi süsteemi kuuluvad krediidasutused võivad Euroopa Keskpanga loal esitada konsolideeritud statistilise aruande kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidasutuste rühma kohta, kes asuvad ühe riigi territooriumil, tingimusel et kõik asjaomased institutsioonid on loobunud õigusest saada kasu reservinõude kindlasummalisest mahaarvamisest. Rühmale kui tervikule jääb siiski õigus kindlasummalisele mahaarvamisele alles. Kõik asjaomased asutused on üksikshaaval esitatud EKP rahaloomeasutuste nimekirjas.

Lisa sisaldab ka sätteid krediitiasutusi hõlmava ühinemise kohta. Mõisteid "ühinemine", "ühinevad asutused" ja "ühendav asutus" kasutatakse määruses EKP/2003/9 määratletud tähenduses. Arvestusperioodil, mille jooksul ühinemine jõustub, arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded ja neid tuleb täita kõnealuse määruse artikli 13 kohaselt. Järgmisteks kohustusliku reservi arvestusperioodideks arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded reservibaasi ja statistilise teabe alusel vajaduse korral vastavalt erieeskirjadele (vt määruse EKP/2001/13 II lisa liites olev tabel). Muul juhul kohaldatakse määruse EKP/2003/9 artiklis 3 sätestatud tavapäraseid statistilise teabe esitamise ja reservinõuete arvutamise eeskirju. Lisaks sellele võib riigi keskpang lubada ühendaval asutusel täita oma kohustust edastada statistilist teavet ajutise korra kohaselt. See erand tavalisest andmeesitamiskorrast peab olema võimalikult lühiajaline ega tohi ületada kuut kuud pärast ühinemise jõustumist. See erand ei piira ühendava asutuse kohustust esitada andmeid määruse EKP/2001/13 kohaselt ja vajaduse korral tema kohustust võtta endale ühinevate asutuste andmete esitamise kohustused. Kui ühinevate asutuste avalikustamine enne ühinemise jõustumist on ühinev asutus kohustatud teavitama asjaomase riigi keskpanga menetlustest, mida ta kavatseb rakendada, et täita oma reservinõuete määratlemisega seotud statistilise aruandluse kohustust.

6. Statistilise teabe kontrollimine ja kohustuslik kogumine

EKP ja riikide keskpangad kasutavad oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda alati, kui ei edastamise, täpsuse, mõistelise vastavuse ja kontrollimise miinimumnõuded ei ole täidetud. Kõnealused miinimumnõuded on sätestatud määruse EKP/2001/13 IV lisas.

7. Mitteoosalevad liikmesriigid

Põhikirja artikli 34.1 kohane määrus ei anna õigusi ega määra kohustusi liikmesriikidele, kelle suhtes kehtib erand (põhikirja artikkel 43.1), ega Taanile (teatavaid Taaniga seotud sätteid käsitleva protokolliga artikkel 2) ning seda ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes (teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokolliga artikkel 8) ja seepärast kohaldatakse määrust EKP/2001/13 üksnes osalevate liikmesriikide suhtes.

Põhikirja artiklit 5, mis käsitleb EKP ja riikide keskpankade pädevust statistika valdkonnas, ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2533/98 kohaldatakse siiski kõigis liikmesriikides. Koos Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 10 (endine artikkel 5) osutab see mitteoosalevate liikmesriikide kohustusele kavandada ja rakendada riiklikul tasandil kõiki meetmeid, mida nad peavad vajalikuks selleks, et koguda EKP statistiliste andmete esitamise nõuete täitmiseks vajalikku statistilist teavet ning teha statistika valdkonnas õigeaegselt ettevalmistusi, et saada osalevateks liikmesriikideks. See kohustus on selgelt sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artiklis 4 ja põhjenduses 17. Läbipaistvuse huvides on nimetatud erikohustust meenutatud määruse EKP/2001/13 põhjendustes.

LISA 5

EUROSÜSTEEMI VEEBILEHED

Keskpank	Veebileht
Euroopa Keskpank	www.ecb.int
Belgia keskpank (Nationale Bank van Belgie/Banque Nationale de Belgique)	www.nbb.be või www.bnb.be
Saksamaa keskpank (Deutsche Bundesbank)	www.bundesbank.de
Kreeka keskpank (Bank of Greece)	www.bankofgreece.gr
Hispaania keskpank (Banco de España)	www.bde.es
Prantsusmaa keskpank (Banque de France)	www.banque-france.fr
Iirimaa keskpank (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland)	www.centralbank.ie
Itaalia keskpank (Banca d'Italia)	www.bancaditalia.it
Luksemburgi keskpank (Banque centrale du Luxembourg)	www.bcl.lu
Hollandi keskpank (De Nederlandsche Bank)	www.dnb.nl
Austria keskpank (Österreichische Nationalbank)	www.oenb.at
Portugali keskpank (Banco de Portugal)	www.bportugal.pt
Sloveenia keskpank (Banka Slovenije)	www.bsi.si
Soome keskpank (Suomen Pankki – Finlands Bank)	www.bof.fi

LISA 6

MENETLUSED JA SANKTSIOONID OSAPOOLTE KOHUSTUSTE RIKKUMISE KORRAL

1. Rahatrahvid

Kui osapool rikub pakkumiseeskirju, ⁽¹⁾ kahepoolsete operatsioonide menetluseeskirju, ⁽²⁾ alusvara kasutamiseeskirju ⁽³⁾ või päevalõpukorda ja laenamise püsivõimaluse kasutamistingimusi, ⁽⁴⁾ määrab eurosüsteem järgmised rahatrahvid:

- a) pakkumisoperatsioonide, kahepoolsete tehingute ja alusvara kasutamise seotud eeskirjade esmakordse ja teistkordse rikkumise korral 12 kuu jooksul kohaldatakse rahatrahve. Kohaldatava rahatrahvi suurus arvutatakse vastavalt laenuintressi piirmääradele, millele lisatakse 2,5 protsendipunkti.

Pakkumisoperatsioonide ja kahepoolsete operatsioonidega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt tagatise või sularaha summale, mida osapool ei suutnud esitada, ning see korrutatakse koefitsiendiga 7/360.

Alusvara kasutamise seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt sellele mittekõlblike varade (või varade, mida osapool ei saa kasutada) hulgale: 1) mille osapool on esitanud riigi keskpangale või EKP-le, või 2) mida osapool ei ole kõrvaldanud 20 päeva jooksul pärast sündmust, mille tagajärjel kõlblikud varad muutusid mittekõlblikeks või mille tagajärjel ei saa osapool neid enam kasutada, ning saadud summa korrutatakse koefitsiendiga 1/360.

- b) Esimene kord, kui rikutakse laenamise püsivõimaluse kasutamise või päevalõpukorra eeskirju, kohaldatakse laenamise püsivõimaluse intressimäära suurus rahatrahvi, millele liidetakse 5 protsendipunkti. Korduvate rikkumiste puhul suurendatakse laenamise püsivõimaluse loata kasutamise summa põhjal arvutatavat rahatrahvi määra täiendavalt 2,5 protsendipunkti iga 12 kuu jooksul toimuva rikkumise korral.

2. Muud sanktsioonid

Kui osapool rikub pakkumismenetluse või kahepoolsete tehingute eeskirju või alusvara kasutamiseeskirju, peatab eurosüsteem tema osaluse järgmiselt:

2.1 Osaluse peatamine pärast pakkumismenetluse ja kahepoolsete tehingute eeskirjade rikkumist

Kui 12 kuu jooksul esineb kolmas sama liiki rikkumine, peatab eurosüsteem osapoole osaluse järgnevatel teatava aja jooksul algatatavates sama liiki ja sama menetluse kohaselt toimuvates avaturuoperatsioonides ning kohaldab lisaks ka punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi. Peatamist kohaldatakse järgmiselt:

- a) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul kuni 40 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus üheks kuuks;

⁽¹⁾ See rikkumine tekib juhul, kui osapool ei suuda üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara talle eraldatud likviidsuse summa katteks või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsuse absorbeerimise toimingut käigus eraldatud summa.

⁽²⁾ See rikkumine tekib juhul, kui osapool ei suuda esitada piisavat hulka kõlblike alusvarasid või piisavat hulka sularaha, et katta kahepoolsetes tehingutes kokkulepitud summa.

⁽³⁾ See rikkumine tekib juhul, kui osapool kasutab olemasoleva krediidi tagamiseks varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuteks (või mida ta ei või kasutada).

⁽⁴⁾ See rikkumine tekib juhul, kui osapoole arvelduskonto bilans on päeva lõpus negatiivne ning ta ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi.

- b) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 40–80 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus kaheks kuuks;
- c) ning, kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 80–100 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus kolmeks kuuks.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks punkti 2.3 sätteid.

2.2 *Osaluse peatamine alusvaraga seotud eeskirjade rikkumise korral*

Kui 12 kuu jooksul toimub kolmas rikkumine, peatab eurosüsteem osapoole osaluse järgnevas avaturuoperatsioonis ning kohaldab lisaks ka eespool toodud punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvatatud rahatrahvi.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks punkti 2.3 sätteid.

2.3 *Erandjuhtudel teatavaks ajaks kohaldatav osaluse peatamine kõigis edaspidistes rahapoliitilistes operatsioonides*

Tõsise rikkumise korral ning võttes arvesse eelkõige asjaomaseid summasid ja rikkumisjuhtude sagedust või kestust, tuleks erandjuhtudel lisaks punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvatatud rahatrahvi kohaldamisele peatada osapoole juurdepääs kõigile edaspidistele rahapoliitilistele operatsioonidele kolmeks kuuks.

2.4 *Teistes liikmesriikides asuvad asutused*

Eurosüsteem võib otsustada, kas eeskirju rikkunud osapoole suhtes rakendatavaid osaluse peatamise meetmeid tuleks kohaldada ka sama asutuse teistes liikmesriikides paiknevate filiaalide suhtes.

LISA 7

KEHTIVA KATTE LOOMINE KREDIIDINÕUETELE

Et krediidinõudel oleks kehtiv kate ning selle saaks osapoole kohustuste täitmata jätmise korral kiiresti realiseerida, peavad olema täidetud ka järgmised õiguslikud nõuded:

- *Krediidinõuete olemasolu kontroll:* Liikmesriikide keskpangad rakendavad eurosüsteemile tagatisena esitatud krediidinõuete olemasolu tõendamiseks vähemalt järgmisi abinõusid: 1) osapoole enda poolt vähemalt kord kvartalis esitatav kinnitus ja tõendus tagatisena esitatud krediidinõuete olemasolu kohta, mille asemel võib kasutada keskses krediidi-registrites (kui selline on olemas) registreeritud andmete ristkontrolli; 2) osapoole poolt eurosüsteemile tagatisena esitatavate krediidinõuete olemasolust teatamise korra (nõuetelevastavuse) ühekordne kontroll liikmesriigi keskpanga, järelevalveasutuste või välisaudiitorite poolt; ning 3) osapoole enda poolt antud kinnituste ja tõenduste pisteline kontrollimine liikmesriigi keskpanga, asjaomaste krediidi-registrite, järelevalveasutuste või välisaudiitorite poolt.

Punktis 1 osutatud osapoole enda poolt kord kvartalis kinnitus ja tõendus hõlmab eurosüsteemi osapoolte kohustust kirjalikult kinnitada ja tagada, et:

- liikmesriigi keskpangale esitatud krediidinõuded vastavad eurosüsteemi kõlblikuskriteeriumidele;
- mitte ühtki alusvarana esitatud krediidinõuet ei kasutata samal ajal mis tahes kolmanda isiku kasuks seatud tagatisena; osapool kohustub mitte kasutama krediidinõudeid tagatisena kolmandate isikute kasuks;

ning

- igast asjaomase keskpanga ja osapoole lepingulist suhet oluliselt mõjutavast sündmusest teatab osapool asjaomasele keskpangale võimaluse korral kohe, kuid hiljemalt järgmise pangapäeva jooksul; sellised sündmused on eelkõige laenude ennetähtaegne või osaline või täielik tagasimaksmine ning krediidinõuete seotud tingimuste leevendamine või oluline muutmine.

Punktides 2 ja 3 osutatud kontrollide (ühekordne kontroll ja pisteline kontroll) võimaldamiseks peab järelevalveasutustel või eriti liikmesriikide keskpangadel või välisaudiitoritel olema asjakohane kas lepinguline või siseriiklikust õigusest tulenev volitus.

- *Krediidinõude rakendamisest võlgnikule teatamine või selle registreerimine:* Krediidinõude tagatisena rakendamisest teatamisel võlgnikule, arvestades liikmesriikides kehtivaid erisusi, tuleb jälgida järgmist:
 - a) Liikmesriikides, kus krediidinõude tagatisena rakendamisest teatamine võlgnikule on sellise rakendamise kehtivuse siseriiklikes õigusaktides määratletud eeltingimus, on sellisest rakendamisest võlgnikule etteteatamine krediidinõude tagatiskõlblikkuse õiguslik tingimus. Võlgnikule etteteatamine kui krediidinõude tagatiskõlblikkuse tagamise viis eeldab, et osapool või keskpang (tulenevalt kehtivast siseriiklikust õigusest) teatab võlgnikule osapoole krediidinõude keskpangale tagatiseks esitamise ette või sellise rakendamise ajal.
 - b) Teistes liikmesriikides, kus tagatiseks esitatud krediidinõude kehtivuse või mõnikord ka siseriiklikust õigusest tuleneva prioriteetsuse eeltingimuseks on avalikus registris registreerimine, tuleb seda teha enne krediidinõude rakendamist tagatisena või selle ajal.

- c) Liikmesriikides, kus punktides a ja b kirjeldatud teatamine või registreerimine ei ole siseriikliku õiguse kohaselt kohustuslik, tuleb krediitnõude tagatisena rakendamisest teatada võlgnikule tagantjärele. See eeldab, et osapool või liikmesriigi keskpank (tulenevalt kehtivast siseriiklikust õigusest) teatab võlgnikule osapoole krediitnõude keskpangale tagatiseks esitamise kohe pärast krediidisündmust. *Krediidisündmus* on kohustuste täitmata jätmise vms, mis võib olla siseriiklikus õiguses täpsemalt määratletud.

Teatamisnõuet ei ole, kui krediitnõuded on esitajainstrumendid, mille puhul kehtiv siseriiklik õigus teatamist ette ei näe. Sellisel juhul tuleb asjaomased esitajainstrumendid kas enne nende tagatisena rakendamist või selle ajal toimetada vastavasse keskpanka.

Eespool sätestatu on miinimumnõuded. Liikmesriikide keskpangad võivad tulenevalt kehtivast siseriiklikust õigusest nõuda täiendavalt etteteatamist või registreerimist.

- *Pangasaladuse ja konfidentsiaalsusega seotud piirangute puudumine:* Osapool ei ole kohustatud saama võlgnikult heakskiitu sellise krediitnõude ja võlgnikuga seotud teabe avaldamiseks, mida eurosüsteem nõuab tagatiseks esitatud krediitnõuete katte tagamiseks ning krediitnõuete kiire realiseerimise võimaldamiseks osapoole kohustuste täitmata jätmise korral. Võlgnik annab osapoolele lepingu alusel tingimusteta nõusoleku sellise enda ja krediitnõudega seotud teabe avaldamise kohta eurosüsteemile. Seda ei ole siiski vaja teha siis, kui kehtivates siseriiklikes õigusaktides puuduvad sätted, mis piiraksid sellise teabe avaldamist.
- *Krediitnõuete tagatiseks esitamise piirangute puudumine:* Osapooled tagavad, et krediitnõuded on täielikult üleantavad ning neid on võimalik eurosüsteemile tagatiseks esitada piiranguteta. Krediitnõude kokkuleppes või mis tahes muus osapoole ja võlgniku vahelises leppes ei tohiks olla muid piiravaid sätteid, välja arvatud juhul, kui siseriiklik õigus näeb eurosüsteemile tagatiste rakendamise suhtes mis tahes lepingulistele piirangutele vaatamata ette eeliseisundi.
- *Krediitnõuete realiseerimispiirangute puudumine:* Krediitnõude kokkuleppes või mis tahes muus osapoole ja võlgniku vahelises leppes ei tohiks olla piiranguid tagatisena kasutatava krediitnõude realiseerimise, kaasa arvatud selle vormi või aja kohta või muid tingimusi.”